A PROJECT OF
BAIS HAVAAD
HALACHA CENTER

על פי התורה אשר יורוך

Yorucha

IN-DEPTH BUSINESS HALACHA CURRICULUM

קובץ מראי מקומות

עומקא דדינא

הלכות שומרים

HALACHOS OF CUSTODIANS

על פי התורה אשר יורוך

Yorucha

IN-DEPTH BUSINESS HALACHA CURRICULUM

קובץ מראי מקומות

עומקא דדינא

PREPARED BY

Rabbi Chaim Weg

Rosh Kollel Zichron Gershon L'Dayanus

Rav Dovid Grossman
Rosh Bais HaVaad

Rav Baruch Fried
Dayan and Yorucha Project Editor

Rabbi Chaim Belsky
Head of Yorucha Development

Rav Ariel Ovadia
Dayan and Editor

Rabbi Yaakov Tescher
Director of Torah Projects

A project of BAIS HAVAAD HALACHA CENTER

1.888.485.VAAD(8223) | 732.232.1412

WWW.BAISHAVAAD.ORG/YORUCHA

YORUCHA@BAISHAVAAD.ORG

BAIS HAVAAD HALACHA CENTER
105 RIVER AVENUE, SUITE #301
LAKEWOOD, NJ 08701
501C3 TAX EIN# 26-3711474

BAIS HAVAAD DIVISIONS

- Business Halacha Services
- Bais Din & Dispute Resolution
- Zichron Gershon Kollel for Dayanus
- Medical Halacha Center
- Kehilla & Bais Din Primacy Initiative
- Halachic Awareness & Education

תוכן העניינים

חלק א' – קבלת שמירה

- ארבע שומרים 8
- קבלת שמירה וקנין..... 11
- חיובי שומר חנם 23
- גדרי פשיעה 26

חלק ב' – שומר שכר

- חיובי שומר שכר 34
- הפסד שכרו כשנגנב 43
- דיני שליחות יד 45
- דברים שאין להם דין שומרים 50

חלק ג' – שואל ושוכר

- חיובי השואל 64
- מתה מחמת מלאכה..... 67
- חיובי שוכר..... 77
- שוכר ששינה 81

חלק ד' – עוד פרטי דינים

- בעליו עמו..... 94
- זמן שמירה \ שאלה 104
- שומר שמסר לשומר 110
- למסור דבר שאול לבני ביתו..... 117

YORUCHA CORPORATE SPONSORS:

THE SPRINGS ARKANSAS

SILVER CARE FAMILY THERAPY AGENCY

ALLURE HEALTHCARE SERVICES
BY MR. AND MRS. MICHAEL NUDELL

worldesk
SEND MONEY ABROAD WITH WORLDESK, SAVE WHILE YOU SUPPORT THE BAIS HAVAAD
https://worldesk.com/bais-havaad
Shiko@worldesk.com | 646.772.7000

FASTRAD MOBILE RADIOLOGY

FOUNDERS & BUILDERS

לע"נ ר' אברהם נחמן ב"ר זאב וולפסון זצ"ל

In memory of
HARAV YOSEF GROSSMAN ZT"L
לע"נ הרב יוסף ישראל ב"ר משה גרוסמן זצ"ל

LOWINGER FAMILY
ר' מאיר משה בן בן ציון הלוי ז"ל • מינקא בת משה שמואל ע"ה • ר' דוד בן ברוך בענדיט ז"ל • גאלדא בת משה דוד ע"ה • ר' יונה בן יצחק ז"ל • מרים בת חיים ע"ה

BARRY LEBOVITS & FAMILY

לע"נ ישראל ליב בן מרדכי ז"ל,
ברכה לאה בת אריה לייב ע"ה

MR. HOWARD ZUCKERMAN Z"L לז"נ
ר' צבי יעקב בן פסח יהודה ז"ל
By his wife Mrs. Rosalyn Zuckerman

ARYEH WEISS & FAMILY

MAAREH MEKOMOS DEDICATIONS

DINA DMALCHUSA & MINHAG BMAMMON
Dedication available

MISHPITEI HAMAMMON & HILCHOS GEZEL
Dedication available

GEZEL AKUM & GENEIVAS DA'AS
Dedication available

HALACHOS OF EMPLOYMENT
לע"נ ר' שלמה בן ר' אביגדור משה ז"ל | האשה מלכה בת ר' משה ע"ה | ר' יצחק יעקב בן ר' אליהו ז"ל | האשה רבקה בת ר' גבריאל חיים ע"ה
Dedicated by Mr. & Mrs. Avigdor Fried

HALACHIC DEALS & DOCUMENTS
Dedication available

BUSINESS & EMPLOYMENT ON CHOL HAMOED
Dedication available

CORPORATE CHAMETZ
Dedication available
Distribution sponsored by Reb Shimshon Bienstock & Family
in honor of the Yorucha Chabura at the Kollel Los Angeles and its Rosh Chabura - Rabbi Zalman Frager

PARTNERSHIPS & CORPORATIONS
Dedication available
Distribution sponsored by Mr. & Mrs. Meir Futersak
לזכות רפואה שלמה לכל חולי ישראל

INFRINGEMENT & COMPETITION
Dedicated in memory of Rav Yehuda Kelemer זצ"ל
Young Israel W. Hempstead Led by R' David Felt, R' Aaron Gershonowitz
Eitz Chayim Dogwood Park Led by Rabbi Dov Greer

COMMITMENTS & KINYANIM
Dedicated
לזכר ולע"נ ר' אברהם דוב ב"ר יצחק מנחם הכהן וועגנראוו ז"ל
נפטר י"ב סיון תשמ"ז ת.נ.צ.ב.ה. הונצח ע"י משפחתו

ONAAH & MEKACH TAOS
Sponsored by
Frankel Rubin Klein, Attorneys at Law
Mayer S. Klein, Managing Partner
Solving serious business problems. בעז"ה

TZEDAKAH & MA'ASER I
Dedicated by the Yorucha Chabura at Khal Zichron Moshe Dov - Far Rockaway, NY
in honor of their Mara D'asra and Rosh Chabura Rav Aaron Eliezer Stein Shlit"a
בזכות ר' שמואל ברוך הייט ומשפחתו עמו"ש

TZEDAKAH & MA'ASER II
Dedicated by the Yorucha Chabura at
כולל זכרון שניאור Kollel Zichron Sheneur
Monsey, NY
in honor of their Rosh Chabura
הרב מיכאל איללעש שליט"א

SHEMITAH & PRUZBUL
Dedicated
לע"נ ר' אברהם נחמן ב"ר זאב וולפסון זצ"ל

LOANS, GUARANTORS, & BANKRUPTCY
Dedicated by the Yorucha Chabura at Lido Beach, NY in honor of their Rosh Chaburah, Rabbi Yakov Lowinger

RIBBIS FUNDAMENTALS
This volume has been sponsored by
STEINMETZ | LLC
ATTORNEYS AT LAW
לע"נ ר' אברהם ברוך בן יעקב יצחק ז"ל
ולע"נ פרוידא נעכא בת ר' מאיר הערץ ע"ה

RIBBIS IN COMMERCE
לע"נ ר' שלמה בן ר' אביגדור משה ז"ל
האשה מלכה בת ר' משה ע"ה | ר' יצחק יעקב בן ר' אליהו ז"ל
האשה רבקה בת ר' גבריאל חיים ע"ה
Dedicated by Mr. and Mrs. Avigdor Fried

PROFESSIONAL ADVICE AND MALPRACTICE
Dedication available

BROKERAGE AND LASHON HARAH IN BUSINESS
Sponsored by Mordechai & Chaya Klein
One Real Estate
commercial & residential

YICHUD AND GENDER-RELATED ISSUES
Dedication available

AVODAH ZARAH AND ISSUREI HANA'AH
Dedication available

THE BAIS DIN PROCESS
ר' שמואל ברוך הייט
ומשפחתו עמו"ש
Far Rockaway, NY

PESHARA & ARKAOS
THE ROTHENBERG LAW FIRM LLP

SHABBOS & COMMERCE
Dedication available

YORUCHA IS MADE AVAILABLE TO THE PUBLIC FREE OF CHARGE THROUGH THE GENEROSITY OF VISIONARIES WHO HAVE FORESEEN THE COLLECTIVE IMPACT IT WILL HAVE ON COMMUNITIES AND INDIVIDUALS ALIKE.
CONTACT THE BAIS HAVAAD (INFO ON BACK COVER) TO DEDICATE A SIGNIFICANT CHELEK OF YORUCHA, AND HELP THOUSANDS NATION-WIDE GAIN A WORKING KNOWLEDGE OF BUSINESS HALACHA!

SHOMRIM

Sugya Introduction

Concepts that will be discussed in this topic

There are four categories of custodianship described in the Torah, with varying levels of responsibility.

Shomer Chinam: an unpaid guardian, is responsible to be properly attentive as could be expected for that particular item. If he is careless or negligent, and the item is damaged or lost, he is liable to the owners for the loss. Otherwise, he is not liable for theft or loss.

Shomer Sachar: a paid guardian, carries a higher level of responsibility, and thus is liable for theft or loss. He cannot be held liable for damage or loss that was completely unavoidable, such as armed robbery.

Sho'el: a borrower, is one who takes possession of an item for his own benefit, giving no benefit to the owner in return. Therefore, he carries the highest level of responsibility, and is liable to return the item or its value to the owner no matter how extenuating the circumstances. The only exception is if the item is damaged or lost machmas melacha, through its regular usage.

Sochair: a renter is similar to a borrower in that he possesses the item for his own benefit, however he differs in that he provides a benefit in return in the form of a rental fee. This returned benefit serves to exempt him from all unavoidable damage or loss, resulting in a level of responsibility similar to that of the paid guardian.

BECOMING A SHOMER:

There are two primary conditions necessary for any custodian to become responsible:

- He must accept responsibility, either explicitly or implicitly. According to some Rishonim, he must accept responsibility through an act of acquisition.
- The owner must remove his own guardianship due to the assumed acceptance of the custodian.

SHLICHUS YAD:

A custodian is expected to fulfill his duties as proscribed, and not make any unauthorized use of the item. If he does, he immediately assumes the status of a thief, which means he is fully responsible for any damage or loss incurred under any circumstances.

B'ALAV IMO:

A most surprising rule that affects all of the categories of *Shomrim*, is that of b'alav imo. The Torah grants a total exemption from liability to a *Shomer* who took possession of the item at a time when the owner was in his employ, either for pay or even voluntary. This applies even if the owner was no longer employed by him at the time of the mishap, and even if he was employed for something completely unrelated to the item in question. An exception would be if the custodian actually damaged the item in a way that puts him in the category of a *mazik*.

SHOMER SHE'MASAR LESHOMER:

A *Shomer* may not abdicate his responsibilities and entrust the item to others. Even if the second one is known to be honest and upright, and even if he accepts a higher level of responsibility, the owner may still question the veracity of his claims of damage or loss, and hold the original custodian liable until he can prove or personally take an oath as to the circumstances of the loss. An exception would be the immediate family members of the custodian, as the owner knows that the person cannot possibly take sole responsibility for the item to the exclusion of his household. Alternatively, if the owner himself has entrusted this item or similar to the second custodian in other occasions, this demonstrates that he does trust him to be his custodian, and the item may be given to him once again.

BUSINESS HALACHA daily

BAIS HAVAAD HALACHA CENTER

QUESTIONS ON
Shomrim

Below are some practical scenarios that will apply to the material

1. I was in the airport, and met a neighbor who asked me if he could leave his luggage with me while he went to get a drink. Am I really responsible for it if something happens to it?

2. My car got stolen while it was at the shop for repairs. Insurance will reimburse me for the car, but do I have to pay them for the work they did until it got stolen?

3. We rented dishes from a caterer for a family simcha, and as usual, a few of them broke. Are we responsible to pay for them?

4. If my wife borrowed a car for a few weeks, can she let me drive it occasionally?

Join BHD and receive a 3-5 minute video post derived from the current Yorucha topic.

JOIN "BUSINESS HALACHA DAILY" TODAY!

For answers to these questions, and for more Q&A topics like these, visit baishavaad.org/daily
To sign up to the Business Halacha Daily WhatsApp group messages 732.232.1412

חלק א'

קבלת שמירה

תוכן העניינים

- ארבע שומרים 8
- קבלת שמירה וקנין..... 11
- חיובי שומר חנם 23
- גדרי פשיעה 26

For the Halacha Shiur on Becoming a Guardian, see pages 30-31

לְרֵעֵהוּ: ס ט כִּי־יִתֵּן אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ
חֲמֹור אֹו־שֹור וְאֹו־שֶׂה וְכָל־בְּהֵמָה
לִשְׁמֹר וּמֵת אֹו־נִשְׁבַּר אֹו־נִשְׁבָּה אֵין
רֹאֶה: י שְׁבֻעַת יְהוָה תִּהְיֶה בֵּין שְׁנֵיהֶם
אִם־לֹא שָׁלַח יָדֹו בִּמְלֶאכֶת רֵעֵהוּ
וְלָקַח בְּעָלָיו וְלֹא יְשַׁלֵּם: יא וְאִם־גָּנֹב
יִגָּנֵב מֵעִמֹּו יְשַׁלֵּם לִבְעָלָיו: יב אִם־
טָרֹף יְטֹרָף יְבִאֵהוּ עֵד הַטְּרֵפָה לֹא
יְשַׁלֵּם: פ יג וְכִי־יִשְׁאַל אִישׁ מֵעִם
רֵעֵהוּ וְנִשְׁבַּר אֹו־מֵת בְּעָלָיו אֵין־עִמֹּו
שַׁלֵּם יְשַׁלֵּם: יד אִם־בְּעָלָיו עִמֹּו לֹא
יְשַׁלֵּם אִם־שָׂכִיר הוּא בָּא בִּשְׂכָרֹו: ס

עַל חַד תְּרֵין לְחַבְרֵהּ:
ט אֲרֵי יִתֵּן גְּבַר לְחַבְרֵהּ
חֲמַר אוֹ תוֹר אוֹ אִמָּר
וְכָל בְּעִירָא לְמִטַּר וּמִית
אוֹ אִתְבַּר אוֹ אִשְׁתְּבִי
לֵית דְּחָזֵי: י מוֹמָתָא דַיְיָ
תְּהֵי בֵּין תַּרְוֵיהוֹן אִם לָא
אוֹשִׁיט יְדֵהּ בְּמָא דְמַסַּר
לֵהּ חַבְרֵהּ וְיִקַּבֵּל מָרֵהּ
מִנֵּהּ מוֹמָתָא וְלָא יְשַׁלֵּם:
יא וְאִם אִתְגְּנָבָא יִתְגְּנֵב
מֵעִמֵּהּ יְשַׁלֵּם לְמָרוֹהִי:
יב אִם אִתְבָּרָא יִתְבַּר יַיְתֵי
סַהֲדִין דְּתִתְבִּירָא לָא
יְשַׁלֵּם: יג וַאֲרֵי יִשְׁאַל גְּבַר
מִן חַבְרֵהּ וְיִתְבַּר אוֹ מִית
מָרֵהּ לֵית עִמֵּהּ שַׁלָּמָא
יְשַׁלֵּם: יד אִם מָרֵהּ עִמֵּהּ
לָא יְשַׁלֵּם אִם אֲגִירָא
הוּא עַל בְּאַגְרֵהּ: טו וַאֲרֵי

רש"י

שלח ידו, מה להלן שבועה אף כאן שבועה: (ט) **כי יתן איש אל רעהו חמור או שור.** פרשה נאמרה בשומר חנם (בבא מציעא לד:), לפיכך פטור בו את הגנבה, כמו שכתוב וגונב מבית האיש אם לא ימצא הגנב ונקרב בעל הבית, לשבועה, למדת שפוטר עצמו בשבועה זו, ופרשה זו נאמרה בשומר שכר, לפיכך אינו פטור אם נגנבה, כמו שכתוב אם גנוב יגנב מעמו ישלם, אבל על האונס, כמו את מעצמו, או נשבר, או נשבה בחזקה על ידי לסטים. ואין רואה. שיעיד בדבר: (י) **שבעת ה' תהיה.** ישבע שכן הוא כדבריו, והוא לא שלח בה יד להשתמש בה לעצמו, שאם שלח בה יד ואחר כך נאנסה, חייב באונסים: **ולקח בעליו.** השבועה: **ולא ישלם.** לו השומר כלום: (יג) **אם טרף יטרף.** על ידי חיה רעה: **יבאהו עד.** יביא עדים שנטרפה באונס ופטור: **הטרפה לא ישלם.** אינו אומר טרפה לא ישלם, אלא הטרפה, יש טרפה שהוא משלם ויש טרפה שאינו משלם, טרפת תמול ושלשום ונמיה משלם, טרפת זאב אריה ודוב ונחש אינו משלם, ומי למדך לדון כן, שהרי כתיב ומת או נשבר או נשבה, מה מיתה שאין יכול להציל, אף שבר ושביה שאין יכול להציל: (יד) **וכי ישאל.** בא ללמדך על השואל שחייב באונסין: **בעליו אין עמו.** אם בעליו של שור אינו עם השואל

הקדמה
שמות פרק כב ו – יד
יש ארבע סוגי שומרים – שומר חנם, שומר שכר, שואל, ושו־כה. שומר חנם חייב רק אם פשע בשמירתו, ובתנאי שלא שלח יד לגזול את החפץ לעצמו. שומר שכר חייב על גניבה ואבידה ופטור על אונסים, ושואל חייב אפילו על אונסים. ובדין שוכר נחלקו התנאים אם דינו כשומר חנם או כשומר שכר.

There are four categories of custodians [bailees] in the Torah: an unpaid custodian, a paid custodian, a borrower, and a renter. The unpaid custodian is only liable for negligence, provided that he did not take personal use of the item. A paid custodian is liable for theft and loss, but not for *oness* - incidents that were beyond his control. A borrower is liable for any mishap that occurs, even if it is beyond his control. The status of a renter is subject to a dispute, some say he is like an unpaid custodian, while others hold him liable like a paid custodian. In any scenario that the custodian is not liable, he must bring testimony or take an oath as to the circumstances of the loss.

לְרֵעֵהוּ: ס ט כִּי־יִתֵּן אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ
חֲמֹור אוֹ־שֹׁור אוֹ־שֶׂה וְכָל־בְּהֵמָה
לִשְׁמֹר וּמֵת אוֹ־נִשְׁבַּר אוֹ־נִשְׁבֶּה אֵין
רֹאֶה: י שְׁבֻעַת יְהוָה תִּהְיֶה בֵּין שְׁנֵיהֶם
אִם־לֹא שָׁלַח יָדֹו בִּמְלֶאכֶת רֵעֵהוּ
וְלָקַח בְּעָלָיו וְלֹא יְשַׁלֵּם: יא וְאִם־גָּנֹב
יִגָּנֵב מֵעִמֹּו יְשַׁלֵּם לִבְעָלָיו: יב אִם־
טָרֹף יְטֹרָף יְבִאֵהוּ עֵד הַטְּרֵפָה לֹא
יְשַׁלֵּם: פ יג וְכִי־יִשְׁאַל אִישׁ מֵעִם
רֵעֵהוּ וְנִשְׁבַּר אֹו־מֵת בְּעָלָיו אֵין־עִמֹּו
שַׁלֵּם יְשַׁלֵּם: יד אִם־בְּעָלָיו עִמֹּו לֹא
יְשַׁלֵּם אִם־שָׂכִיר הֹוא בָּא בִּשְׂכָרֹו: ס

עַל חַד תְּרִין לְחַבְרֵהּ:
ט אֲרֵי יִתֵּן גְּבַר לְחַבְרֵהּ
חֲמַר אוֹ תּוֹר אוֹ אִמַּר
וְכָל בְּעִירָא לְמִטַּר וּמִית
אוֹ אִתְבַּר אוֹ אִשְׁתְּבִי
לֵית דְּחָזֵי: י מוֹמָתָא דַיְיָ
תְּהֵי בֵּין תַּרְוֵיהוֹן אִם לָא
אוֹשִׁיט יְדֵהּ בְּמָא דְמַסַּר
לֵהּ חַבְרֵהּ וְיִקַּבֵּל מָרֵהּ
מִנֵּהּ מוֹמָתָא וְלָא יְשַׁלֵּם:
יא וְאִם אִתְגְּנָבָא יִתְגְּנֵב
מֵעִמֵּהּ יְשַׁלֵּם לְמָרוֹהִי:
יב אִם אִתְבָּרָא יִתְבַּר יַתְּי
סַהֲדִין דְּתִבְירָא לָא
יְשַׁלֵּם: יג וַאֲרֵי יִשְׁאַל גְּבַר
מִן חַבְרֵהּ וְיִתְבַּר אוֹ מִית
מָרֵהּ לֵית עִמֵּהּ שַׁלָּמָא
יְשַׁלֵּם: יד אִם מָרֵהּ עִמֵּהּ
לָא יְשַׁלֵּם אִם אֲגִירָא
הוּא עַל בַּאגְרֵהּ: ס וַאֲרֵי

רש"י

שלח ידו, מה להלן שבועה אף כאן שבועה: (ט) **כי יתן איש אל רעהו חמור או שור.** פרשה רשעונה נאמרה בשומר חנם (בבא מציעא נד:), לפיכך פטור גו את הגנבה, כמו שכתוב וגונב מכית האיש אם לא ימצא הגנב ונקרב בעל הבית, לשבועה, למדת שפוטר עצמו בשבועה זו, ופרשה זו האמורה בשומר שכר, לפיכך אינו פטור אם נגנבה, כמו שכתוב אם גנוב יגנב מעמו ישלם, אבל על האומנים, כמו את מעצמו, או נשבר, או נשבה בחזקה על ידי לסטים. ואין רואה. שיעיד בדבר: (י) **שבעת ה' תהיה.** יסבע שכן הוא כדבריו, והוא לא שלח בה יד להשתמש בה לעצמו, שאם שלח בה יד ואחר כך נאנסה, חייב באונסים: **ולקח בעליו.** השבועה: **ולא ישלם.** לו השומר כלום: (יג) **אם טרף יטרף.** על ידי חיה רעה: **יבאהו עד.** יביא עדים שנטרפה באונס ופטור: **הטרפה לא ישלם.** אינו אומר טרפה לא ישלם, אלא הטרפה, יש טרפה שהוא משלם ויש טרפה שאינו משלם, טרפת מתוך ושועל ונמיה משלם, טרפת זאב מרי ודוב ונחש אינו משלם, ומי למשך לדון כן, שהרי כתיב ומת או נשבר או נשבה, מה מיתה שאין יכול להגיל, אף שבר ושביה שאין יכול להגיל: (יג) **וכי ישאל.** בא ללמדך על השואל שחייב באונסין: **בעליו אין עמו.** אם בעליו של שור אינו עם השואל במלאכתו (בבא מציעא פה): (יד) **אם בעליו עמו.** אין שהוא באותה מלאכה בין שהוא במלאכה אחרת, היה עמו בשעת שאלה, אינו צריך להיות עמו בשעת שבורה ומתה (שם נה:): **אם שכיר הוא.** אם השור אינו שוה מלא שכרו, בא בשכרו ליד השוכר הזה ולא בשאלה, ואין כל הנאה שלו, שהרי על ידי שכרו נשתמש, ואין לו משפט שואל להתחייב באונסין. ולא פירש מה דינו אם בשומר חנם או בשומר שכר, לפיכך נחלקו בו חכמי ישראל, שוכר כיצד משלם, רבי מאיר אומר כשומר חנם, רבי יהודה אומר כשומר שכר:

אבל שאל את הפרה ואחר כך שאל את הבעלים או שכרן ומתה חייב שנאמר [א] בעליו אין עמו שלם ישלם: **גמ'** מדקתני סיפא ואחר כך שאל את הפרה מכלל דרישא דקתני עמה ממש עמה ממש מי משכחת לה פרה במשיכה ובעלים באמירה איבעית אימא כגון דקיימא פרה בחצרו דשואל דלא מחסרא משיכה איבעית אימא דאמר ליה את גופך לא תשאל עד שעת משיכת פרתך [א] תנן התם ארבעה שומרים הם שומר חנם והשואל נושא שכר והשוכר שומר חנם נשבע על הכל והשואל משלם את הכל נושא שכר והשוכר נשבעין על השבורה ועל השבויה ועל המתה ומשלמים את האבידה ואת הגניבה מנא ה"מ דתנו רבנן פרשה ראשונה נאמרה בש"ח שניה בשומר שכר שלישית בשואל בשלמא שלישית בשואל מפורש [א] וכי ישאל איש מעם רעהו ונשבר או מת בעליו אין עמו שלם ישלם אלא ראשונה בשומר חנם שניה בשומר שכר איפוך אנא מסתברא שניה בשומר שכר שכן חייב בגניבה ואבידה אדרבה ראשונה בשומר שכר שכן משלם תשלומי כפל בטוען טענת גנב אפילו הכי [ג] קרנא בלא שבועה עדיפא מכפילא בשבועה תדע דהא שואל כל הנאה שלו ואינו משלם אלא קרן והשואל כל הנאה שלו והא בעיא מזוני דקיימא באגם והא בעיא נטירה בנטר מתא ואיבעית אימא לא תימא כל הנאה שלו אלא אימא רוב הנאה שלו ואיבעית אימא בשאילת כלים נושא שכר והשוכר נשבעין על השבורה ועל השבויה ועל המתה ומשלמין את האבידה ואת הגניבה בשלמא גניבה דכתיב [ב] אם גנוב יגנב מעמו ישלם לבעליו אלא אבידה מנא לן דתניא אם גנוב יגנב אין לי אלא גניבה אבידה מנין ת"ל אם גנוב יגנב מכל מקום הניחא למאן דאמר לא אמרינן דברה תורה כלשון בני אדם אלא למאן דאמר אמרינן [ג] דברה תורה כלשון בני אדם מאי איכא למימר אמרי במערבא קל וחומר ומה גניבה שקרובה לאונס משלם אבידה שקרובה לפשיעה לא כל שכן ואידך [ד] מילתא דאתיא בקל וחומר טרח וכתב לה קרא והשואל משלם את הכל בשלמא שבורה ומתה דכתיב [א] וכי ישאל איש מעם רעהו ונשבר או מת אלא שבויה בשואל מנא לן וכי תימא נילף משבורה ומתה מה לשבורה ומתה שכן אונסא דסליק אדעתא הוא תאמר בשבויה שכן אונסא דלא סליק אדעתא הוא אלא נאמרה שבורה ומתה בשואל ונאמרה שבורה ומתה בשומר שכר מה להלן שבויה עמו אף כאן שבויה עמו איכא למיפרך מה לשומר שכר שכן לפטור תאמר בשואל שכן לחיוב אלא כר' נתן דתניא ר' נתן אומר או לרבות שבויה האי או מיבעיא ליה לחלק דסד"א עד דמיתברא ומתה לא מחייב קמ"ל הניחא לר' יונתן אלא לר' יאשיה מאי איכא למימר [ה] דתניא [ג] איש אשר יקלל את אביו ואת אמו אין לי אלא אביו ואמו אביו בלא אמו אמו בלא אביו מנין ת"ל [ב] אביו ואמו קלל אביו קלל אמו קלל דברי רבי יאשיה רבי יונתן אומר משמע שניהם כאחד ומשמע אחד בפני עצמו

רש"י

אבל שאל את הפרה וכו'. אשמעינן אע"פ שהיה עמו בשעת אונסיה לא הוי שאילה בבעלים לאיפטורי אלא אם כן היה עמו בשעת שאלה וטעמא מפרש בגמרא[ו]: **גמ' ובעלים באמירה.** משאמר לו הרי פרתי ואני נשאלין לך הוי גופו שאול לו ופרה אכתי מיחסרא משיכה ועל כן[ח] הוה ליה שאל בעלים ואחר כך שאל פרה: **נשבעין.** שכן הוא שלא[ב] פשעו בה ושלא שלחו בה יד[ז]: **פרשה ראשונה.** ג' פרשיות הן סמוכות כי יתן איש אל רעהו כסף או כלים לשמור (שמות כב) ובה פטור על הגניבה דכתיב (שם) וגונב מבית האיש שטוען שנגנבה הימנו דכתיב[ג] (שם) ונקרב בעל הבית אל האלהים ואוקימנא[ח] לשבועה שנשבע שלא שלח בה ידו ואחריה כי יתן איש אל רעהו חמור או שור או שה ובה חייב על הגניבה ופטר על האונסין בשבועה דכתיב (שם) ומת או נשבר או נשבה שבועת ה' תהיה ואם גנוב יגנב ישלם ושלישית וכי ישאל וחייב בה את האונסין כשאין בעליו עמו ופטר בבעלים: **בטוען טענת גנב.** טוען שנגנבה הימנו ונמצא שהוא עצמו גנבה חייב בה כפל בפרשה ראשונה דכתיב אם לא ימצא הגנב וסמיך ליה על כל דבר פשע ישלם שנים ואוקימנא בפ' מרובה (ב"ק דף סג:) אם לא ימצא כמו שאומר אלא הוא עצמו גנבו ישלם שנים וכגון שנשבע תחילה לשקר שנגנב אבל באו עדים קודם שנשבע תחלה לשקר אינו משלם כפל דהכי כתיב אם לא ימצא הגנב וכבר נשבע ונקרב בעל הבית אל האלהים לשבועה על כל דבר פשע אשר ירשיעון דיינין בעדים ישלם שנים וכיון דחומרא היא שדייה להך פרשתא אשומר שכר דאילו פרשה שניה ליכא כפל דהא מיחייב ליה בגניבה ואבידה ומכי טעין נגנבה מחייב עצמו בקרן: **אפילו הכי.** חמורה שניה מראשונה דקרנא בלא שבועה שהשניה מחייבתו לשלם קרן משאמר נגנבה ואפילו לא נשבע לשקר זו חמורה מן הראשונה שפוטרתו מלשלם קרן אם לא באו עדים שהוא גנבה אע"פ שמחייבתו כפל לאחר שנשבע לשקר ובאו עדים ובלא שבועה אין שם כפל: **תדע.** דהא עדיפא מדלא פטר שואל על הגניבה וניחייביה כפל לאחר שבועה: **דהא שואל כל הנאה שלו.** שבחנם הוא עושה מלאכתו ובו היה לו להחמיר יותר וחייבו על טענת גנב קרן בלא שבועה ולא פטרו בשבועה כדי להביאו לידי כפל: **דקיימא באגם.** כלומר יש שואל שכל הנאה שלו כגון שהיה אגם סמוך לו: **רוב הנאה.** שאינו נותן שכר: **ואיבעית אימא בשאילת כלים.** כל הנאה שלו דלא בעי מזוני ונשמרין בביתו חנם: **הניחא למאן דאמר כו'.** פלוגתא היא באלו מציאות (לעיל דף לא:): **ואידך.** מאן דאמר לא דברה תורה כלשון בני אדם: **שכן אונסא דסליק אדעתא הוא.** ועל מנת כן שיילה מדלא אתני על מנת שלא אתחייב בשבורה ומתה תאמר בשבויה דלא הוה ליה לאסוקי אדעתיה ולאתנויי: **מה לשומר שכר.** אם השוה בו שבויה לשבורה ומתה: **שכן לפטור.** השוה אותה להן והכא ניחא ליה כיון דשבורה ומתה פטורה כל שכן דבשבויה שפיר פטר ליה: **תאמר.** להשוותו להן בשואל לחיוב והא איכא למיפרך מה לשבורה ומתה דאונסא דסליק אדעתא הוא:[ד] **ונשבר. או מת: הניחא.** הא דלא מיבעי לך או לחלק לרבי יונתן דלא בעי לחלק ואומר דנשבר ומת[ה] הוי משמע או האי או האי מלי למדרשיה לרבות שבויה: **אביו קלל אמו קלל.** בתחילתו סמך קללה לאביו בסופו סמך קללה לאמו:

עד

תוספות

תנן התם ארבעה שומרים. משום דאייתי במתניתין קרא דואם[י] בעליו עמו וגו' נטר למימר מנא ה"מ עד הכא: **שומר חנם נשבע על הכל.** לא חשיב פשיעה דהא כולהו חייבים והשואל משלם את הכל מה שהוזכר בפרשה אבל מתה מחמת מלאכה כיון ששואל יש לו רשות לעשות בה מלאכה פטור: **דקיימא באגם.** לא בעי למימר היכא דזן אותה שאין כל הנאה שלו שיהא פטור דלעולם חייב באונסין אלא ה"ק אפי' שואל שכל הנאה שלו כגון דקיימא באגם אינו משלם אלא קרן: **אלא למאן דאמר דברה תורה כלשון בני אדם כו'.** אע"ג דלדידיה דרשינן בכל מקום לבד מהיכא דלא מיסתבר כדפי' בפ"ב (לעיל דף לא: ד"ה דברה) ה"נ לא מסתבר לרבות אבידה כיון דכתיב בלשון גניבה ואית לן למימר דברה תורה כלשון בני אדם: **אלא אביו ואמו.** דסתמא משמע שניהם כאחד. והא דכתיב (דברים כב) יחדו בשעטנז איצטריך לשתי תכיפות[ט] ויחדו דלא תחרוש (שם) איצטריך דאי לאו יחדו ה"א אפילו אין קשורים במחרישה אלא שמנהיגם בבת אחת או אפילו בזה אחר זה ורבי יונתן נמי דאמר עד שיפרוט לך הכתוב יחדו לא מהתם יליף מדאיצטריך התם למיכתב יחדו דהא איצטריך כדפי' אלא מסברא קאמר דהוי משמע הכי: לאפסר

עין משפט נר מצוה

ג א מיי' פ"א מהלכות שכירות הל' ג סמג עשין פט טוש"ע ח"מ סי' שמו סעיף ג:

ד ב מיי' פ"ו מהלכות ממרי' הל' ג סמג לאוין ריט טוש"ע י"ד סי' רמא סעיף א:

ליקוטי רש"י

נושא שכר. שומר בשכר. **שומר חנם נשבע על הכל.** שלא פשע [שבועות מט.]. על כל המאורעות הכתובות בשאר שומרים לחיוב הוא נשבע שכך עלתה לו ופטור ולקמן בהשואל יליף לכולה מתני' מקראי. **על הכל.** גניבה ואבידה ואונסין [לעיל צג.]. **והשואל משלם את הכל.** כל הנך דמיתנו במתני' שבר שבויה ומתה וגניבה ואבידה אבל מתה מחמת מלאכה פטור דלאו לאוקמה בכילתא שיילה [שבועות שם]. **וכי ישאל.** בא ללמד על השואל שהוא חייב באונסין. **בעליו אין עמו.** אם בעליו של שור אינו עם השואל במלאכתו [שמות כב, יג]. **קרנא בלא שבועה עדיפא מכפילא בשבועה.** חמור שומר שכר שחייב בקרן עד שלא נשבע לשקר במקום ששומר חנם פטור דהיינו גניבה ואבידה משומר חנם שמשלם כפל ומדה זו אינה אלא לאחר שנשבע לשקר שנגנבה ובאו עדים שהוא גנבה דכי אתרבי כפל בטוען טענת גנב לאחר שבועה אתרבי [לעיל מא:]. **לא אמרינן דברה תורה כלשון בני אדם.** דכל היכא דכתב ייתור לשון לדרשא קא אתי ולא משום דמשתעי בלשון בני אדם. **דברה תורה כלשון בני אדם.** הכי משתעו בני אדם ודברה תורה כלשון בני אדם וליכא למידרש מינה כלום [נדרים ג.]. **במערבא.** בארץ ישראל [שבת סה:]. **הניחא לר' יונתן.** דאמר אע"ג דלא כתיב או כמאן דכתיב או דמי וכל היכא דכתיב פלוני ופלוני או האי או האי משמע. **אין לי אלא אביו ואמו.** קלל שניהם [חולין עח:]. שניהם יחד [סנהדרין פה:]. **אביו בלא אמו אמו בלא אביו.** אחד מהם. ת"ל. בסיפיה אביו ואמו קלל. **אביו קלל אמו קלל.** כלומר בתחילת המקרא סמך קללה לאביו ובסוף המקרא סמך קללה לאמו למימרא דאו האי או האי [חולין שם]. כלומר סמך קללה בראש המקרא לאביו ובסופו סמך לאמו [סנהדרין סו.]. בראש המקרא סמך קללה לאביו ובסוף סמך לאמו [שם פה:].

מסורת הש"ס עם הוספות

א) לעיל נג. שבועות מט., ב) [לעיל מא: ב"ק נז:], ג) [קדושין יז: וש"נ], ד) [פסחים יח: וש"נ], ה) סנהדרין סו. פה: שבועות כז. חולין עח: [מנחות לי: לא. ועוד נזכר פלוגתא דרבי יאשיה ור' יונתן לקמן לה: וביומא נז:], ו) צה:, ז) לעיל ד. עיי"ש, ח) לעיל מא., ט) יבמות ה ע"ב.

תורה אור השלם

א) וְכִי יִשְׁאַל אִישׁ מֵעִם רֵעֵהוּ וְנִשְׁבַּר אוֹ מֵת בְּעָלָיו אֵין עִמּוֹ שַׁלֵּם יְשַׁלֵּם: [שמות כב, יג]

ב) וְאִם גָּנֹב יִגָּנֵב מֵעִמּוֹ יְשַׁלֵּם לִבְעָלָיו: [שמות כב, יא]

ג) כִּי אִישׁ אִישׁ אֲשֶׁר יְקַלֵּל אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ מוֹת יוּמָת אָבִיו וְאִמּוֹ קִלֵּל דָּמָיו בּוֹ: [ויקרא כ, ט]

הגהות וציונים

א] צ"ל ועל כרחך (ב"ש, וכ"ה באו"ז ובכת"י): ב] נדצ"ל ושאלא: ג] צ"ל וכתיב (דבש תמר): ד] צריך להוסיף תיבת ד"ה או. ונשבר או מת (באה"מ, וכ"ה בכת"י) וקאי על מה שאמר ר' נתן או לרבות שבויה ומפרש רש"י היכן כתוב "או", ונשבר או מת: ה] כת"י או מת: ו] צ"ל דאם (באה"מ, וכ"ה בכת"י).

גמרא בבא מציעא דף צד:

על פי הפרשה הנ"ל כללה הברייתא ששומר חנם נשבע על הכל [חוץ מפשיעה], ונפטר. שואל חייב על הכל, [חוץ ממתה מחמת מלאכה]. שומר שכר ושוכר נשבעים על אונסים ונפטרים, וחייבים על גניבה ואבידה.

As a rule, an unpaid *Shomer* always absolves himself from liability by taking an oath, unless he was negligent. A borrower is always liable, unless it was damaged through its regular usage. A paid *Shomer*, as well as a renter, are liable for theft and loss, but absolve themselves through taking an oath in cases of *oness*.

דאיכא דיינא בארעא. ובימי שרה היה ב״ד של שם קיים: **אחד** הצועק ואחד הנצעק. אמר רבינו שמואל דבסיפרי[ז] מתני בע״א אחד הצועק ואחד שאין צועק במשמע פירוש בין אותו שהעני צועק עליו בין אותו שאין העני צועק עליו שניהם נענשים עליו מסברא כיון שאין מחזיר עבוטו זה כמו זה אלא להכי כתיב שמוע אשמע (את) צעקתו והרה אפי׳[ח] שממהרי׳ לצועק יותר ממי שאינו צועק ולפי גירסא זו לא נפק משרה כמו שפי׳ בקונטרס לפי גירסת הספרים:

משום פגם משפחה. ומשלם הכל אפילו צער:

ורבי יוחנן אמר יש לאו שהוא כהן ויש הן שהוא כלאו. לשנויי מתני׳ קאתי מ״ש רישא ומ״ש סיפא ופירש בקונט׳ בין רישא ובין סיפא אם א״ל לאו בתמיה הוי כהן ואם א״ל הן בתמיה הוא כלאו והו״מ למיתני ברישא תרוייהו נזקי גופו וממונו וכן בסיפא אלא אורחא דמילתא נקט שדרך למחול על נזקי ממון ואין דרך למחול על נזקי גוף ודוחק הוא אלא נראה לפרש דנזקי גופו אפי׳ א״ל הן שדומה כאומר בניחותא מסתמא בתמיה קאמר ובנזקי ממונא אמר ליה לאו ודומה כאומר בניחותא מסתמא בתמיה קאמר כיון שמתחילה א״ל קרע את כסותי ושבור את כדי וי״ס שכתוב בהן כילד ול״ג ליה:

ורמינהי לשמור ולא לאבד לשמור ולא לקרוע. תימה מאי קפריך נהי דפטר ליה קרא מפשיעה לא מצינו שפטרו אם קרע ואיבד בידים וי״ל דדייק מדקתני ולא לקרוע דאי לא בעי אלא לפטור כשנאבד בפשיעה מאי אריא דא״ל ע״מ לקרוע אפילו לא א״ל ע״מ לקרוע אלא שלא אמר ליה בלשון שמירה פטור כדדרש במכלתין[ו] לשמור ר״ש[ט] אומר עד שיפקיד אצלו ויאמר הילך ושמור לי אבל אם אמר ליה עיניך בו פטור ומשני מתני׳ בדאתא לידיה וכי קתני ע״מ לפטור פטור ה״ה בלא על מנת הו״מ לאשמועינן דפטור בדלא אתא לידיה אלא כל עיקר התנא לא בא אלא להשמיענו דבנזקי ממונו מהני ע״מ לפטור ובנזקי גופו לא מהני ור״י מפ׳ דה״פ לשמור ולא לקרוע פי׳ כשנתן לו לשמור ולא הרשהו לא לקרוע ולא לאבד אז חייב בכל דין שומר אבל אם הרשהו לקרוע ולאבד אם ירצה אין עליו דין שומר להתחייב בכלום במה שמקבלו לשמור כיון שנותן לו רשות גם לקרוע ולאבד אם ירצה ואם נתינת רשות לקרוע אין פוטרתו מן הקריעה א״כ היה

א) הנה אנכי שולח מלאך לפניך לשמרך בדרך א״ל רבא לרבה בר מרי מנא הא מילתא דאמרי אינשי בתר מרי ניכסי ציבי[א] (א) משך א״ל דכתיב ב) וגם ללוט ההולך את אברם היה צאן ובקר ואהלים אמר רב חנן (א) [א]המוסר דין על חבירו הוא נענש תחילה שנאמר ג) ותאמר שרי אל אברם חמסי עליך וכתיב ד) ויבא אברהם לספוד לשרה ולבכותה והני מילי [ב]דאית ליה דינא[ב] בארעא אמר רבי יצחק [ג]אוי לו לצועק יותר מן הנצעק תניא נמי הכי אחד הצועק ואחד הנצעק במשמע אלא שממהרין לצועק יותר מן הנצעק [ג] ואמר רבי יצחק לעולם אל תהי קללת הדיוט קלה בעיניך שהרי אבימלך קלל את שרה ונתקיים בזרעה שנאמר ה) הנה הוא לך כסות עינים אמר לה הואיל וכסית ממני ולא גילית שהוא אישך וגרמת אלי הצער הזה יהי רצון (ב) שיהו לך בני כסויי עינים ונתקיים בזרעה דכתיב ו) ויהי כי זקן יצחק ותכהין עיניו מראות אמר רבי אבהו [ד]לעולם יהא אדם מן הנרדפין ולא מן הרודפין שאין לך נרדף בעופות יותר מתורים ובני יונה והכשירן הכתוב לגבי מזבח: האומר סמא את עיני כו׳: א״ל רב אסי בר חמא (ג) לרבא[ג] מאי שנא רישא ומאי שנא סיפא אמר ליה רישא [ה]לפי שאין אדם מוחל על ראשי אברים א״ל וכי אדם מוחל על צערו דתניא הכני פצעני על מנת לפטור פטור אישתיק אמר מידי שמיע לך בהא אמר ליה הכי אמר רב ששת משום פגם משפחה איתמר ר׳ אושעיא אמר משום פגם משפחה רבא אמר משום שאין אדם מוחל על ראשי אברים שלו רבי יוחנן אמר יש הן שהוא כלאו ויש לאו שהוא כהן תניא נמי הכי [ו]הכני פצעני על מנת לפטור ואמר לו הן הרי יש הן שהוא כלאו קרע את כסותי על מנת לפטור ואמר לו לאו הרי לאו שהוא כהן: שבר את כדי קרע את כסותי חייב: ורמינהי ז) לשמור [ז]ולא לאבד לשמור ולא לקרוע ולא לחלק לעניים אמר רב הונא לא קשיא הא דאתי לידיה הא דלא אתי לידיה אמר ליה רבה לשמור דאתי לידיה משמע אלא אמר רבה הא והא דאתא לידיה ולא קשיא [ח]הא דאתא לידיה בתורת שמירה הא דאתא לידיה בתורת קריעה [ג] ההוא ארנקא דצדקה דאתי לפומבדיתא אפקדה[ד] רב יוסף גבי ההוא גברא פשע בה אתו גנבי גנבוה חייביה רב יוסף א״ל אביי והתניא לשמור [ט]ולא לחלק לעניים אמר ליה [י]עניי דפומבדיתא מיקץ קיץ להו ולשמור הוא:

הדרן עלך החובל

אחד הצועק ואחד הנצעק במשמע. וחרה אפי והרגתי אתכם (שמות כב) שניהם במשמע: אלא שממהרין מן הצועק תחילה. כדאשכחן בשרה: על מנת לפטור. על מנת שתהא פטור: רבא אמר לפי שאין אדם מוחל על ראשי אבריו. וברייתא לא תקשי דעל צערו מוחל אדם: צערו. כאב מכה: ורבי יוחנן אמר. אדם מוחל על הכל ומתניתין לאו דא״ל נחבל לחובל קטע את ידי על מנת שתהא פטור אלא קטע את ידי סתמא וא״ל חובל על מנת לפטור כלומר אמור לי אתה על מנת שאהיה פטור וא״ל היאך הן וקמ״ל מתני׳ דיש הן שהוא כלאו וכגון דמתמה אתמוהי: הכני פצעני. וא״ל זה ע״מ לפטור ואמר נחבל הן יש הן שהוא כלאו אי אתמה חייב ואי בניחותא אהדריה פטור וברייתא דלעיל דקתני הכני ופצעני ע״מ לפטור פטור בדאמר נחבל כולה מילתא הכני ופצעני ע״מ לפטור דהא ודאי דוקא אמר ליה: יש לאו שהוא כהן. אי אתמה פטור והאי דנקט חיובא לגבי מכה ופוצע ופטורא[ט] לגבי ממונא אורחיה דמילתא נקט דמחיל איניש אממוניה טפי מגופיה: לשמור ולא לאבד. כי יתן וגו׳ לשמור דהפקידו אצלו לשמור חייב בפשיעה ולא כשהפקידו אצלו ע״מ לאבד או ע״מ לחלק לעניים דלא קרינא ביה לשמור דכיון דאמר ליה חלקהו תו לא דמפקיד ניהו ומאן דקתבע ועניים לא מצו תבעי דלכל חד וחד מצי אמר לאו לדידך יהיבנא אלא לאחריני: דאתא לידיה. וקרע בידי׳ חייב אי לא א״ל על מנת לפטור ואפילו אתא לידיה מעיקרא ע״מ לאבד: לשמור דאתא לידיה משמע. דכתיב (ד) וכי יתן ואפי׳ הכי קממעט ליה: הא דאתא לידיה. מעיקרא בתורת שמירה והדר אמר ליה קרע חייב אי לא אמר ליה ע״מ לפטור: רב יוסף. גבאי הוה: קיץ להו. ממון כך וכך לשבת לכל אחד הוה ליה ממון שיש לו תובעין וקרינא ביה לשמור:

הדרן עלך החובל

הא דאתא לידיה. פי׳ מתני׳ שנתן לידו וא״ל שמור לו ליחשב שומר כשנתן לו רשות גם לקרוע כאילו לא נתן לו אלא לשמור סתם (ה): ואם תרצה לקרוע עשה כרצונך דכיון שחס על החפץ שלא א״ל קרעו עד שבא לידו שהפקידו אצלו תחילה מה שנותן לו רשות לקרעו בסיום דבריו אין אומר כן כדי לפטרו אלא פטומי מילי הוא דהוי כדי שישמור לו ברצון ולא ידאג שמא ידקדק עמו יותר מדאי אם תקרע ותעמוד בדין הוא דקא״ל ואע״ג דאתא לידיה בתורת קריעה שא״ל בשעת נתינה חייב על הקריעה וברייתא בדלא אתא לידיה שא״ל טול חפץ פלוני המונח שם תשמרהו[ט] לי ואם רצונך תקרעהו ואח״כ נטלו וקרעו דכיון שאינו חס עליו אלא שנותן לו רשות[י] קודם שיתנהו לידו אם כן אין חושש אם יאבדהו ולפוטרו לגמרי נתן לו רשות א״ל רבה לשמור דאתא לידיה משמע דהכי משמע קרא שנתן לו רשות לשמור בלבד אבל נתן לו גם לאבד אין עליו דין שומר אלא אמר רבה מתני׳ בדאתא לידיה בתורת שמירה בלבד ושוב נמלך ונתן לו רשות לקרוע שכיון שמתחילת נתינתו נתנו לו לשמור ולא לקרוע והנפקד קיבל עליו מה שאומר אח״כ לקרוע אם ירצה אינו אלא משטה ופטומי מילי וברייתא בדאתא לידיה בתורת קריעה שמשעת נתינה א״ל כן דכיון שאומר לו כן קודם שנעשה שומר אין חושש אם יקרע וכ״ש אם לא עשאו שומר אלא א״ל קרע כסותי ושבור כדי המונח לפניך שהוא פטור:

הדרן עלך החובל

מסורת הש״ס עם הוספות

א) [ר״ה טז: וע״ש], ב) [מגילה טו. כח. ע״ש], ג) [עי׳ תשו׳ ח״י סי׳ קלט], ד) מכילתא בפסוק זה ועיין רש״ש.

הגהות הב״ח

(א) גמ׳ ליבי משוך: (ב) שם יהי רלון שיהא לך כסיות עינים ונתקיים בזרעה כצ״ל: (ג) שם א״ל ר׳ אסי בר חמא לרבה מאי שנא רישא ומ״ש סיפא (א״ל רישא וכו׳ דתניא) תא״מ ונ״ב ס״א א״ל רישא לפי שאין אדם מוחל על צערו והתניא: (ד) רש״י ד״ה לשמור וכו׳ דכתיב כי יתן: (ה) תוס׳ ד״ה ורמינהו וד״ה הא הד״א:

תורה אור השלם

א) הִנֵּה אָנֹכִי שֹׁלֵחַ מַלְאָךְ לְפָנֶיךָ לִשְׁמָרְךָ בַּדָּרֶךְ וְלַהֲבִיאֲךָ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הֲכִנֹתִי: [שמות כג, כ]

ב) וְגַם לְלוֹט הַהֹלֵךְ אֶת אַבְרָם הָיָה צֹאן וּבָקָר וְאֹהָלִים: [בראשית יג, ה]

ג) וַתֹּאמֶר שָׂרַי אֶל אַבְרָם חֲמָסִי עָלֶיךָ אָנֹכִי נָתַתִּי שִׁפְחָתִי בְּחֵיקֶךָ וַתֵּרֶא כִּי הָרָתָה וָאֵקַל בְּעֵינֶיהָ יִשְׁפֹּט יְיָ בֵּינִי וּבֵינֶיךָ: [בראשית טז, ה]

ד) וַתָּמָת שָׂרָה בְּקִרְיַת אַרְבַּע הִוא חֶבְרוֹן בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַיָּבֹא אַבְרָהָם לִסְפֹּד לְשָׂרָה וְלִבְכֹּתָהּ: [בראשית כג, ב]

ה) וּלְשָׂרָה אָמַר הִנֵּה נָתַתִּי אֶלֶף כֶּסֶף לְאָחִיךְ הִנֵּה הוּא לָךְ כְּסוּת עֵינַיִם לְכֹל אֲשֶׁר אִתָּךְ וְאֵת כֹּל וְנֹכָחַת: [בראשית כ, טז]

ו) וַיְהִי כִּי זָקֵן יִצְחָק וַתִּכְהֶיןָ עֵינָיו מֵרְאֹת וַיִּקְרָא אֶת עֵשָׂו בְּנוֹ הַגָּדֹל וַיֹּאמֶר אֵלָיו בְּנִי וַיֹּאמֶר אֵלָיו הִנֵּנִי: [בראשית כז, א]

ז) כִּי יִתֵּן אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ חֲמוֹר אוֹ שׁוֹר אוֹ שֶׂה וְכָל בְּהֵמָה לִשְׁמֹר וּמֵת אוֹ נִשְׁבַּר אוֹ נִשְׁבָּה אֵין רֹאֶה: [שמות כב, ט]

עין משפט נר מצוה

קיג א ב ג טוש״ע ח״מ סי׳ תכב סעיף א בהג״ה:

קיד ד מיי׳ פ״ה מהל׳ דעות הלכה יג:

קטו ה מיי׳ פ״ה מהל׳ חובל ומזיק הלכה יא סמג עשין ע טוש״ע ח״מ סי׳ תכא סעיף יב:

קטז ו מיי׳ שם ועיין במ״מ טור ש״ע שם בהג״ה:

קיז ז ח מיי׳ שם הלכה יב סמג שם טוש״ע ח״מ סי׳ שפ סעיף א:

קיח ט י מיי׳ פ״ה מהל׳ שאלה ופקדון הלכה א סמג עשין פח טוש״ע ח״מ סי׳ שא סעיף ו:

[רב אלפס כאן ובב״מ פרק ג׳ דף פו]:

הגהות וציונים

א] [פי׳ ציבי מל׳ שומן כמו הנוגע בציב היוצא ממנו בחולין קכד ע״א וע״ד שאמרו שבועות מז ע״ב קרב לגבי דהינא ואידהן. מהרש״א בח״א] (גליון): ב] ברי״ף ותוס׳ ובכת״י **דיינא**, ועי׳ מהר״ץ חיות: ג] [בהרא״ש אית׳ **לרב** ובזה ניחא דרב אישתיק ובסמוך אמר רבא משום שאין אדם מוחל כו׳ ועי׳ רש״י ד״ה רבא מיהו מדהשיב לו הכי א״ר ששת נראה דטוב לגרוס **לרבה** בה״א וכן ברב אלפס צ״ל לרבה] (גליון): ד] ברי״ף הגירסא **אפקדיה** וכו׳ פשע **ביה**: ה] צ״ל **ופטורא** (כת״י): ו] צ״ל דלהכי כתיב **והיה כי יצעק אלי ושמעתי** שממהרין כו׳ ת״ח ובספ׳ (כ״י) [כוס ישועות] (גליון): ז] צ״ל **במכלתא** פט״ו ופט״ז (יפ״ע): ח] במכילתא שלפנינו **רבי ישמעאל**: ט] נדצ״ל **ושמרהו** לי (באה״מ): י] יש להוסיף **לקרוע** קודם **שנתנה** לידו (באה״מ):

ליקוטי רש״י

ציבי משוך. ליב רלועה ותלוש היולא מבשר ותלוי ודבוק במקלת [חולין קכד.]. **ההולך את אברהם.** מי גרם שהיה לו זאת הליכתו עם אברהם [בראשית יג, ה]. **המוסר דין.** כמו ישפוט ה׳ ביני וביניך (בראשית טז) אומרים כלום ראוי הוא שיענש חבירו על ידו [ר״ה טז:]. **חמסי עליך.** חמס העשוי לי עליך אני מטיל העונש כשהתפללת להקב״ה מה תתן לי ואנכי הולך ערירי לא התפללת אלא עליך והיה לך להתפלל על שנינו והייתי אני נפקדת עמך. ועוד דצריך אתה חומס ממני שאתה שומע בזיוני ושותק [בראשית טז, ה]. **ויבא אברהם** וגו׳. הוא קבר אותה [ר״ה שם].

<u>קבלת שמירה</u>

גמרא בבא קמא דף צג., תד״ה ורמינהי

הגמרא דורשת מ"לשמור ולא לקרוע" שהנותן חפץ לחבירו ואמר לו לקורעו שהוא פטור. וביארו התוספות, דלפוטרו מפשיעה בעלמא אי"צ קרא, שכל זמן שלא אמר בהדיא שישמרנו אינו חייב אפילו פשע. *נמצינו למדין שאינו נעשה שומר על חפץ של חבירו עד שיקבל עליו שמירה.*

The *Beraisa* derives from the verse that one who receives an item with the instruction to tear it is not liable for the damage. Tosafos explain that it would be superfluous to derive from the verse that he is merely absolved in cases of negligence, because a custodian isn't liable at all unless the owner explicitly requests him to guard the item. *This teaches us that one does not become a Shomer unless he explicitly accepts this obligation upon himself.*

[צג. - צג: - צה.]

יש לו או שהוא כהן. מי מחמה פטור. ומ"ת מ"כ מן המיוחס בין מס קטוע מכריס או ממונא אלא מס הוא בגיחותא או בממיה **ומחמי נקט בממני' מיוחס גבי קטוע מכריס ופטורה גבי ממונא ים לומר לפורחת דמילתא נקט דמחיל חיים לממוניה טפי מגופיה** כך פרש"י ז"ל. עוד כתב הרש"ס ז"ל (ה) דמ"ס נקט מיוחס בגופיה משום דלגו בהן בממניה מיירי* אלא בהן בלגו בממניה ופ"ה מחייב כיון דמסתמא מן מדס מוחל על רמגי מיכרים ומינו הן שהוא כלגו מוסתין דלמא הן כמחמיה הוא וחייב אבל קרע את כסותי או אפי' ככני ופצעני לגו אחרי' כרמגי מכריס לגו אחרי' הכי כיון דלא בייר לן אחמר בחמיה ממא ולפיכך פטור:

לשמור וגו' (שמות כב, ו) **דהפקידו אצלו לשומרו חייב בפשיעה:** ולא לאבד. אפי נתנו לו לשומרו ואמר לו אפי יגלה לאבדו יהא הראשון בידו אפי' אבדו בידים פטור [ה]ולאו] למפטרא מפשיעה[ו] לומר אחת דאמרי אינשי* לגבי אחת ש"ל מן עיניך בו ותו לא פטור כלאחרינן בב"מ (מט:) עד שיאמר לו הילך ושמור לי*: **ולא לחלק לעניים.** דאפי אמר לו על מנת לחלק לעניים אפי' אפסליה פטור **דמו לו דמפקיד ניהו ומתן קא מצפי עניים לו מלו מצפי דלכל חד וחד לימא לו לדידך יהיבנא אלא לאחרינא יהיבנא** וקשה למתני' דלמר מייב: **הא דאתא לידיה בתורת שמירה.** לכי אתא לידיה בתורת שמירה וגמלך ליה טעונה וגזוה משלם דמי פרה עומדת לילד ודמי רחל טעונה העומדת להגזז [ח]פרה ונתעברה אצלו וילדה רחל ונטענה אצלו וגזזה משלם בשעת הגזלה [ט]זה הכלל כל הגזלנין משלמין כשעת הגזלה:

[צה.] **גמ'** תנו רבנן הגוזל [א] את הרחל וגזזה או שילדה משלם אותה ואת גזותיה ואת ולדותיה* דברי

[צג:] **הגוזל** [י]עצים ועשאן כלים צמר קנ ועשאו בגדים משלם כשעת הגזלה[יא] [יב]גזל פרה מעוברת וילדה רחל

[צג.] [יג]**רבי יוחנן אמר יש הן שהוא כלאו ויש לאו שהוא כהן.** רבי יוחנן מוקים לה להאי מתניאתא בדלא אמר הנחבל וכו'[א].

[יד]**קרע את כסותי וכו' חייב.** ורמינהו לשמור ולא לקרוע קס"ד למיפטריה מחיוב קריעה אתא קרא ואסיקנא הא דאתא לידיה בתורת שמירה כלומר תנא דברייתא לא אתא לאשמועינן דין קריעה אלא דין שמירה והיינו דקתני לשמור ולא לקרוע דמאי דאתא לידיה בתורת שמירה מחייב בתורת שמירה וכו':

אמר הכותב: המי פירוסת לגו מטיוסת למר הוא לפי לגפטורי מדין שומר פשיעה ומו למה לי לקרוע לפילו נתן לו ולא מחר לו שמור לי מלא מפוס לי כלי זה וכיוסת בלמון הזה פטור מדין שומר שלין השומר לעולם חייב עד שיאמר לו שמור או בענין שסתם ממעמ לשון שמירה אבל מפקיד סתם ולפי פטור וכיולך יחמייר והלא לא אמר לו שמור אלא הפקיד סתם, פטור.

מלחמות ה' להרמב"ן, ב"ק סוף פרק החובל

אין שומר מתחייב עד שהמפקיד יאמר לו "שמור לי" או שהענין מוכיח שסומך עליו לשמור. אבל אם הפקיד סתם, פטור.

A custodian is only liable if the owner explicitly instructed him to guard the item, or if it is apparent from the situation that this was expected. Whereas, if it was entrusted to him without instruction, the custodian is not liable at all.

מהכא גם ענוש לצדיק לא טוב* (משלי יז, כו) לא טוב הוא אלא רע וכתיב (תהלים ה, ה) כי לא אל חפץ רשע אתה לא יגורך רע לא יגור במגורך רע: האומר °סמא את עיני קסם וכו': אמר ליה רב יוסף בר חמא לרבא מאי שנא רישא ומאי שנא סיפא [א] ואסיקנא אמר רבי יוחנן יש לאו שהוא כהן ויש הן שהוא כלאו תניא נמי הכי [א]הכני ופצעני על מנת לפטור אמר ליה הן [ב] יש הן שהוא כלאו ויש לאו שהוא כהן [ב]ישבר את כדי קרע את כסותי על מנת לפטור ואמר ליה לאו הרי הוא לאו שהוא כהן] שבור את כדי קרע את כסותי חייב: ורמינהי לשמור (שמות כב, ו) ולא לאבד לשמור ולא לקרוע לשמור ולא °לחלק קסם לעניים אמר רבה לא קשיא הא דאתא לידיה בתורת קריעה [ג]והא דאתא לידיה בתורת שמירה: ההוא ארנקא דצדקה דאתא לפומבדיתא אפקדיה רב יוסף גביה דההוא גברא פשע ביה אתו גנבי וגנבוה חייביה רב יוסף אמר ליה אבי והא תניא [ד]לשמור ולא לחלק לעניים אמר ליה עניי דפומבדיתא [ה]מיקץ קיץ להו ולשמור הוא:

סליקו להו פרק החובל

הגוזל. משלם בשעת הגזלה. דמי עצים ועשאן כלים צמר ומינו מייב להחזיר כלים דקנה מוסם בשיעור: **ודמי רחל טעונה**[טו] **לידיה.** מעיקרא בתורת שמירה והלר אמר ליה קרע מייב לי [יב]לא] קרע ע"מ לפטור [יג]פטור): **רב יוסף.** גבאי היה: קיץ להו. כך וכך לשנה לכל אד כוותי כלאינו עניים עלמן הפקידו ולשמור הוא:

סליקו להו
פרק החובל

הגוזל. משלם בשעת הגזלה. דמי עצים ועשאן כלים ומינו מייב להחזיר כלים דקנה מוסם בשיעור: **ודמי רחל טעונה**[טו] **לידיה.** מעיקרא בתורת שמירה והלר אמר ליה קרע מייב לי [יב]לא] קרע ע"מ לפטור [יג]פטור): **רב יוסף.** גבאי היה: קיץ להו. כך וכך לשנה לכל אד כוותי כלאינו עניים עלמן הפקידו ולשמור הוא:

סליקו להו
פרק החובל

[צג:] **הגוזל.** משלם בשעת הגזלה. דמי עצים ומי נמר ומינו מייב להחזיר לו מת הכלים דקני להו בשיעור: דמי פרה. כתב הרמ"ה[ז] °בשם רבו ז"ל לג: דלאו דוקא דמים ולאמר שגוף הפרה קנוי לו בשיעור לילדה וגיזה לאו שיעור הוא בגוף הפרה דמעיקרא גופא מלא והשתא גופא ריקא[ח] ולא הוי שיעור בגוף הבהמה כמו לגי הוי שיעור מת הטילה גלגלים והשיעור דוקא לגבי נמר וולד הוא ולפיכך יצלם מה שהיה שוה הנמר והולד מ. ומ"פ שהר"ן ז"ל כתב להוי שיעור נמי בגוף הבהמה אין נרמין להם דבריו וגם רש"י ז"ל הכי פירשה* דדוקא הולד והגיזה קני בשיעור ומשלם מה שהיו דמיסס [י] והעוף שמוכ עכשיו יותר הוא שלו:

[צה.] **גמ'** תנו רבנן הגוזל [א] את הרחל וגזזה או שילדה משלם אותה ואת גזותיה ואת ולדותיה* דברי

המאור הגדול

[צג.] [יג]**רבי יוחנן אמר יש הן שהוא כלאו ויש לאו שהוא כהן.** רבי יוחנן מוקים להי להאי מתניאתא בדלא אמר הנחבל וכו'[א].

[יד]**קרע את כסותי וכו' חייב.** ורמינהו לשמור ולא לקרוע קס"ד למיפטריה מחיוב קריעה אתא קרא ואסיקנא הא דאתא לידיה בתורת שמירה כלומר תנא דברייתא לא אתא לאשמועינן דין קריעה אלא דין שמירה והיינו דקתני לשמור ולא לקרוע דמאי דאתא לידיה בתורת שמירה מחייב בתורת שמירה וכו':

אמר הכותב: המי פירוסת לגו מטיוסת למר הוא לפי לגפטורי מדין שומר פשיעה ומו למה לי לקרוע לפילו נתן לו ולא מחר לו שמור לי מלא מפוס לי כלי זה וכיוסת בלמון הזה פטור מדין שומר שלין השומר לעולם חייב עד שיאמר לו שמור או בענין שסתם ממעמ לשון שמירה אבל מפקיד סתם ולפי פטור וכיולך יחמייר והלא לא אמר לו

מלחמת ה'

ועוד. קרע את כסותי וכו' חייב ורמינהו לשמור ולא לקרוע קס"ד למיפטריה מחיוב קריעה אתא קרא ואסיקנא הא **דאתא לידיה בתורת שמירה כלומר תנא דברייתא לא אתא לאשמועינן דין קריעה אלא דין שמירה והיינו דקתני לשמור ולא לקרוע דמאי דאתא לידיה בתורת שמירה מחייב בתורת שמירה וכו':**

אמר הכותב: המי פירוסת לגו מטיוסת למר הוא לפי לגפטורי מדין שומר פשיעה ומו למה לי לקרוע לפילו נתן לו ולא מחר לו שמור לי מלא מפוס לי כלי זה וכיוסת בלמון הזה פטור מדין שומר שלין השומר לעולם חייב עד שיאמר לו שמור או בענין שסתם ממעמ לשון שמירה אבל מפקיד סתם ולפי פטור וכיולך יחמייר והלא לא אמר לו

השגות הראב"ד

(א) בתוב שם: רבי יוחנן אמר יש הן שהוא כלאו ויש לאו שהוא כהן רבי יוחנן מוקים לה להאי מתניאתא בדלא אמר הנחבל וכו':

אבר אברהם: יש לתן שלם שבוות הרמתן שהיה לו לומר רבי יוחנן אמר מתניתין דלגו ואן ומשום דש הן שהוא כלאו וכו', והשתי אם הן כפשוטו הרי הוא כלאו גבי מגזלת כי אמר לו המוכל על מנת לפטור והשיעו הגמבל על מנת לפטור נמשוב לאותו כמחמה ויהא מייב ומה הפרש בין שהשיעו בלשון שמלאו והלשיעת דקתמר ומפי מולמינן דבריימא טפי מתמניתין דמתמניתין קמני על מנת לפטור מייב שלא יעבוד מרמתי חיובים שלי ולעולם הן ולאו כפשוטן לא מפלינן ולא מלי:

(ב) כתוב שם: ורמינהי לשמור ולא לקרוע קא סד לשפטריה מחיוב קריעה אתא וכו' עד אבל מאי דאתא לידיה בקריעה שמסרו לו לא מחייב עליה אמר אברהם: גם זה לי לשבר אבל אם לא נידו בתורת קריעה לייבה למימר לפטור מתורת שומרים ושוד מתחלה מה היתה הקונסת ואמרת מתורת שומר הוא

א מיי' פ"ה מהלכות מוכל ומזיק הלכה יא ומ"מ סם טוס"ע חו"מ סימן שמ סעיף א:

ב סמג עשין ע טוס"ע חו"מ סימן שם סעיף ג ומהגה"ה:

ג מיי' שם פ"ה הלכה יב סמג שם טוס"ע חו"מ סימן שם סעיף ג:

ד ה מיי' פ"ה מהלכות שלוחה ופקדון הלכה ג סמג עשין פח טוס"ע חו"מ סימן שכב סעיף ו:

ו מיי' פ"ב מהלכות גזילה הלכה יב סמג עשין עב טוס"ע חו"מ סימן שם סעיף ו:

ז *מיי' שם פ"ב הלכה ז סמג שם טוס"ע חו"מ סימן שכב סעיף ה:

ח *מיי' שם פ"ב הלכה ו סמג שם טוס"ע חו"מ סימן שכב סעיף ז:

ט *מיי' שם פ"ב הלכה ג ופ"ג הלכה ב ומ"מ שם סמג שם טוס"ע חו"מ סימן שנ סעיף ג ושימן שכב סעיף ה ושימן שכב סעיף ג:

הלכות פקדון

סימן רצא

דין שומר חנם מאימתי מתחייב בשמירה וכיצד היא השמירה

ובו כ"ח סעיפים

א א)[א] **שומר חנם** א[א]**פטור בשבועה מגניבה ואבידה** ב)[ב]**ואינו חייב לשלם** ב[ב]**כי אם בפשיעה.**
ב ג)[ג]**שומר חנם הוא שהפקיד אצלו** ג[ג]**כסף או כלים או בהמה או כל דבר לשמור והוא קבל עליו לשומרו ואפילו לא קבל בפירוש** ד)[ד]**אלא**

סימן רצא סעיף א' אן **פטור בשבועה מגניבה ואבידה כו'.** דנפרעת מטפטים [שמות כ"ב ו'] נדיני שומרים פרשה לעצמה מיירי בשומר חנם וכתיב בה וגונב מבית האיש, פירוש שהשומר טוען כן, וכתיב בתריה [שם שם ז'] ונקרב בעל הבית אל האלקים, ודרשו בו [ב"ק ס"ג ע"ב] לשבועה, שיפטיעהו על טענתו: **ב** **כי אם בפשיעה כו'.** ומס נגנבה או נאבדה מחמת שפשע בשמירתו ג"כ מייב: **סעיף ב'** **ג** **כסף או כלים או בהמה כו'.** מהיכן נלמדנו מעשה דנפרעת לשבועה לתיירי בשומר חנם כתיב [שמות כ"ב ו'] כי יתן איש אל רעהו כסף או כלים לשמור וכו', ונפרעת שניה שם מיירי בשומר שכר כתיב [שם שם ט'] שור או חמור או שה, וקמ"ל דה"ה לפיכך, אלא מורחת דמילתא כתב קרא, דבהמה יש טירחת בשמירתה יותר מדרך בני אדם לשומרה בחנם, משא"כ כסף או כלים דמיחזי חומן במקום משומר אלא טירחת, דרך לשומרן בחנם. וגם יש בו לד רבותא, דאע"ג דבקל היה יכול לשומרם אלא יגנבו, אפ"ה פטור, אבל לדינא אין חילוק. וכל זה כתוב בטור [סעיף א'] בהדיא, עיין שם ובפרישה [דרישה], ודוק:

הלכות פקדון

סימן רצא

דין שומר חנם מאימתי מתחייב בשמירה וכיצד היא השמירה

ובו כ"ח סעיפים

א א)[א]**שומר חנם** א[א]**פטור בשבועה מגניבה ואבידה** ב)[ב]**ואינו חייב לשלם** ב[ב]**כי אם בפשיעה.**
ב [ג]**שומר חנם הוא שהפקיד אצלו** [ג]**כסף או כלים או בהמה או כל דבר לשמור והוא קבל עליו לשומרו ואפילו לא קבל בפירוש** [ד]**אלא**

סימן רצא סעיף א' שומר חנם כו'. עיין במשנה מגי"ט (מ"ב) [ח"א] סי' רמ"ג ובמשנה מהרש"ן שמן *ריש סי' ע"ז וע"ח וע"ט ובמהרי"ט [ח"ב חו"מ] סי' (ק"ה) [קט"ז] לך קכ"ה *ע"ב ול' [קש"כ]: **ב** **ואינו חייב לשלם כו'.** בש"ס ריש ב"ק [ה' ע"א] משמע להדיא דמרבינא שומרין מייבין לשלם מעידית כמזיקין, וכן פסקו הרי"ף [א' ע"ב מדפי הרי"ף] והרמ"ם [סי' א'] והכ"י שם, וכן פסק מהרש"ל [בי"ש] שם סי' ו' וע"ש, וכן הוא הלין לקמן סימן שפ"ה [סעיף א'] ושפ"ח סעיף ב', ועיין מה שכתבתי לקמן סימן ת"ך סעיף ג' [סק"ב]: [הג"ה. ובעיקר שהיא פלוגתא מלוה ופלוגתא פקדון, במקום שהולך לגנות ממנו, גוזה המלי מעידית והמלי מציונית, כ"כ בשלטי גבורים בשם ריש"ז פ"ק דב"ק [ב' ע"א מדפי הרי"ף אות א'].*]: **ג** **כי אם בפשיעה כו'.** ומס נגנבה או נאבדה מחמת שפשע בשמירתו ג"כ מייב, עכ"ל הסמ"ע [סק"ב]. ואפילו נתנסה כלקמן סעיף ו': **סעיף ב'** **ד** **אלא שאמר הנח לפני הוא שומר חנם.** ומס קיבל שכר הוי שומר שכר בלשון זה שאמר הנח לפני, כן משמע בש"ס פרק המומנין [ב"מ] דף פ"ו ע"ב], וכן הוא בתוס' פרק השואל דף ל"ט סוף ע"ב ובהרמ"ם [ד"ה כך] ובהרמ"ם ע"ב ד"ה הנח] דכאן הניח לפניו בשימטת ובתוך ד' אמותיו, וכ"כ הכ"י [ב"מ נ' ע"ב מדפי הרי"ף] בשמס. ומה לנו פירוש בפשוטו דמיירי כאן בנתירו של שומר, משום דבש"ס פרק המומנין *שם משמע דמיירי בשוק, על כן פירשו בשוק ר"ל שימנע. עוד כתבו המגיד משנה והכ"י שם דמיירי בהמה ואמר לו הכישה בשמל והיא תבוא כו'. ומירוץ זה אינו מלויה להילכתא כלקמן סימן ש"מ סעיף ז', ועיין מה שכתבתי שם [סק"י]. עיין בתשובת ן' לב ספר מ' כלל י"ז ריש סי' (ל"ו) [צ"ה*, קש"כ]:

ם [פ"ח סי' ט"ו]. ולדברי הסברא המפורשת לקמן סעיף ה', כתב המגיד משנה בש"ס משכירות ה"ח] בשם הרשב"ם ורמב"ד [ראה שיטמ"ק ב"מ פ' ע"ב ד"ה הנח] דכאן הניח לפניו בשימטת ובתוך ד' אמותיו, וכ"כ הכ"י [ב"מ נ' ע"ב מדפי הרי"ף] בשמס. ומה לנו פירשו בפשוטו דמיירי כאן בנתירו של שומר, משום דבש"ס פרק המומנין *שם משמע דמיירי בשוק, על כן פירשו בשוק ר"ל שימנע. עוד כתבו המגיד משנה והכ"י שם דמיירי בהמה ואמר לו הכישה בשמל והיא תבוא כו'. ומירוץ זה אינו מלויה להילכתא כלקמן סימן ש"מ סעיף ז', ועיין מה שכתבתי שם [סק"י]. עיין בתשובת ן' לב ספר מ' כלל י"ז ריש סי' (ל"ו) [צ"ה*, קש"כ]:

ערך לחם

סימן רצא סעיף א' בראשו. מי שהיה בידו פקדון ונתנו על פי בית דין, ובעו שהיה להם ליתנו לאחר, פטור הנפקד. מסימן ר"צ בארוך [ב"י סעיף ב' בשם רבינו ירוחם נתיב ח' חי"א]. **שם בסופו.** אפוטרופוס שנתעצל בגבייית החובות לפי ראות הסוהרים, פשיעה הויא. רשד"ם [חו"מ] סי' תמ"ד.

באר הגולה

סימן רצא סעיף א' ו. משנה נפרק ז' דב"מ דף נ"ג ע"ב, ושם נפרק ח' דף נ"ד ע"ב נגרייתא יליף לה מקרא. **סעיף ב' ג.** נתן הטור סעיף ג', משנה שם [ב"מ] נפ"ו דף פ' ע"ב, וכן כתב הרמב"ם נפ"ג מהלכות שכירות דין מ'.

ביאור הגר"א

סימן רצא סעיף א' א. שומר חנם כו'. ריש פרק נתנו לשטועת [מ"ט ע"א], ועיין מ"ר הגולה [אות א']: **ב.** בפשיעה. נפרק המפקיד [ב"מ מ"ב ע"א] וכמה מקומות: **סעיף ב' ג.** כסף או כלים. מפורש בתורה [שמות כ"ב ו']: **ד.** או בהמה. ריש פרק המפקיד [ב"מ ל"ג ע"ב]: **ה.** או כל דבר. שם נ"ז ג': **ו.** לשמור. לישנא דקרא [שם]: **ז.** והוא קבל כו'. עיין סעיף ג': **ח.** ואפילו כו'. שם פ' ג':

באר היטב

סימן רצא סעיף א' א. חנם. עיין במשנה מגי"ט (מ"ב) [ח"א] סי' רמ"ג ובמשנה מהרש"ן שמן סי' ע"ז ע"ח וע"ט ובמהרי"ט [חו"מ] סי' (ק"ה) [קט"ז]. ובש"ס ריש ב"ק משמע להדיא דל' שומרין מייבין לשלם מעידית כמזיקין, וכן פסקו הרי"ף והרמ"ם והכ"י ומהרש"ל שם סי' ו' ע"ש, וכן הלין לקמן סימן שפ"ה ושפ"ח סעיף ב', ועיין מ"ש בסימן מ"ך סעיף ג'. ובעיקר שהיא פלוגתא מלוה ופלוגתא פקדון, במקום שהולך לגנות ממנו, גוזה המלי מעידית והמלי מציונית, כ"כ בשלטי גבורים בשם ריש"ז פ"ק דב"ק. ש"ך [סק"א-ב"]: **ב. בפשיעה.** ומס נגנב או נאבד ממחמת שפשע בשמירתו ג"כ מייב, עכ"ל הסמ"ע. ומפילו נתנסה כלקמן סעיף ו'. שם [ש"ך סק"ג]:

פתחי תשובה

סימן רצא סעיף ב' א. **והוא קבל עליו לשומרו כו'.** עיין בתשובת צמח צדק סי' כ"ג באשה אחת שלקחה תינוק של אחותה על זרועותיה לילך עמו לרחוב, ואחותה נתנה ליד בנה התינוק דינר אחד לשחוק בו, ונאבד אח"כ הדינר מן התינוק, ותובעת אם הילד שתשלם לה הדינר, ואמרה שסמכה על אחותה שתהא משמרתו. ופסק שהאשה פטורה מלשלם, כיון שאחותה לא אמרה לה כלום בעת שנתנה הדינר ליד התינוק, גרע מהנח סתם, ולא קיבלה עליה שמירה כלל. ואפילו אם אירע שהאשה שהיתה נושאת התינוק נטלה הדינר מיד התינוק והחזירה אותו ליד התינוק, נמי פטורה, דמעיקרא אבידה מדעת היא כו', עש"ב. ועיין בספר שער משפט לעיל סוף סימן צ"ו [סק"ה] שתמה עליו שלא הזכיר דברי הטור ושו"ע והסמ"ע [סק"ד] בסימן שמ"ט סעיף ב' דמבואר שם דהבעל צריך לישבע שבועת שומרים אע"ג דלא קיבל עליו שמירה, והיינו משום דמסתמא קיבל עליו השמירה, וה"ה בנידון זה מסתמא כשמסרה אחותה המטבע לתינוק סמכה עליה שתשמרנו יפה כיון שאין התינוק בן דעת, והיא נמי מסתמא קיבלה על עצמה כן. ומסיים דצ"ע לדינא ע"ש. ולע"ד אין כאן תימה, לפי המבואר בב"ח בסימן שמ"ט שם, הטעם דהבעל צריך לישבע, הוא ע"פ דברי הרמב"ם [פ"ב משאלה הי"א] שהביא הטור והשו"ע בסוף סימן שמ"ר [טור סעיף כ' ושו"ע סעיף י"ז] באם הודיעה את בעלה שהיא שאולה ה"ז נכנס תחתיה כיון דהבעל בנכסי אשתו דין לוקח יש לו כו', עש"ה, וזה לא שייך כאן, ובפרט דהרב בעל צמח צדק הוא תלמידו של הב"ח ז"ל ונמשך אחריו ברוב הוראותיו. ועיין מה שכתבתי בזה בסימן שמ"ט שם [סק"א]:

שו"ע חושן משפט סימן רצא סעיף ב', נתיבות סק"ב
שומר חנם מתחייב ע"י שקיבל עליו לשמור בהדיא או שאמר "הנח לפני". אבל אם אמר סתם "הנח" וכדומה לא נעשה שומר כלל. אמנם בנתיבות חילק בזה, שאם לא ייחד לו מקום ובהכרח צריך שמירת הנפקד, אז נעשה שומר אפילו בסתם. משא"כ אם ייחד לו מקום אינו נעשה שומר אם לא אמר "שמור לי".

An unpaid custodian becomes liable by accepting guardianship, or by telling the owner to leave the item "with me". If he only gave him permission to leave it there, then he is not assumed to be accepting guardianship. According to the Nesivos, this only applies if the custodian allotted a specific place for the owner to leave it. Otherwise, it is clearly necessary for the custodian to take responsibility for the item, which is the equivalent of explicitly accepting it.

[ה] הנח לפניך או הנח סתם. הגמ סתם נעיא דלא מיפסקא [ב"מ פ"א ע"ב]. כתב הסמ"ע [סק"ד], עיין פריסה שם הוכחתי הא דהשווס יחד היינו דוקא בהיזק דאתי להו מעלמא כו', עכ"ל. ר"ל הא דהשווס יחד לף במגר, היינו דוקא בהיזק (דעלמא) *דמעלמא כו', אבל בשוק י"ל דמין מילוק, ולרבנן אפילו בהיזק דמיניה פטור ולרבי אפילו בהיזק דמעלמא מיינ*, וכן הוא בס"ס פרק המומנין [דף פ"ט ע"ב], ע"ש: **ו) הרי הבית לפניך.** ומע"פ שקיבל ממנו שכירות, מ"מ הא ניתא קמך אמר ליה. ודק הכית [סעיף ב'] שם הריטב"א [ב"מ מ"ט ע"ב ד"ה כל]. ור"ל מע"ג שקיבל שכר שמירה כשימור, מ"מ כיון שא"ל הא ניתא קמך, לא קיבל השמירה ולא הוי אפילו שומר חנס*, והכי מוכח בס"ס ע"ש. עיין בשטמ מהרש"ן שהון סי' קמ"ד

ד) הנח לפניך או הנח סתם אפילו שומר חנם לא הוי. עיין פריסה [סעיף ג'], שם כתבתי והוכחתי הא דהשווס יחד, היינו דוקא בהיזק דאתי להו מעלמא, אבל בהיזק דאתי להו ממומיו, מיירי בשומר חנם סתם, ומיהו היינו דוקא לר"י [בתוס' ב"ק מ"ח ע"ב ד"ה ושמואל] והרא"ש [שם פ"ה סי' ג'] והטור [סעיף ד'] לפוסקים כרבנן [שם מ"ז ע"ב], אבל להרי"ף [ב"ק כ"א ע"א מדפי הרי"ף] לפוסק כרבי, מיהו מייב כלל, וכן פסק המחבר בשמוך סעיף ג' וכמו שכתבתי שם [בסק"ו]:

ג) שאמר לו הנח לפני[1] *הוא שומר חנם [2]אבל אם אמר לו ד]ה)הנח לפניך [3]או הנח סתם (ב)[4]או שאמר לו [5]הרי הבית לפניך) אפילו שומר חנם לא הוי ואינו חייב שבועה כלל [1]אבל מחרים על מי שלקח פקדון שלו ולא יחזירנו לבעליו [1]ומכל מקום [2]מי שהיה מהלך *בדרך וא"ל חבירו הולך עמך אלו המנעלים ואמר לו הניחם כאן על החמור והניחם שם ולא קבלם הנפקד בידו אלא כמו שהניחם המפקיד על החמור כך הוליכם ולא קשרם והלך לו מן הצד להסך רגליו והניח החמור על אם הדרך ונאבדו המנעלים הוי שומר חנם והוי ליה פושע וחייב לשלם. הגה [7]ולא ממרינן דאם אמר הנח סתם לא הוי שומר חנם אלא**

נתיבות המשפט

משפט האורים – חידושים

[ב] כל דבר לשמור. ע"ב [סק"ב] דבלא ייחד לו מקום שמן הסתם צריך שמירת בעלים נעשה שומר בסתם. אבל כשייחד לו מקום שמירה שא"צ שמירת בעלים אינו נעשה שומר עד שיאמר שמור לי:

[ג] הנח לפני. ואם קיבל שכר הוי ש"ש בלשון זה. ולסברא אחרונה שבסעיף ה' דבעינן משיכה בשומרין, מיירי הכא כגון דקאי בסימטא ובד"א. ש"ך [סק"ד]:

[ד] הוא ש"ח. וע"ב [סק"ג] דאם אחד קנה בק"ס מקח אצל חבירו ונשאר המקח אצל המוכר, אז אם כבר נתן המעות או שאינו מקפיד על המעות אפילו ש"ח לא הוי. אבל אם א"ר ליתן עד שיתן המעות הוי ש"ש. ואם זיכה החפץ לחבירו ע"י אחר במתנה ונשאר החפץ אצל האחר, אז אם זיכה לקטן נעשה האחר ש"ח בין שהקטן היה כאן כשזיכה בין שלא היה כאן. אבל כשזיכה לגדול אז אם היה הגדול כאן לא נעשה שומר, אבל אם לא היה כאן נעשה שומר:

משפט האורים – ביאורים

מטעם שומר רק מטעם שגזלה, ומשעת גזילה קא מחייבת ליה ולכך אינו משלם כיוקרא דהשתא רק כשעת גזילה. משא"כ כשומר דכך התחייב עצמו לשלם כשעת פשיעה, דהא משעת פשיעה מחייבין ליה:

(ב) או כל דבר לשמור. בתוס' ס"פ המובל [ל"ג ע"ח] בד"ה ורמינהי לשמור כתבו להמפקיד בסתם [אין] השומר מחייב עד שיאמר שמור לי, וכ"כ רש"י בגיטין דף מ' [ע"ח] בד"ה אמר לך, וז"ל אבל במפקיד פירות להכא לאו בסתמא עסקינן אלא בקבל עטירותא ע"ש, וכ"כ הרמב"ן בס"פ המובל [במלחמות ל"ג ע"ח מדפי הרי"ף] שאין השומר מחייב עד שיאמר שמור לי וכו', אבל במפקיד סתם ולאי פטור וכו'. ונראה לזה כיון המחבר בדקדוק לשונו במ"ש שהפקיד אצלו כסף או כלים לשמור, משמע דאין השומר מחייב עד שאמר לו לשמור.

ולכאורה קשה להא אפילו בהכנים שורו ברשות חייב לרבנן דעול ומטעם קבל, [ב"מ פ"ח ע"ב], ואפילו מהיזק דאתי מעלמא להרבה פוסקים, ומשמע אפילו לא ניקח ממנו רק להכנים שורו, ועפ"ך ס"ק מ' דאם הכנים עניינו לבית בעה"ב ברשות סתמא דמילתא קבל עליו עטירותא אפי' לרבי, וא"כ היאך משכחת ליה למפקיד בסתם דלא יתחייב אלא כשומר שמור לי, הא סתם מפקיד בבית הוא. לכן נלפענ"ד כיון שהרמב"ן במלחמות כתב וז"ל אין השומר מחייב עד שיאמר שמור לי או בענין שסתם משמע לשון שמירה, ע"כ נראה דבמקום שנהוג בעלים כשנותן לידו הרי מוכח מענייני שכוונתו לשמירה, והתוס' והרמב"ן שכתבו דבעינן דוקא שיאמר שמור, כוונתן כשמייחד לו מקום שא"צ שמירת בעלים, דאז אין מוכח מענייני שהבעלים יקבלו שמירה על עצמן, וכ"כ הר"ן ריש פסחים [ג' ע"ב מדפי הרי"ף] גבי ייחד לו בית, דכשייחד לו מקום דה"ל כאומר כנוס שורך ברשותך לפטור ע"ש.

מעשה בא לפניו ברעש מלחמה נתן אחד לחבירו להניחו במטמון אחד בקרקע בביתו, ואחר כלות הרעש חפר הנפקד הקרקע להוציא שלו והודיע להמפקיד שכבר הוציא שלו ואח"כ נגנב הפקדון, ופסקינן שאפי' שבועה אינו חייב, דלא נעשה שומר כלל כיון שלא אמר שמור לי, והמקום א"צ שמירת בעלים ולא מוכח מענייני שנתכוין לשמירה:

הלכות שומרים

ליתר עיון

סימן א

אין השומר מתחייב עד שיפקיד אצלו ויאמר שמור לי זה. והכי מיתה במכילתא ז"ל לשמור רש"י עד שיפקיד אצלו ויאמר שמור לי אבל אי ס"ל עיניך בו פטור ע"כ. מוכח מהכא דאין השומר מתחייב בפחות ואפילו כי מסר בידו עד שיאמר שמור לי זה וכ"כ התוס' בפ"ק המובל. והרמב"ן בספר המלחמות כתב כמו כן דשמעי' מהא שאם ס"ל תפוס לי כלי זה וכיוצא בלשון הזה פטור שאין השומר מתחייב עד שיאמ' שמור לי, אבל מפקיד בפחות ודאי פטור דהיאך יתחייב והלא לא אמ"ל לשמור ומרגלא בפומייהו דרבנן דשמור לי קא אמרי עכ"ל. אבל צריך להבין ס"כ מאי מדמי תלמודא בפרק האומנין דף פ"ח פלוגתא דרבי וחכמים בכנום שורך לבעיין דא"ל שמור לי ומ"ל הגם שאם ולימא ליה עד כאן לא אמר רבי אלא בחסם אלא בחתמא שלא ס"ל המפקיד שמור לי אבל הכא דא"ל בהדיא שמור לי כי ס"ל הגם שחתמא כאלו הודה לדבריו הוי. וכ"ת דרבי כללא קא ס"ל ואמר אינו חייב עד שיקבל עליו לשמור למשמע דבעי שהשומר גם כן צריך שיקבל עליו בפירוש לשמור סוף סוף עדין קשה דהלא התוס' סברי לה דהלכתא כחכמים דכנום שורך חייב ואפילו שהבעלים לא אמרו ליה שמור לי זה ואלו הכא בפר' המובל תפסו במושלם הדרשא דמכילתא:

אשר על כן נר' לע"ד לומר דכל היכא דמוכחא מלתא דלשמירה נחכוון המפקיד אעפ"י שלא הזכיר לו שמירה אלא שא"ל תפוס זה בידך עד שאצא ממקום פלוני הרי זה כאלו אמר לו שמור לי זה מכיון ששמירתו על הנפקד הוא דאם הוא לא ישמרנו מי ישמרנו וכמו שכתב הרא"ש בחצו' המעלים. והכי אמרו לה בירוש' בפ"ב דשבועות המי דרשת לשמור ולא לאבד לשמור ולא ליתן בחתנה אמר ר"י והוא שאמר ליתן מתנה לכל מי שירצ' אבל אמר לפלוני מכיון ששמירתו עליו כמי שהוא עליו. ומ"ש הרמב"ן ז"ל דאי ס"ל תפוס כלי זה לא נעשה שומר היינו כדלא אמר לו אלא לשון זה בלחוד ולא אמר לו עד שאלך למקום פלוני דכה"ג אין משמעותו שמסר בידו לשמירה אלא תפוס ומיד אי מוזר ולוקחו מידך קאמר ליה ומה שמסר בידו לא היה אלא כדי להמתכל במקום אחר שהיה צריך ולא להימתו בידו לשמור דזה אפילו אם ישאירו בידו לא נעשה שומר מכיון דכשבאו לידו לא היה מדעתא דשמירה, והוי כאותה שכתב הרשב"א ז"ל דאם מסר לחבין מידי בד שמעון כדי שיזכה בהם לקטן דאי לא היה הקטן שם לא נעשה שמעון שומר דמתחלה לא מסר בידו אלא כדי שיזכה בהם לקטן ולא לשמירה:

יתר עיון: מחנה אפרים הלכות שומרים סימן א

כתב להוכיח על דרך הנתיבות המשפט שאם קבלו בעל הבית באופן שמו־כח מהענין שיצטרך לשמירתו, וכגון שהמפקיד אמר בהדיא שהוא הולך למקום אחר, הרי זה מתחייב כשומר. אבל אם אמר לו "תפוס דבר זה" שאפשר לומר שהוא רק לרגע כדי שיסתכל במקום אחר ולא בא ליד המ־פקיד בתורת שמירה כלל, בזה לא נעשה שומר אפילו נשאר בידו אחר כך.

Further Iyun: Machne Efraim proves that an item that was entrusted in a situation that requires the custodian to watch it, such as if the owner explicitly said that he intends to leave and go elsewhere, suffices to make the custodian liable as a *Shomer*. Whereas, if the owner only asked him to hold the item for him, which implies that he only needed it to be held momentarily while he looked for something, would not render him a *Shomer*.

[1]שאמר לו הנח לפני [1]*הוא שומר חנם [2]אבל אם אמר לו ד[ה]הנח לפניך [2]או הנח סתם ([3]לו שמר לו [3]הרי הבית לפניך) אפילו שומר חנם לא הוי ואינו חייב שבועה כלל [1]אבל מחרים על מי שלקח פקדון שלו ולא יחזירנו לבעליו [1]ומכל מקום [3]מי שהיה מהלך *בדרך וא"ל חבירו הולך עמך אלו המנעלים ואמר לו הניחם כאן על החמור והניחם שם ולא קבלם הנפקד בידו אלא כמו שהניחם המפקיד על החמור כך הוליכם ולא קשרם והלך לו מן הצד להסך רגליו והניח החמור על אם הדרך ונאבדו המנעלים הוי שומר חנם והוי ליה פושע וחייב לשלם. הגה [7]ללא ממרינן למס מימר הנח סתם לא הוי שומר חנם אלא**

ה) **הנח לפניך או הנח סתם.** הנח סתם נעית ללא מיפטעת [ב"מ פ"א ע"ב]. כתב הסמ"ע [סק"ד], עיין פריסה שם הוכחתי הא דהשוס יתד היינו דוקא בהיזק דאתי להו מעלמא כו', עכ"ל. ר"ל הא דהשוס יתד אף בחנם, היינו דוקא בהיזק (דעלמא) *דמעלמא כו', אבל בשוק י"ל דאין חילוק, ולרבנן אפילו בהיזק דמיניה פטור ולרבי אפילו בהיזק דמעלמא חייב*, וכן הוא בס"ח פרק המומנין [דף פ"ח ע"ב], ע"ש: ו) **הרי הבית לפניך.** ומע"פ שקיבל ממנו שכירות, מ"מ הא דיתא קמך אמר ליה. נדק הבית [סעיף ב'] שם הריטב"א [ב"מ מ"ט ע"ב ד"ה כל]. ור"ל מע"ג שקיבל שכר שמירה כשימור, מ"מ כיון שא"ל הא דיתא קמך, לא קיבל השמירה ולא הוי אפילו שומר חנם*, והכי מוכח בס"ח ע"ש. עיין בתשובת מהרא"ן שסון סי' קמ"ד *ובתשובת ר"ל ן' מביד סי' ל"ד [קש"כ]:

ציונים ומקורות סימן רצא ג) *נסון רמב"ס פ"ג דשכירות דין מ'. ג) ג"י סעיף ג' וכ"פ הרמב"ס שם. ד"מ ג'. בכתי"י הש"ך הוסיף: והוא גמרא פרק הזהב ב"מ דף מ"ט ע"ב. ג) טור סעיף ג' שם הרא"ש בתשובה כלל צ"ד סי' ב' ור'. ד) כן מסיק הרא"ש שם בתשובה. בכתי"י הש"ך הוסיף: ומביאו הטור שם.

סימן רצא 1) בדפוסים ראשונים נדפס כאן: **או שאמר לו הרי הבית לפניך**, ובמהדורת הרמ"א מחקו כאן וכתבו לקמן בהג"ה, וראה ערך לחם.

ערך לחם

סעיף ב'. הנח לפני או שאמר לו הרי הבית לפניך. זה ט"ס [ראה שינוי"ם ולקמן בד"ה או הנח סתם], ועיין בארוך [ב"י סעיף ב'] והרמב"ם פ"ב מהלכות שכירות [ה"ח]. **או הנח סתם או שאמר לו הרי הבית לפניך אפילו שומר חנם כו'.** כן צ"ל. **שם בסופו.** ולא הוי כמו הא ביתא קמך [ב"מ מ"ט ע"ב], שלא אמרו אלא במקום המשתמר.

טורי זהב

סימן רצא סעיף ב'. או הנח סתמא. בפרק האומנין [ב"מ פ"א ע"ב] איתא, לימא כתנאי, פירוש, הך הנח סתמא תנאי פליגי ביה אי הוי שומר חנם, והיינו רבי ורבנן דמייתי רבינו [הטור] בסמוך [סעיף ד'], ודחי אפילו תימא רבנן, עד כאן לא פליגי רבנן עליה דרבי אלא בחצר דבת נטירותא היא, וכי אמר ליה עייל, עייל *ונטור לך קאמר ליה, אבל בשוק דלאו בר נטירותא הוא, כי אמר ליה הנח, תיב ונטור לך קאמר ליה. ש"מ מזה דבהנח סתמא בבית הנפקד הוא עצמו פלוגתא דרבי ורבנן, ומה דאיבעיא לן בהנח סתמא אי הוי שומר חנם, היינו בשוק, וא"כ גם המחבר ורבינו מיירי בשוק. ועל כן אנו צריכים למ"ש הסמ"ע ס"ק (י"א) [ד'] דבהיזק דאתי ליה מחמת השומר חייב אפילו בהנח סתמא לרבנן דרבי, דלפי מה שכתבתי דבשוק מיירי, גם רבנן מודים דבהנח סתמא לא הוי אפילו שומר חנם. גם מדברי רבינו [הטור] מוכח דבשוק מיירי מדכתב כאן [סעיף ג'] אפילו שומר חנם לא הוי ובסמוך [סעיף ד'] פסק כרבנן דבסתם מקבל עליה נטירותא, אלא ע"כ דכאן מיירי בשוק ובסמוך מיירי בחצר. אלא דקשה לי, דמה שכתב רבינו [הטור סעיף ג'] בשם הרא"ש [בתשובה כלל צ"ד סי' ב' וד'] והעתיקו רמ"א בסמוך, דמה דאיבעיא לן בהנח סתמא ולא איפשטא ואזלינן לקולא דלא הוי שומר חנם מיירי בבית הנפקד, והא בבית הנפקד פסק הרא"ש עצמו [ב"ק פ"ה סי' ג'] כרבנן כמ"ש הטור בסמוך [סעיף ד']. ואין לומר דהכא מודים אפילו רבנן כיון שההיזק של מנעלים בא לו מעלמא ולא מחמתיה וכמ"ש *בסמוך, מ"מ האיבעיא בתלמוד לא קאי אלא אשוק, וצ"ע. ולמדנו מתשובת הרא"ש שמביא המחבר כאן, דאמר הנח כאן לא הוי הנח לפני:

שו"ע חושן משפט סימן רצא סעיף ב', סמ"ע סק"ה, [נתיבות סק"ז]

בעל חמור שאמר לבעל החפץ שיניחנו על חמורו, אבל לא אמר בהדיא שישמרנו, ובדרך פשע בעל החמור ונגנב החפץ, י"א שחייב לשלם דכה"ג בודאי קיבל עליו לשמור, וי"א שפטור כיון שלא אמר לשון שמוכח שמקבל שמירה. מיהו בסמ"ע פליג וס"ל שבאופן זה שהולך בדרך בלי הבעלים וא"א להם לשמרו, בהכרח הכוונה הוא שבעל החמור ישמרנו ולכו"ע חייב.

A donkey driver agreed to have an item placed upon his donkey, but did not explicitly agree to watch the item, and subsequently the item was lost due to his negligence. The Shulchan Aruch rules that he is liable, but the Rema cites an opposing view that he isn't liable. Sema argues with the Rema, claiming that in this case all would agree that he is liable, because the owner cannot possibly guard the item himself once the donkey leaves, he clearly intended that the donkey driver would watch it.

ה) **אבל בדרך כו'.** עיין פרישה ודריסה [סעיף ג'], שם הוכחתי לתפילו מ"ל נשוק הגם שמם, דלמ ה"ל דין שומר חנם, דלכא למימר לכוונתו היתה הגם ונטור לך, ודוקא כשהלך זה בדרך והמפקיד נשאר פה, דאז ולפי כשאמר לו הגם זה על הממור דעתו היתה לשומרם, דלמ"כ מי יאמרם כיון דבעל המעלים יאמר פה, ומ"ש מור"ם דיש חולקין [גם נעיר שוגן נמצך תמריו], גם בד"מ [סעיף ג'-ד'] כ"כ והמחיך ע"ש, ושם כתבתי דלמ מלאתי חולק בזה* בחנם לו להוליכן בדרך והמפקיד יאמר פה, כי שם בפ"ל הגם שמם בשוק ונשאירים שניהם כאן, ומטעם שכתבתי. ועוד שבשובת הרמ"ש [המובא בציונים אות ד'] [ובטור [שם] כתב ג"כ בלשון זה שכתב מור"ם והוא דלמ תמרו כן מלמ בניית הנפקד שהוא מקום "המשתמר" כו', הוכחתי בדרישה דלמ תמי לדקדק ולומר דוקא בניית הנפקד ומשום שהוא מקום המשתמר ולפחוקי בפ"ל כן בשוק, דלמדנה בשוק במקום שמניחין שם סחורה טפי לתפילו שומר חנם לו הוי, מלמ בא למעט בחמר ליה הניחם על החמור והוליכם בדרך, דלמ"פ שהוא ג"כ רשותו ודומה לניח ובית פטור בהיזק דלמי ליה מעלמא תפילו לתכמים, וה"ת דגם זה להניחם על החמור יהיה פטור, קמ"ל*, ע"ש ודוק:

נמקום המשתמר [ה][ז]**אבל בדרך וכיוצא בו ולמי קבל עליו שמירה** [ח][ט]**וים חולקין וסבירא להו דלתפילו במקום שאינו משתמר לא הוי שומר חנם עד שיאמר הגם לפני.**

ג *[1]**בקש מחבירו שיתן**[2] **לו רשות להכניס בהמתו או פירותיו** [י]**לחצירו ונתן לו רשות ולא פירש**[3] **לו כלום בשמירתן לחצרו כו'.** לוקא נמצר, אבל אם הכניס עמינו לניח בעל הניח נרשות, אמנם דמילתא קבל עליה בעה"ב נטירותא* תפילו לרבי [ב"ק מ"ז ע"ב], כן הוא בהגהת מצר"י פרק שור שנגח הפרה [שם פ"ה סי' ג'] מלוט זלוט [שם סי' רכ"ה], וכן עיקר. ומ"ש בשטמ"ק הרמ"ש [כלל צ"ד סי' ב' וד'] שכטור [סעיף ג'] זהו ניחת הנפקד כו', אין חולק ע"ז, מלמ פירושו כמ"ש הב"ח ע"ש, וגם דברי הממ"ע ס"ק ה' יש לפרש כן, ודוק. עיין בשטמ"ק [קש"כ]: עזריה סי' נ"ב

ציונים ומקורות ה) כציוני הסמ"ע: מרדכי פרק השואל ב"מ סי' שע"ז. ד"מ ג'. בציוני שס"ז: רבינו יהושע נתיב ל' ח"א ומעוקי יוסף פרק המומנין נ' ע"ב מדפי הרי"ף ודעת עלמו בד"מ סעיף ד' מגמ' דפרק המומנין פ"א ע"ב מלינה לתכמים. בציוני הסמ"ע השמיט כל זה [ראה סק"ה] והש"ך השלימו [ראה ש"ך סק"ז], ובציוני באה"ג השמיט רק את רבינו ירוחם והנ"י. ו) טור סעיף ד' בשם הרי"ף ב"ק כ"א ע"א מדפי הרי"ף, וכ"י בשם הרמב"ם פ"ג מנזקי ממון הי"ג-י"ד. בכת"י הש"ך הוסיף: [וכ"כ בשלומות פרשת ויגש שאילתא כ'].

2) תוספת מהדורת של"ד, וכ"ה בטור. 3) תיבת לו נשמטה ממהדורת באה"ג ואילך.

באר הגולה

סעיף ג' מ. שם [בטור] סעיף ד'. משנה בפרק (ל') [ה'] דב"ק דף מ"ז ע"ב.

ביאור הגר"א

י. ויש חולקין כו'. כן הסיג עליו בד"מ [סעיף ג'-ד'] להא דמרינן שם [פ"א ב'] להיפך, עד כאן לא קאמרי רבנן כו', והוא [הרא"ש המובא בטור סעיף ד', וראה ב"ק פ"ה סי' ג'], פשק כרבנן ופשט הסעיף לקולא [בב"מ פ"ו סוף סי' י"ז]. ואפילו לפי מ"ש בשו"ע סעיף ג' כרבי, מ"מ נ"ל ק"ל כמ"ש שם עד כאן לא קאמר רבי כו', להא פשק לקולא וכל ענין פטור, ועיין קמ"ע [סק"ה]: (ליקוט) ויש חולקין כו'. עיין מ"ש [בד"מ] שם. ועוד, לפי מה שמחלק בגמ' שם לרבי הוא בענין אחר בין מקום שנריך ליטול רשות ממנו או לא (ע"כ): סעיף ג' יא. בקש כו'. עיין ליש סימן שנ"ג וסוף סימן שנ"ח [סעיף ה']: (ליקוט) בקש כו'

נתיבות המשפט

ליתר עיון

משפט האורים – חידושים

[ח] **אבל בדרך.** ודוקא שהלך זה בדרך והמפקיד נשאר פה, דבזה ודאי דעתו היה לשומרם כיון דבעל ישאר פה. אבל כששניהם כאן אפילו המקום לא היה משומר לא נעשה שומר, די"ל דתיב ונטור לך קאמר. ולפ"ז תמוה מ"ש הרמ"א וי"ח דא"כ [ליכא] מחלוקת כלל. סמ"ע [סק"ח]. וע"ב [סק"ח] דאפי' למאן דס"ל דבעי משיכה בשומרים מ"מ חייב לשלם כשנאבד, אבל כשטען ששומרו כראוי אינו חייב שבועת שומרים:

משפט האורים – ביאורים

(ז) **ונאבדו המנעלים.** זהו מתשובת הרמ"ש [כלל ל"ד סי' כ'] ומזיל לשיטתו דס"ל בסעיף ה' דלמ בעי מסיכה, אבל למאן דס"ל לשומר בעי מסיכה [רמב"ם פ"ג מסכירות ה"ח], והכא אין כאן קנין, דהא מתוך בהמה וקני כלים שעליה אינו קונה [סי' ר"ג ס"ד], וגם מטעם מלר אינו קונה למלר מהלכת הוא [שם סי"ג], ותימה על המחבר והרב שתתמו כאן.

לכן נראה דבכאן כולי עלמא מודי דחייב לשלם, דדוקא במקום שאין עושה מעשה נגוף החפץ רק שפשע בשמירה שלמ שמר ניתו, דומה לים שאר שלמ קיבל שמירה אינו חייב, דהא אפילו פורק גדר לפני בהמת חבירו פטור [ב"ק נ"ה ע"ב], רק שומר חייב, ומש"ה כשלמ עשה קנין כשאר דמי ופטור. אבל אם עשה מעשה נגוף החפץ, כגון שרשובן נטל כלי מבית שמעון והניחו בשם הדרך במקום שאינו משתמר, ולמי דחייב אפילו לא עשה קנין, דהא בב"מ פרק ח' [כ"ה ע"ב] קאי ליה הש"ס שבידה מדעת למקום שהוא אינו משתמר, וכיון שהניחו במקום שאינו משתמר לגמרי על שנקרע עליו שם מבידה, הוי כמאבדו ומפסידו בידים דחייב, ומש"ה אפילו הוא אינו שומר אלא שהוא שמירה בבעלים חייב בכיוצא בזה, וה"ל שהוליכו ממקום המשתמר והניחו במקום שאינו משתמר לגמרי, הוי כמזיק בידים וחייב, אך מ"מ אינו שומר לעניו אם טוען שנאבדו כראוי שיהיה חייב בשבועת שומרים, למאן דס"ל לבעי משיכה בשומרין:

מסורת הש"ס עם הוספות

ביד עבדו חייב. בתמיהה קתני ס"ל השואל שלמה לי ביד עבדך ושלמה לו בעבד שואל כשומרים כדלקמן והכי קאמר לא יצתה מרשות מלוה ביד עבד כיד רבו למיפטר משואל ביד עבד כיד רבו למיפטר כיון כמלוי הוליכה לו הוא: **נעשה באומר הכישה במקל והיא תבא.** מתכי' הלכך מסיפא מתמהו על בעלים אין בלא שומר כלום אין ע"י שומר עמדה ברשות שואל דבשעת שואל נפשיה מסתמא מרצונו והכי קתני נעשה באומר הכישה במקל והיא תבא ואפילו בעבד בנעני שאלה לו ביד בנו. של משואל שלחה משואל לשואל מיד השואל וכגון שאמר ליה שלח לי ביד בני: **ביד עבדו פטור.** ואפי' אמר שלחה לי ביד עבדך: **לא תימא.** כדמלינה רב ועשה כאומר לו שלח רב מוקי לה לאמתני' ס"ל הכישה במקל והיא תבא דאיתמר השאילני פרתך ואל"ל ביד מי וא"ל הכישה במקל ותבא שאלה מכי נפקא מתכי' ומשום הכי עבדו עמה לא מיפטר: **פנים מחצרו של משאיל.** שתכי' של משואל פתוחה להי"ל ומקל של משואל לפנים ממנו ופתוחה לחצרו של משואל שאין נכנסין ויוצאין לחצרו של שואל שלח לך חצרו של משואל להם שמכח דעתיה דשואל למשיעמדו בפנים לפניה להטמונה לגד חצרו של שואל ומתי לה בחזקת ולפי להם ריבעא[ו] והוא הוא שמעמד שואל ופשיה לאל שם היתה בריכה לצד לך רשות הרבים לעולם אימא לך אפי' אמר ליה הכי לא שכחה בעתיה שיפקירנה לשמשאיל שלא שומר ולא שעבד ופשיה עד שתצא לידו: **דאיבא גזייתא.** שיש בחצר המשאיל ווחים ועוקלין שיכולה לסור שם ולהשתמש ממחצה לשמוטל"ע בגע"ז בלשון (תהלים 5) כי גז מים וכמו (במדבר יח) וזבח שלמיהם: **אלא לחזרה.** לשמש להקדש קרן שנהנה משמשלחו ומה שיש בשלחו לפי טובת הנאה בלבד ואי לא קנאו אמאי מעל ואמאי חבירו מותר לבקע בו משיכה בשומרים כך תקנו משיכה בשומרים שתקנו משיכה בלקוחות כך תקנו משיכה בשומרים וכשם שקרקע

אמר שמואל בעבד עברי. פי' ר"ת דשמואל פליג עליה דרב וליה לשמואל כוותיה דרב דאמר כישה במקל וכן משמע דפליג והלכתא כוותיה מדפני גמרא לקיומי לרב ודמי ליה בזוחק: **דלא** קני ליה גופיה. תע"ג דבפ"ק דקדושין (דף מז. ושם) אמרינן לעבד עברי גופו קנוי היינו לענין שאין גרעונו ממון אם מחל בעל פה אלא בשטר: **באומר הכישה במקל והיא תבא.** ותע"פ שעבדו מוליכה לו הוי שלילה בבעלים והא דאמרינן ל' עבד כיד רבו היינו שאמר עם הפרה ושלח עבדו במקומו ויין שבמקום בעלים (ג) לא חשיב כבהמה אבל הכא שמואל את עבדו כהמה לגבי שמואל הוי שלילה אפי' בפרה דעבדו כשלחו אפי' דברים: **כיון שיצאתה מרשות משאיל נתחייב שואל באונסין.** לכאורה נראה דמיירי שאלתה מיד להי"ל ולא משכה שואל אבל יצאתה מיד להי"ל לא כיון דמשיכה כאילו משכה שואל ואמר ליה הכישה במקל והיא תבא כיון שיצאת מרשות משאיל ומתה חייב אמר רב מסייע ליה השאילני פרתך ואמר ליה ביד מי ואמר ליה הכישה במקל והיא תבא כיון שיצאת מרשות משאיל ומתה חייב אמר רב אשי הכא במאי עסקינן כגון שהיתה חצרו של שואל לפנים מחצרו של משאיל דכי משלחה לה ודאי להתם אזלא אי הכי מאי למימרא לא צריכא דאיכא גזייתא מהו דתימא לא סמכא דעתיה דלמא קיימא התם ולא אתיא אזלא להדיא קמ"ל דסמכא דעתיה: **אמר רב הונא השואל קרדום מחבירו בקע בו קנאו לא בקע בו לא קנאו למאי אילימא לאונסין** מ"ש פרה דמשעת שאילה אלא לחזרה בקע בו לא מצי הדר ביה משאיל לא בקע בו מצי משאיל הדר ביה ופליגא דרבי אמי דא"ר אמי המשאיל קרדום של הקדש מעל לפי טובת הנאה שבו וחבירו מותר לבקע בו לכתחילה ואי לא קנאו אמאי מעל ואמאי חבירו מותר לבקע בו לכתחילה ניהדרייה ולא ליקנייה ולא לימעול ופליגא דר' אלעזר דא"ר אלעזר כדרך שתקנו משיכה בלקוחות כך תקנו משיכה בשומרים תניא נמי הכי כשם שתקנו משיכה בשומרים וכשם שקרקע

כך תקנו משיכה בשומרים. [א] לא להתחייב באונסין. לכאורה נראה דמיירי שאלתה מיד להי"ל ולא משכה שואל אבל יצאתה מיד להי"ל לא כיון דמשיכה כאילו משכה שואל ואמר ליה הכישה במקל והיא תבא כיון שיצאת מרשות משאיל ומתה חייב אמר רב מסייע ליה השאילני פרתך ואמר ליה ביד מי ואמר ליה הכישה במקל והיא תבא כיון שיצאת מרשות משאיל ומתה חייב אמר רב אשי הכא במאי עסקינן כגון שהיתה חצרו של שואל לפנים מחצרו של משאיל דכי משלחה לה ודאי להתם אזלא אי הכי מאי למימרא לא צריכא דאיכא גזייתא מהו דתימא לא סמכא דעתיה דלמא קיימא התם ולא אתיא אזלא להדיא קמ"ל דסמכא דעתיה: **אמר רב הונא השואל קרדום מחבירו בקע בו קנאו לא בקע בו לא קנאו למאי אילימא לאונסין** מ"ש פרה דמשעת שאילה אלא לחזרה בקע בו לא מצי הדר ביה משאיל לא בקע בו מצי משאיל הדר ביה ופליגא דרבי אמי דא"ר אמי המשאיל קרדום של הקדש מעל לפי טובת הנאה שבו וחבירו מותר לבקע בו לכתחילה ואי לא קנאו אמאי מעל ואמאי חבירו מותר לבקע בו לכתחילה ניהדרייה ולא ליקנייה ולא לימעול ופליגא דר' אלעזר דא"ר אלעזר כדרך שתקנו משיכה בלקוחות כך תקנו משיכה בשומרים תניא נמי הכי כשם שתקנו משיכה בשומרים וכשם שקרקע

עין משפט נר מצוה

צט א מיי' פ"ג מהל' שלוח' ופקדון הלכה ז סמג עשין לב טוש"ע ח"מ סי' שמ סעי' ו ופעי' ח: ב מיי' שם הלכה ז טוש"ע שם סעי' ה: **מא** ג מיי' שם הלי' ג טוש"ע שם סעי' ז ולעיל כה: **מב** ד מיי' פ"ו מהל' מעלה הלכה ז:

לעזי רש"י

דישבור"ש. פירוש מעמוקות קנטים (כ"מ ע"פ) פסחים דף יט ע"א ד"ה ולעטמיך ועיין כ"מ ע"א שם דף קיג ע"א ד"ה למלי וקיג ע"ב ד"ה גזיזתא וכ"מ פסחים ל, י ועיין ערך גז ה'). בונדר"ר. פירוש טופת הנפה (עיין כ"מ ע"א פסחים דף מו ע"א ד"ה טופת הנפה). להחזיק טופה (כ"מ שבת דף קג ע"א ד"ה טיפתחן ופילה דף כט ע"א ד"ה שקילה טיפתחן). תיקון טופה (כ"מ ע"א ד"ה טופת הנפה).

ליקוטי רש"י

השואל קרדום. לעבדה ימים. בקע בו קנאו. הוא חזקה להשתמש בו ימי שאלתו ואין המשאיל יכול לחזור בו (קדושין מז:). כך תקנו משיכה בשומרים. שלח יחתיר שומר כשמירה עד שימשוך (ב"ק עט.).

ביד עבדו חייב. בתמיהה קתני ס"ל השואל שלמה לי ביד עבדך ושלמה לו בעבד שואל כשומרים כדלקמן והכי קאמר לא יצתה מרשות משאיל ביד עבד כיד רבו למיפטר משואל ביד עבד כיד רבו למיפטר כיון כמלוי הוליכה לו הוא: **נעשה באומר הכישה במקל והיא תבא.** מתכי' הלכך מסיפא מתמהו על בעלים אין בלא שומר כלום אין ע"י שומר עמדה ברשות שואל דבשעת שואל נפשיה מסתמא מרצונו והכי קתני נעשה באומר הכישה במקל והיא תבא דאפי' בעבד בנעני שאלה לו ביד בנו. של משואל שלחה משואל לשואל מיד השואל וכגון שאמר ליה שלח לי ביד בני: **ביד עבדו פטור.** ואפי' אמר שלחה לי ביד עבדך: **לא תימא.** כדמלינה רב ועשה כאומר לו שלח רב מוקי לה לאמתני' ס"ל הכישה במקל והיא תבא דאיתמר השאילני פרתך ואל"ל ביד מי וא"ל הכישה במקל ותבא שאלה מכי נפקא מתכי' ומשום הכי עבדו עמה לא מיפטר: **פנים מחצרו של משאיל.** שתכי' של משואל פתוחה להי"ל ומקל של משואל לפנים ממנו ופתוחה לחצרו של משואל שאין נכנסין ויוצאין לחצרו של שואל שלח לך חצרו של משואל להם שמכח דעתיה דשואל למשיעמדו בפנים לפניה להטמונה לגד חצרו של שואל ומתי לה בחזקת ולפי להם ריבעא[ו] והוא הוא שמעמד שואל ופשיה לאל שם היתה בריכה לצד לך רשות הרבים לעולם אימא לך אפי' אמר ליה הכי לא שכחה בעתיה שיפקירנה לשמשאיל שלא שומר ולא שעבד ופשיה עד שתצא לידו: **דאיבא גזייתא.** שיש בחצר המשאיל ווחים ועוקלין שיכולה לסור שם ולהשתמש ממחצה לשמוטל"ע בגע"ז בלשון (תהלים 5) כי גז מים וכמו (במדבר יח) וזבח שלמיהם: **אלא לחזרה.** לשמש להקדש קרן שנהנה משמשלחו ומה שיש בשלחו לפי טובת הנאה בלבד ואי לא קנאו. ממי דכל הוא מלר' אלעזר: קרקע

אמר שמואל בעבד עברי. פי' ר"ת דשמואל פליג עליה דרב וליה לשמואל כוותיה דרב דאמר כישה במקל וכן משמע דפליג והלכתא כוותיה מדפני גמרא לקיומי לרב ודמי ליה בזוחק: **דלא** קני ליה גופיה. תע"ג דבפ"ק דקדושין (דף מז. ושם) אמרינן לעבד עברי גופו קנוי היינו לענין שאין גרעונו ממון אם מחל בעל פה אלא בשטר: **באומר הכישה במקל והיא תבא.** ותע"פ שעבדו מוליכה לו הוי שלילה בבעלים והא דאמרינן ל' עבד כיד רבו היינו שאמר עם הפרה ושלח עבדו במקומו ויין שבמקום בעלים (ג) לא חשיב כבהמה אבל הכא שמואל את עבדו כהמה לגבי שמואל הוי שלילה אפי' בפרה דעבדו כשלחו אפי' דברים: **כיון שיצאתה מרשות משאיל נתחייב שואל באונסין.** לכאורה נראה דמיירי שאלתה מיד להי"ל ולא משכה שואל אבל יצאתה מיד להי"ל לא כיון דמשיכה כאילו משכה שואל ואמר ליה הכישה במקל והיא תבא כיון שיצאת מרשות משאיל ומתה חייב אמר רב מסייע ליה השאילני פרתך ואמר ליה ביד מי ואמר ליה הכישה במקל והיא תבא כיון שיצאת מרשות משאיל ומתה חייב אמר רב אשי הכא במאי עסקינן כגון שהיתה חצרו של שואל לפנים מחצרו של משאיל דכי משלחה לה ודאי להתם אזלא אי הכי מאי למימרא לא צריכא דאיכא גזייתא מהו דתימא לא סמכא דעתיה דלמא קיימא התם ולא אתיא אזלא להדיא קמ"ל דסמכא דעתיה: **אמר רב הונא השואל קרדום מחבירו בקע בו קנאו לא בקע בו לא קנאו למאי אילימא לאונסין** מ"ש פרה דמשעת שאילה אלא לחזרה בקע בו לא מצי הדר ביה משאיל לא בקע בו מצי משאיל הדר ביה ופליגא דרבי אמי דא"ר אמי המשאיל קרדום של הקדש מעל לפי טובת הנאה שבו וחבירו מותר לבקע בו לכתחילה ואי לא קנאו אמאי מעל ואמאי חבירו מותר לבקע בו לכתחילה ניהדרייה ולא ליקנייה ולא לימעול ופליגא דר' אלעזר דא"ר אלעזר כדרך שתקנו משיכה בלקוחות כך תקנו משיכה בשומרים תניא נמי הכי כשם שתקנו משיכה בשומרים וכשם שקרקע

כך תקנו משיכה בשומרים. [א] לא להתחייב באונסין. לכאורה נראה דמיירי שאלתה מיד להי"ל ולא משכה שואל אבל יצאתה מיד להי"ל לא כיון דמשיכה כאילו משכה שואל ואמר ליה הכישה במקל והיא תבא כיון שיצאת מרשות משאיל ומתה חייב אמר רב מסייע ליה השאילני פרתך ואמר ליה ביד מי ואמר ליה הכישה במקל והיא תבא כיון שיצאת מרשות משאיל ומתה חייב אמר רב אשי הכא במאי עסקינן כגון שהיתה חצרו של שואל לפנים מחצרו של משאיל דכי משלחה לה ודאי להתם אזלא אי הכי מאי למימרא לא צריכא דאיכא גזייתא מהו דתימא לא סמכא דעתיה דלמא קיימא התם ולא אתיא אזלא להדיא קמ"ל דסמכא דעתיה: **אמר רב הונא השואל קרדום מחבירו בקע בו קנאו לא בקע בו לא קנאו למאי אילימא לאונסין** מ"ש פרה דמשעת שאילה אלא לחזרה בקע בו לא מצי הדר ביה משאיל לא בקע בו מצי משאיל הדר ביה ופליגא דרבי אמי דא"ר אמי המשאיל קרדום של הקדש מעל לפי טובת הנאה שבו וחבירו מותר לבקע בו לכתחילה ואי לא קנאו אמאי מעל ואמאי חבירו מותר לבקע בו לכתחילה ניהדרייה ולא ליקנייה ולא לימעול ופליגא דר' אלעזר דא"ר אלעזר כדרך שתקנו משיכה בלקוחות כך תקנו משיכה בשומרים תניא נמי הכי כשם שתקנו משיכה בשומרים וכשם שקרקע

הגהות הב"ח

(ג) תוס' ד"ה כיון וכו' בעלים הוא לה משנ"ה:

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה כך. נ"ב והכתב"ס מפרש שם להתחייב כו'. נ"ב

גליון הש"ס

גמ' ביד עבדו חייב. עי' יושלמי פ"ד למע"ש עלה ממתני' מעמיק על מ"ש:

הגהות וציונים

(א) אמר לך רב ר"נ"ל למחוק (ר"ש"ש): ב נדצ"ל באומר ליה (בדפו"ר באו"ש): ג] דפו"ר והיא תבא: ד] דפו"ר בדרך: ה] בדפו"ר איתא אחריך, והמהרש"ל בדפו"ר הגיה אחרי: ו] נדצ"ל רהטא: ז] דיבור זה שייך לקמן אחר ד"ה לא בקע בו: ח] מהרש"ל (גליון): ט] צ"ל צ"עזידי (באה"מ, וכ"ה בכת"י): י] [צ"ל בפרק הנחנה] (גליון): כ] צ"ל לפי מה שנהנה (באה"מ וב"ש, וכ"ה בכת"י): ל] יש להוסיף וכותבן חבירו לבתחילה. לפילו יש לומר שפא לידו (באה"מ, עי' להלן עמוד ב): מ] צ"ל זמן (באה"מ, וכ"ה בכת"י):

קנין

גמרא בבא מציעא דף צט., תד"ה כך

כתוב בגמרא שיש "תקנת משיכה" בשומרים כמו בלקוחות. וביארו בתוספות שאין הכוונה לענין חיובי שמירה, דבזה חייב אפילו רק אמר "הנח לפני". ע"כ כתבו שמיירי לענין חזרה בשוכר ושואל, שאחר שמשכו החפץ אין הבעלים יכולים לחזור בהם.

The Gemara writes that an act of acquisition is required for custodians. Tosafos explain that this does not refer to the custodian's liability, as they can become liable by merely saying to the owner to leave the item with them. Rather, it is referring to the ability of the owner to retract from the agreement to rent or lend the item until an act of acquisition has been made.

שאלה למודע קיימא ושכירות למודע קיימא. או דלמא שכירות בשאלה מיקל שכיבא דהא מחייבא בגניבה ואבידה. ומא"ל שכירות בשאלה מיקל שכיבא בנעלים שאלה אלא בנעלים מהו. שאלה בשכירות ולאי לא שייכא. או דלמא כיון דשייכא במקצת שייכא בכולה. ואמ"ל כיון דשייכא במקצת כמקצת כמאן דשייכא בכולה דמי. שאלה ושכירה ושוכר ושאלה מהו. מי הדר ואמי לה שאלה לדומיה. או דלמא לפיפקיא לה שכירות. שכירה ושאלה ושוכר ושכירה מהו הדר אמיא לה שכירות לדומיה. או דלמא לפיפקיא לה שאלה. מהו. * תיקו. זו הגירסא היא עיקר. ולפי מה שאמרו הגמונים [ח] לכל שאלה בנעלים ושכיר בנעלים והדר שאלה אלא בנעלים דליכא למימר מזיד שאלה לדומיה ניהא קלא דפשיעה דמיא לפירון]ב ר"י פירוש כיון שהשואל חוזר ומשאיל עד שמוצא המשאיל וחוזר ומשאיל ומתה בדרך אם פטור להא נפלי זוזי קמי יתמי. מהרי"ח:

יב מתני' השואל את הפרה ושלחה לו ביד בנו או ביד עבדו [מ] ביד שלוחו או ביד בנו ביד עבדו ביד שלוחו של שואל ומתה פטור. ואם אמר לו השואל שלחה לי ביד בנך ביד עבדך ביד שלוחך או ביד בני ביד עבדי ביד שלוחי. או שאמר לו המשאיל הריני משלחה ביד בנך ביד עבדך ביד שלוחך או ביד בני ביד עבדי ביד שלוחי. ומ"ש השואל שלח ושלחה ומתה חייב לרבנו שמשזירה: **גמ'** [דף צט ע"א] ביד עבדו חייב יד עבדו ביד רבו וכפליו עבדי לגי יתיה מרשות המשאיל. אמר שמואל בעבד עברי לגי קני ליה גופיה. ורב מוקי לה בגוומר הכיסה במקל והיא תבא. א)ופסק ר"ח ז"ל להלכה כשמואל. מדמייתי לרב סייעתא מן הכבייתא ודאי ליה בדוחק משמע שלהעמיד דברי שמואל קדאי ליה לאוקמה בעבד כשמואל. [י] וכתבו התוס' דאין כל כך ראיה דשמואל פליג עליה דרב לגי מר אמר מצא שינוי ומר אמר שינוי אחריני. וס"ל מדלא פליג שמואל בעיקר מילתיה דרב ודאי סבירא ליה כוותיה א ומתניתין ניחא לי"ה לאוקמה בעבד עברי מלאוקמי בגוומר הכיסה במקל והיא תבא. [כ] ואם כן למה הזכיר עבד הוא ליה למימר לא שאמר ליה הכיסה וכו'. ומה שהוא רב אחי לפייעתא דבריית כך הוא דרך הגמרא כל מה שיכול לדחות הוא דוחה מע"ג דהלכתא כבי וכן המורה בעצמו אומר מי משום הא לא מתיישן: **וכן** בשעה שאמרה (לעיל דף פח.) ס"ל בפשיטות דלא לגי אנו אלא שהמזידה בתוך ימי שאילתה אבל לאחר ימי שאילתה פטור. מיבעיא להו פטור משואל ומייב בשו"ש. או דלמא ש"מ נמי לא הוי. אמר אמימר מתוכחנא פטור משואל ומייב בשו"ש הוא ונהגה מהנה:

הגהות הגר"א

א] ופסק ר"ח כו'. כ"כ וכ"פ בשו"ס וש"ך: ב] וכן שואל כו'. כ"כ אזיל לשיטתו בפ' י"ב אבל תוס' כתבו דשואל לא ופכ' ר"ח בפ"ב (ועמ"ש רבינו בח"מ סי' ס"מ ס"ק ע"ז):

הגהות הגרי"פ [ם] ל"ל מנמש: [כ] יותר כל"ל וכ"פ בהרי"ף ופכ"ג שם: [ג] ובגמרא שלפנינו ליתא:

פלפולא חריפתא

זו הגירסא היא עיקר. כמו שהוכיחו התוספות: [ח] **דכל את"ל פשיטות כו'**. וכן כתב בפרק כילד הרגל גבי בני העיר להשמטה את כלנו ושם הרחיבו מקומות אחרים שכתב כמו כן כי הכא אבל בפר' הניח ובעליה לא כתב כן: [ט] **ביד שלוחו**. בשכירו ולקיטו הכי מוקמינן לה בגמרא דהגוזל עליה דף קל ע"ל ושיין שם בדברי רבינו מתניתין דהגוזל את חבירו ס"פ: **לא יצתה מרשות גרסינן**. כך היא הגירסא דהלכה כשמואל מדמייתי לרב סייעתא כו' על הלכתא כשמואל ומכח הכי גרסינן ובתבו התוספות כו' עד שיוציא מחניכת. [י] **ובתבו התוספות**. ליתא בתוס' דילן ושיין לקמן: ה"ג **מדלא פליג שמואל**. וכן הטעיק בה"ג ובפ' ס"ג: [כ] **דא"כ למה הזכיר עבד וכו'**. ולי נראה לפרש דקמ"ל כמו שכתבו התוספות לעיל אפי' שעבדו מוליכה לו הוי שלילה בבעלים והא דאמרינן יד עבד כיד רבו (לעיל כ"ם פיקחין) השואל לעבדו לא ושמל כו'). היינו שנשמל הרב עמו עם הפרה ושלח עבדו במקומו וכיון שבמקום בעלים (הוא) לא חשיב כבמסה אבל הכא שנשמל את עבדו ס"ל כשואל שתי פרות דעבדו כבמסתו דמיא ע"כ: **ההוא**

פלפולא חריפתא

[ז] **אפי' בעבודה בבית השואל**. וכ"כ בטור סימן שמ"ג וכ"י העתיק כן בשני רס"י דכפ' השומרין וכן העתיקו בפ' י"ם ולפ מצאתי כן בפירוש רס"י שבידינו ובמרדכי סימן שע"ם בשוב כן:

השואל הריני משזירה על ידם ואמר לו (לון) [הן] אבל לאחר ימי שלחה [ז] לפילו בעודה בבית השואל אינו עליו עוד השואל אלא שומר שכר: **יג** [הלוקח כלי לשנרו לבית חמיו ושתנה שם יקבלוה ממנו יתן דמים ושם לאו אינהו בהליכה מיבא בגניבה ובאבידה]. הלוקח כלי מן השוק לבקרו ונתנו בידו אם מת חמיו קלוקים והוא מקח שים לו קונים הרבה מיבא ושם לאו פטור. וכן המגביה תפיסת בשר מבית הטבח לקנותה מיבא בגזילה וכסיפא [נ"ל אם חמיו קונים והוא שרוצה ליקח בולה]: **יד** הקונה פפך מחבירו על מנת שאם יוכל למכרו במקום פלוני ושם לאו שיחזירהו לו והוא מקח שים לו הרבה קונים לפילו נתנו בחזרה מיבא: **טו** כל מלרבעה שומרין מיד כשנתלקה הבעלים נתחייב כל ג' כדינו אבל בענין מזיק כהם עד שעת משיכה ושכירות קרקע קונה בכפף ושטר ומשקה כמו קרקע עלמו: **טז** מי שגזל מפצירו אבסכול של תמרים או זאיקו ויש בו תמרים ניחא שמכר מזיק בשעה שהוא מוכר לו ואינו יכול לחזור בהם עד שעת משיכה ושכירות קרקע קונה בכפף ושטר ומשקה כמו קרקע עלמו: **טז** מי שגזל מפצירו אבסכול של תמרים או זאיקו ויש בו תמרים ניחא שמכר מזיק בשעה שהוא מוכר לו ואינו יכול לחזור בהם

שדה צופים דף צט ע"א אר"ה השואל קרדום מחבירו. הכ"מ בפ"ג מ"ש פיסקא מהיפה). דף צט ע"ב ורכשם שקרעם נקנה בכסף ובשטר ובחזקה. הכ"מ בפ"ג פרק ה' פיסקא מהיפה): **קובץ מפרשים** ט) תוס' [גליון]:

הגהות הב"ח

א כוותיה אלא מתניתין ניחא ליה לאוקמא טפי בעבד עברי: ב למיהדר ביה לא בקע: ג דלא עדיף:

קיצור פסקי הרא"ש

יב השואל פרה ושלחה לו ביד בנו או ביד עבדו העברי או ביד שלוחו של משמיל או ביד שואל ומתה בדרך פטור. אמר השואל שלחה ביד אחר מאלו או שאמר המשאיל הריני משלחה לך ביד אחר מאלו ואמר לו (לון) [הן] ומתה חייב וכן בחזרה אם החזירה תוך ימי שלחה על ידי אחר מאלו ומתה חייב עד שיאמר לו המשאיל להחזירה על ידם או שאמר השואל הריני מחזירה על ידם ואמר לו (לון) [הן] אבל לאחר ימי שלחה [ז] לפילו בעודה בבית השואל אינו עליו עוד השואל אלא שומר שכר: **יג** [הלוקח כלי לשנרו לבית חמיו ושתנה שם יקבלוה ממנו יתן דמים ושם לאו אינהו בהליכה מיבא בגניבה ובאבידה]. הלוקח כלי מן השוק לבקרו ונתנו בידו אם מת חמיו קלוקים והוא מקח שים לו קונים הרבה מיבא ושם לאו פטור. וכן המגביה תפיסת בשר מבית הטבח לקנותה מיבא בגזילה וכסיפא [נ"ל אם חמיו קונים והוא שרוצה ליקח בולה]: **יד** הקונה פפך מחבירו על מנת שאם יוכל למכרו במקום פלוני ושם לאו שיחזירהו לו והוא מקח שים לו הרבה קונים לפילו נתנו בחזרה מיבא: **טו** כל מלרבעה שומרין מיד כשנתלקה הבעלים נתחייב כל ג' כדינו אבל בענין מזיק כהם עד שעת משיכה ושכירות קרקע קונה בכפף ושטר ומשקה כמו קרקע עלמו: **טז** מי שגזל מפצירו אבסכול של תמרים או זאיקו ויש בו תמרים ניחא שמכר מזיק בשעה שהוא מוכר לו ואינו יכול לחזור בהם

יג תניא כוותיה דשמיעל הלוקח כלים מבית המומן לשנרן לבית חמיו וא"ל אם מקבלים מומן ממני אתן לך במיהן ואם לאו אתן לך לפי טובת הנאה שבהן ונתנו בהליכה חייב. ובמזידה פטור מפני שהוא כנוסח שכר *:

הגה"ה

כהנהול קמ"ל אמר רבי יוחנן משמתין מעות בציקור וגם עדים מתומים עליהם כד אלמא כתב תחם הלא קי"ל כרבי יוחנן מיהו בשאומר פה אל פה שלח מודה דמוניל ובפתק המומן פירש גם כן ומשמע לי אם אמר פה אל פה שלח עד שמת המשאיל חוזר שלחה ומתה בדרך אם פטור להא נפלי זוזי קמי יתמי. מהרי"ח:

הגה"ה

שכיבה בבעלים והדר שלחה שלח בבעלים לבינה ואמר מזיד שלחה לדומיה ניהא קלא דפשיעה דמיא לפירון]ב ר"י דפירש כיון דשלחה ממצעית עומד לו מיפטרא אלא משום דשכירות ולא משמת עלמה לו תשיבה אם לא לדומיה שלחה ממצעית לו מיפטר משום דשכירות ולא משמת עלמה לו תשיבה אם לא לדומיה שלחה ממצעית דתרי שייכי לו אחריות אבל שלחה ושכירות לגמרי מלא מילתה ומיפטרי מרוייחו משום דשייכי בקמייתא דמלא שייכא תשיב. ול"ע. שכיבה שלח בבעלים ושוב ושכיבה בבעלים פטור כלשמר לעיל לחתה שכירות בבעלים ומפקא שלח בבעלים. פר"י מהרי"ח:

הגהות הגר"א

א] ופסק ר"ח כו'. כ"כ וכ"פ בשו"ס וש"ך: ב] וכן שואל כו'. כ"כ אזיל לשיטתו בפ' י"ב אבל תוס' כתבו דשואל לא ופכ' ר"ח בפ"ב (ועמ"ש רבינו בח"מ סי' ס"מ ס"ק ע"ז):

הגהות הגרי"פ [ם] ל"ל מנמש: [כ] יותר כל"ל וכ"פ בהרי"ף ופכ"ג שם: [ג] ובגמרא שלפנינו ליתא:

פלפולא חריפתא

זו הגירסא היא עיקר. כמו שהוכיחו התוספות: [ח] **דכל את"ל פשיטות כו'**. וכן כתב בפרק כילד הרגל גבי בני העיר להשמטה את כלנו ושם הרחיבו מקומות אחרים שכתב כמו כן כי הכא אבל בפר' הניח ובעליה לא כתב כן: [ט] **ביד שלוחו**. בשכירו ולקיטו הכי מוקמינן לה בגמרא דהגוזל עליה דף קל ע"ל ושיין שם בדברי רבינו מתניתין דהגוזל את חבירו ס"פ: **לא יצתה מרשות גרסינן**. כך היא הגירסא דהלכה כשמואל מדמייתי לרב סייעתא כו' על הלכתא כשמואל ומכח הכי גרסינן ובתבו התוספות כו' עד שיוציא מחניכת. [י] **ובתבו התוספות**. ליתא בתוס' דילן ושיין לקמן: ה"ג **מדלא פליג שמואל**. וכן הטעיק בה"ג ובפ' ס"ג: [כ] **דא"כ למה הזכיר עבד וכו'**. ולי נראה לפרש דקמ"ל כמו שכתבו התוספות לעיל אפי' שעבדו מוליכה לו הוי שלילה בבעלים והא דאמרינן יד עבד כיד רבו (לעיל כ"ם פיקחין) השואל לעבדו לא ושמל כו'). היינו שנשמל הרב עמו עם הפרה ושלח עבדו במקומו וכיון שבמקום בעלים (הוא) לא חשיב כבמסה אבל הכא שנשמל את עבדו ס"ל כשואל שתי פרות דעבדו כבמסתו דמיא ע"כ: **ההוא גברא דזבין כו'**. נהמונין שם ונגדיש פ"ג שם: ה"ג **המכור מיד באותן דמים**. וכן העתיק הטור ס"ק קפ"ו: [ל] **כדאיתא בפ' האומנין**. וכ"כ נ"כ שם וכן כתבו התוס' לסכין מלבד בשואל שכתבו לגיריך משיכה ושוני שכתבתי מדקתמרינן בים פרקין פרה במשיכה וכן נימא ליה משוך בריצה ולבריצו לגיריך לומר ללאו דוקא אלא שכן דרך סילוק בבעלים שהלה ימשכנה. ולהכי נקט משיכה ולא דוקא כמי משיכה אלא סילוק בעלמא נמי אבל קשה לי דלדבריהם ניין דשואל כי הגהה אלו כ"ם שיחייבו בתוספות מכי סלקו הבעלים משמירתן וזכו בחצרו כמקל וכיו בפ' השומרין מבואר מפרש רבינו לדב"ג דמיירי בחיוב דמשעת משיכה מתחייב כל אחד כדינו וכן כתבו בתוספות דמרוכה משעת משיכה מתחייב כל אחד כדינו וכן דעת הרי"ף והרמב"ם: [מ] **כל זמן שלא עשק בה השומר דבר הקונה וכו'**. ללאו דמשיכה לאו עדיף אלא משיכה מיהדר ביה כמו נקט (דבר) דקדוש:

קיצור פסקי הרא"ש

יב השואל פרה ושלחה לו ביד בנו או ביד עבדו העברי או ביד שלוחו של משמיל או ביד שואל ומתה בדרך פטור. אמר השואל שלחה ביד אחר מאלו או שאמר המשאיל הריני משלחה לך ביד אחר מאלו ואמר לו (לון) [הן] ומתה חייב וכן בחזרה אם החזירה תוך ימי שלחה על ידי אחר מאלו ומתה חייב עד שיאמר לו המשאיל להחזירה על ידם או שאמר השואל הריני מחזירה על ידם ואמר לו (לון) [הן] אבל לאחר ימי שלחה [ז] לפילו בעודה בבית השואל אינו עליו עוד השואל אלא שומר שכר: **יג** [הלוקח כלי לשנרו לבית חמיו ושתנה שם יקבלוה ממנו יתן דמים ושם לאו אינהו בהליכה מיבא בגניבה ובאבידה]. הלוקח כלי מן השוק לבקרו ונתנו בידו אם מת חמיו קלוקים והוא מקח שים לו קונים הרבה מיבא ושם לאו פטור. וכן המגביה תפיסת בשר מבית הטבח לקנותה מיבא בגזילה וכסיפא [נ"ל אם חמיו קונים והוא שרוצה ליקח בולה]: **יד** הקונה פפך מחבירו על מנת שאם יוכל למכרו במקום פלוני ושם לאו שיחזירהו לו והוא מקח שים לו הרבה קונים לפילו נתנו בחזרה מיבא: **טו** כל מלרבעה שומרין מיד כשנתלקה הבעלים נתחייב כל ג' כדינו אבל בענין מזיק כהם עד שעת משיכה ושכירות קרקע קונה בכפף ושטר ומשקה כמו קרקע עלמו: **טז** מי שגזל מפצירו אבסכול של תמרים או זאיקו ויש בו תמרים ניחא שמכר מזיק בשעה שהוא מוכר לו ואינו יכול לחזור בהם

ראש"ש בבא מציעא פ"ח סימן טז

הרא"ש הוסיף על דברי התוספות שחיוב שמירה חל אף בלא קנין מיד שסילקו הבעלים את שמירתם מדעת השומר.

The Rosh explains that the obligations of the *Shomer* begin as soon as the owner has removed his own guardianship due to the custodian's assurance, even though no act of acquisition was made.

ו אחד האיש וכו'. זה פשוט מהכתוב מקומות ומ"מ ע"ק דנפ"ק השור מכמוב מצה לפיה לכל דיעין שכמורה וכמה מעשים בגמרא בדיני שומרים נעשים:

ז קטן שהפקיד ביד גדול וכו' הורו רבותי שאין זה נשבע בטענת קטן וכו'. זה דעת הרב מגיד ז"ל בפירושיו נשבועות פרק שבועת הדיינין (דף ל"ח) דכי אמרינן במתני' שאין נשבעין על טענת קטן דוקא שבועה מודה מקנה ועד אחד שהן בפה מתמה טענה לאבל שבועה שומרין שהיא בפה על שמא יש לקטן נמחייב לו שבועה השומרין. ומ"ש אמכי יתן לית לא לחלו זה ואמרו אין נמינה קטן כלום ופסוק זה כשומרים הוא כתוב לא לענין שומרין פעהי הכתוב אלא עירוב פרשיות כתוב כאן כמו שכתב בפירושיו בערוכה. אבל הרמב"ן והרשב"ץ ז"ל והרב מהמפרשים ז"ל מולקים עליו ואמרו שדבר מוכיח אין נשבעין לקטן והביאו לזה ראיות. ומ"מ יש שהורו שנשבע הוא שבועת היסת על ידי קטן שבועת היסת שלא כדברי הרמב"ם ז"ל בהשגות שכתב שאפילו היסת אינה נשבע. ועוד יתבאר זה פ"ה מהל' טוען ונטען:

ח כדרך שתקנו חכמים וכו'. מימרא דרבי אלעזר בשבועות (דף ל"ט.) ומניין כוותיה ופירוש שאם היה משמיל אפך למניינו כיון שמשך השומל האפך אין המשמיל יכול לחזור בו וכן בנושא שכר וכן שמתמייב השומר בשומרין מעשה משיכה ולא קונס:

האומר למחבירו. משנה פרק השוכר את הפועלים (דף פ' ע"ב) וכתב הרשב"ץ ז"ל וע"ת ומ"מ מימייב ואם תמרינן כדרך שמקנו משיכה בלקוחות כך מקנו משיכה בשומרים. ירמה לי להניח לפניו בקטנה ובמוך מרבע שמומיו ולי נמי בנכסיה ובשמור לו כיכשה במקל והיא מבא ובלמרינן לקנן בפרק השוכל כיכשה במקל והיא מבא כיון שיצאה מרשות משמיל ומתה מייב הרמב"ד ז"ל עכ"ל. ופירוש כ"ש שם היה זה ברשות השומר שמתחייב בכך: **אמר** לו וכו' הגח לפניך. מימרא דרב הונא שם בהשוכר (דף פ"ח ע"ב). הגח פתם נעשה ולא מיפשיטא. ובכתבו ז"ל להמוניח מתניתו עליו הרמ"ה ותפילו שומר חנם לא הוי וכן בהלכות. ודין הרי הניח לפניך בהזהב: **אבל** מחרים וכו'. כל מקום שהרמ"ה בדברי רבינו הרס הממון הוא מתקנת הגאונים ז"ל שתקנו חרם שמם בדבריהם רבים ולא מכח כלל בגמרא: **אחד** המפקיד וכו'. דין זה מוסכם מכל הפוסקים ז"ל שדין שבועת השומרים היא אפילו בלא עדי פקדון שלא כדברי הסוברים שבשבועת כל הנשבעין לפי שחיבה עיקרית וכבר הכריחו כן: **אבל** מה שכתב רבינו שאין אומרין מינו לפושרו משבועה. והכוונה בשום מקום בעולם אין מינו פושר משבועה. זה דעת ר"ח ז"ל והרב מגן מיגש ז"ל וזה דעת רבינו מאיר הלוי ז"ל. אבל יש מהמפרשים ז"ל שנחלק עליהן ואומרין שבמקומות אחרים מינו מהשבועה השומרין אמרינן מינו לאפטורי מהשבועה והדברים עמיקים: **אפילו** היה הדבר וכו' שוה פרוטה וכו'. גם זה נמשך כזה אחר דעת רבו אבן מיגש ז"ל שבאמ כן בשבועות פרק שבועת הדיינין ומחלוקת היא בין הגאונים ז"ל שיש מי שסובר שצריך שתי כפף משום לכפף או כלים למיניה יליפין שתי כפף בשבועת השומרים כתיב. ודעת אבן מיגש ז"ל היא שאינן צריכין לתע"ג דכתיב גבי שומרים עירוב פרשיות כתוב כאן ואינו אלא לענין שבועת מודה מקצת. ודעת הרמב"ן והרשב"ץ ז"ל כדברי האומר שצריכה שתי כפף. ועוד יתבאר זה פרק שלשי מהלכות טוען ונטען: **ואין אחד** מן השומרים וכו'. מוסכם מהגאונים ומבואר בפ"ק פרק הגוזל עלים

ישראל: ו °**אחד** א**האיש ואחד האשה בדין השומרין בין שהיה הדבר השמור של אשה או שהיה ביד הקטן: ז** *קטן **שהפקיד ביד גדול או השאילו הרי זה הגדול נשבע שבועת השומרים לקטן. הורו רבותי שאין זה נשבע בטענת הקטן כדי שנאמר אין נשבעין על טענת** [ז]**קטן שכל השומרין שבועתן שבועת שמא היא: ח כדרך** ב**שתקנו חכמים משיכה בלקוחות כך תקנו משיכה בשומרין. האומר לחבירו שמור לי זה ואמר לו הנח לפני הרי זה ש"ח. אמר לו הנח לפניך או הנח סתם או שאמר לו הרי הבית לפניך אינו לא ש"ח ולא שומר שכר ואינו חייב שבועה כלל אבל** [ח]**מחרים על מי שלקח הפקדון שלו ולא יחזירו לבעליו וכן כל כיוצא בזה. °אחד המפקיד או *המשאיל או המשכיר את חבירו בעדים או שלא בעדים דין אחד יש להן כיון שהודה זה מפי עצמו ששמר לו או ששאל ממנו הרי זה נשבע שבועת השומרין שאין אומרים מיגו לפוטרו משבועה אלא לפוטרו מלשלם. אפילו היה הדבר השאול או המופקד או המושכר שוה פרוטה הרי זה השומר נשבע עליו °ואין אחד מן השומרים** [ט]**צריך להודייה במקצת:**

השגת הראב"ד

*קטן שהפקיד ביד גדול וכו' עד שבועת שמא היא. ק"ק ודבומי הורו ואלי מסכים עמהם שאינו נשבע כלל ואפילו היסת שאין נאמינ קטן כלום ואם תפקדון אין כאן שבועה אין כאן ואפילו בפקדה אינו לאמיך מכח בן דעת ומחמ על עצמך לכולה פרשת עיקר בשבועת השומרים ועלה קאמר אינ פרט לקטן ועוד על ודאי שלו אין נשבעין על ספק שלו נשבעין:

ח ואין אחד מן השומרים צריך להודייה במקצת ולא לבפירה במקצת. בטור מ"מ כתוב בקיצור פ"ז וזה לשונו הרמב"ם כתב אין אחד מהשומרים צריך להודות במקצת כיצד הפקיד כלים וטען שנגנבו או נשבע ונפטר אבל אם ק"ל הפקדתיך וזה אומר לא הפקדת או החזרתי ונסתלק מעלי אמירתך נשבע היסת עכ"ל וכ"כ גם בספר המרומות משם רבינו והוא ממה שכתב בקצוך טוען שהפקיד אצלו וזה אומר לא אמכתי אלא הנח לפניך וכו':

טוען

א טור שם: ב סמ"ג עשין סי' פ"ט: *עיין בתוי"ט פ"ו דשבועות מצוה ו' שהאריך שם:

מתנה

ז הורו רבותי דאין זה נשבע בטענת קטן וכו'. קשה דבפרק שבועת הדיינים בגמרי דלאין נשבעין על טענת קטן שהקשו ריש"ג לפיפה דאמרה אבל נשבעין לקטן למה לא מילטו לפיפה דקאמרה אבל נשבעין מיירי בטענת שומרין ובהלכות טוען בתבי בזה: **ומ"ש הראב"ד** ז"ל בהשגות גבי קטן שהפקיד ביד גדול ואפילו באבידה אינו **האבידה אתיא מבה בן דעת וכו'.** הוא ממאי דאמרינן בהגהת הטוען טענת גנב בשלמא משלם תשלומי כפל והקשו בגמרא דל"ב אמאי אינו משלם על מניעת קטן תשלומי כפל ומילטו משום דאמיה אמאי מכח בן דעת חכו שכתב הר"פ ז"ל בתן דאע"ג דגבי אמיה נשבע הכא אינו נשבע דלא אמי מכח בן דעת. ועל דברי רבינו דקאמר דעל טענת קטן נשבע קשה דאמאי אמר בהגהת דאיתו משלם כפל בטוענ טענת גנב בפקדון דקטן וכבר הקשה כן בשבועות פרק שבועת הדיינין הר"ן ז"ל יע"ש:

ח כדרך שתקנו וכו'. פיכא פלוגתא בין רבינו ז"ל והרא"ש ז"ל דלרבינו ז"ל אינו מתחייב השומר בשומרין אלא משום שמשכה ועל זה ג"כ אמר מקנו משיכה בשומרין אלא דלא נאמר מקנו משיכה בשומרין אלא להתחייב בשומרין מיד כשקיבל שמירתה חייב וכן כתב הטור בא"מ סימן רע"ז והשומר אינו מתחייב בשומרין אלא משום שמשכה ועל זה ג"כ אמר מקנו משיכה בשומרין אלא להתחייב בשומרין מיד כשקיבל שמירתה חייב וכן כתב הטור בא"מ סימן רע"ז ועע"ג דבדברי רבינו ז"ל אין כל כך הכרח לומר דס"ל דלא כהרא"ש דהוא לא כתב אלא משום דלשון החמור בגמרא מ"מ כתב הטור ז"ל דס"ל דהיינו לענין להתחייב בשומרין משום דכתב סמוך לדין זה דין דהנח לפני דדין זה ב"ח והיינו לענין להתחייב בשומרין וה"ה דין זה הסמוך לו ועוד שהוא כתב בפ"ק מהלכות שלא בשולל כתב במזונותיה משמה שמשכה והיינו ודאי לחזל לטעמיה דס"ל לענין חיוב חונסין לא הוי אלא משעת משיכה אבל הטור כתב בסי' ש"מ דמשעה שנסתלקו הבעלים משמירתה חייב במזונותיה וגם הוא חזל לטעמיה ומ"ש הרב מגיד ז"ל ופע"ג דבפ' השוכר את הפועלים ובפרק חלו נערות אמרו משעת משיכה חימייב במזונותיה לאו דוקא משעת משיכה לעבד טוור ז"ל אלא משום דלורמא דמילתא כשנסתלקו הבעלים משמירה הוי שעת משיכה לאו מוקך דוקא ומ"ש שאלה מדקאמר משעת שאלה משמע שאפילו עדיין לא משכה ולדברי רבינו ז"ל אלאו דוקא ומשעת שאלה קרי לשעת משיכה: **אמר** לו הנח לפניך **או** הנח סתם וכו'. הנח סתם נעשה אלא מיפשיטא וקאמ תימה אמאי לא כתב כאן רבינו אלא מפה לא מפקינן מיניה כדרכו בכל תיקו האמור בגמרא וע"ש:

טוען

רמב"ם הלכות שכירות פרק ב הלכה ח', מגיד משנה
המגיד משנה הבין בדעת הרמב"ם ששומר אינו מתחייב כלל עד שיעשה משיכה, ודלא כדעת התוספות והרא"ש.

Maggid Mishne understands the opinion of the Rambam that all obligations of a *Shomer* require an act of acquisition. Otherwise, he is not liable at all.

קצות החושן

דלמין דינא דגרמי. מלא נראה דלפילו לפי מ"ש הרמב"ן בדיני דגרמי דגבי שור הנסקל נמי שייך דינא דגרמי ע"ש, דהיינו דוקא במזיק ממש, אבל אם בפשיעה או בגניבה נראה דודאי פטור מליתנא דכו"ע, משום דדינא דגרמי לא מיחייב אלא במזיק ממש, אבל דין שמירה ליתיה אלא בדבר שגופו ממון, דלפילו שטרות ליתנייהו בדין שמירה משום דאין גופן ממון, ומ"כ שאל שייף נמי, אם נאבד בגזלם או בפילו בפשיעה, אינו משלם אלא דמי שויו, [ו]מה שהגזלן מעליל דלימו אלא משום דינא דגרמי, ליתיה בדין שומרין כיון דאין גופו ממון, ופילו גנב וגזלן נמי אינו חייב אלא בדבר שגופו ממון אבל שטרות פטור. אלא נראה דלפילו מזיק בידים והגזלן נמי אין זה דומה להך גרמי דשור הנסקל דמיחייב משום דינא דגרמי לדעת הרמב"ן, דהתם היכא דליתיה לשור, בדין מיחייב השומר כיון דלא מצי אמר הרי שלך לפניך, אבל היכא שמעליל עליו, כיון שגוף המעלומין שמשלם לגזלן אינו בדין, לא מיחייב עלה משום דינא דגרמי.

אילוה קנין שייך בשומר שטרות ולמה אצטריך קרא לפומרן

(ה) **ובמקום שמשיכה קונה.** והוא דעת רש"י במרובה [ב"ק] דף ע"ט [ע"א ד"ה תיקנו] וכן

[ו]**אלא שמירת דינר של כסף וכן כל כיוצא בזה אבל אם** (יא)**הפסידו בידים משלם של זהב.** הגה יש**מעון** קבל ספרים מראובן להוליכן למקום אחר ונלקחו במכס ואומר שראובן פשע שאמר שאין נותנין מכס מספרים ונלא כן לא היה מקבל עליו השמירה כי אין רצונו לטרוח בדבר המכס הדין עם שמעון.

ה טיש מי שאומר שהשומר הזה מיד כשמקבל עליו לשמור או שאמר הנח לפני [יא]**ונסתלקו הבעלים משמירה חייב עליו אם פשע אף על פי שלא משך ויש מי שאומר שאינו חייב** [יב]**עד שימשוך** (ה)(יב)**ובמקום שמשיכה קונה** ועיין לקמן סימן ש"ג.

ציונים ומקורות ח. מהרי"ק שורש קנ"ח ענף ג'. ד"מ ס'. ט. טור סעיף ו' בשם י"א בשם ב"מ צ"ט ע"א ד"ה כך והכל"פ שם פ"ח ס' ט"ו. י. טול שם בשם הרמב"ס פ"ב משכירות ה"ח ומוקי יוסף ב"מ נ' ע"ב מדפי הרי"ף.

קצות החושן

דעת הרמב"ס בפירוש המצניות שם [פ"ז משנה ו'], ע"ש. וקשה לי מה שהוא לחמרו סוף פרק הזהב [ב"מ נ"ז ע"ב] כי יתן איש אל רעהו כסף [שמות כ"ב ו'], פרט לקלקעות ועבדים ושטרות, ולמה לי קרא למעוטי שטרות משומרין, הא מיפוק ליה דבעי מסיכה בשומרין ובמקום שמשיכה קונה, ומילו בשטרות מסיכה לא קנה עד שיכתוב וימסור להיינו שיכתוב לו קני לך חיטו וכל שעבודיה, ובשומרין לא שייך כתיבה. והרמב"ס [פ"ב משכירות ה"ג] כתב דלפילו בעבדים ושטרות וקלקעות שם נאבד בפשיעה חייב, והיכי מסכתת לה קנין מסיכה במקום שקונה בגזי שטרות. ועיין מה שכתבנו בסימן ל"ה ס"ק (ו') [ד'] דגבי קלקעות שפיר מסכתת לה בנעל גדר ופרץ להתחייב בשמירה, אבל שטרות קשיא. ולפי מה שכתבנו בסימן ס"ו סק"ט גבי שטר הפקר דליכא כתיבה, ע"ש שכתבנו בשם מוהר"ם [ס' כ"ב] דלא הלריכו כתיבה אלא מצד מוכר במקום ששייך המוכר זכות לעלמו, אבל בשפקיר דלא נשאר שום זכות למוכר קונה הזוכה בלא כתיבה, ע"ש, ול"כ ה"נ בשומרין לא בעי כתיבה וסגי לה בשסיכה, ותכתי ל"ע. [עיין משה"א סקי"ב].

נתיבות המשפט

משפט האורים - ביאורים

[ו] **אלא שמירת דינר כסף.** בקצוה"מ [סק"ד] כתב, לשם נודע לו לשומר קודם שנאבד שהוא של זהב, אז יש חילוק בין שומר לשואל דבשומר כיון דלא קיבל עליו שמירת זהב פטור, אבל בשואל כיון שנשתמש בו אחר שנודע חייב, ע"ש. ולפענ"ד נראה דלפילו בשואל פטור, כיון שהשתמל נמי לו רשות להשתמש בו אף שידע שהוא של זהב ונתרלה מה שהשואל לא מקבל על עלמו רק מיזק מעלומין של כסף, ומה נכך שנמצא לו שהוא של זהב, וכי בשביל זה נתבטל רשות משמים.

אם יש חילוק בין שומר לשואל כשנודע לו שזהב הוא

עוד כתב שנסתפק בשומר מניחה, כיון דלשמעת רמי עליו נטילותא נעל כרחו לא שייך לומר נטילותא להכא לא קיבל, ע"ש. ולפענ"ד נראה, לשיטת הרמב"ן [במלחמות ב"ק כ"ו ע"ב מדפי הרי"ף] שכתב דהפלוגתא בין ר' יהודה לרבנן והמיבעיא דלכ אפי בב"ק דף ס"ג [ע"א] הכל הוא לענין עשו תקנת גזזל, אבל לענין חיוב מעלומין לכו"ע מדליק בשל חבירו חייב אף בשקום לגא מסיק מדעתא, רק בשומר פטור מטעם דלא קיבל עליו שמירה יותר, בודאי יש לחייב בשומר מניחה. אבל לשיטת תוס' [שם ד"ה מן] והרא"ש [שם פ"ו סי' י"ג] דס"ל דהפלוגתא דר' יהודה ורבנן והמיבעיא הוא הכל לענין חיוב מעלומין, ופפילו מזיק בידים פטור בשקום לגא ס"ל לשקוקי מדעתיה, והא דחייב בשמר לו של כסף והזיקו, הוא משום דהיה לו לשקוקי מדעתיה שומר כן בשביל קבלת שמירה, ובשומר שפילו בכה"ג פטור משום דלא קיבל

משפט הכהנים - חידושים

((י)) (יא) **הפסידו בידים.** דא"ל מאי הוה לך להפסיד, ודוקא שהוא מברר שהוא של זהב, אבל אם אינו מברר שהוא של זהב אינו משלם רק של כסף. [סמ"ע סק"ז]. ואפילו למאן דס"ל דעשו תקנת גזזל במזיק, מ"מ הכא כיון דאמר מתחילה של כסף הוא אינו נאמן אח"כ בשבועה ליטול, ולפ"ז היכא דהפקידו בסתם והנפקד אמר [שמא מצופה] זהב הוא, נשבע ונוטל. [ש"ך סקי"א].

((יא)) (יב) **ובמקום שמשיכה קונה.** היינו לחצירו או בסימטא או בד' אמות. וכן עיקר. ש"ך [סק"ד]. ועיין ביאורים [סקי"ב] דאם הקדים שכר לשומר שכר דהוי שומר שכר בלא משיכה, מטעם קנין כסף.

שו"ע חושן משפט סימן רצא סעיף ה', נתיבות סקי"ב
המחבר הביא ב' דעות אם שומר מתחייב בלי עשיית קנין ולא הכריע. וכתב בנתיבות שלגבי שומרים גם כסף סגי לקנות, ע"כ אם כבר שילם לשומר שכר שישמור ודאי נתחייב אף בלא משיכה.

The Shulchan Aruch cites two opinions as to whether a *Shomer* is liable if no act of acquisition was made. Nesivos adds that money would be considered a kinyan in this context, and therefore, if a *Shomer Sachar* received payment for guarding the item, he is liable according to all opinions.

קצות החושן

פ"ג מטכילות [שם] כתב דכטופסי דידיה נגמ' לישקטע רועה מזון כנגד ליסטים מזון דפטור, ס"כ לא קשה מידי.

(ה) **השואל בהמה.** כללא דשואל שיהיה כל הנאה שלו, והיכא דבעלים נהנין ג"כ ה"ל דין שוכר ופטור מגונסין. וגראה לתפילו גמן השואל לבעלים פחות משוה פרוטה מו לא הוי עליה דין שואל כיון דגם הבעלים נהנין מיהת. ומע"ג דשומר שכר לא הוי בשכרו בפחות משוה פרוטה, מ"מ לגבי משאיל שגי לה

ד יז(ה)**השואל בהמה חייב במזונותיה** [ח](מ)**משעה שמשכה עד סוף ימי שאלתה.** (סגה יחיש מוריס דלא בעינן משיכה אלא (ט)מיד שנסתלקו הבעלים ועיין לעיל ריש סימן לש"ט

קצות החושן

בפחות משוה פרוטה יין להפ לא הוי כל הנאה שלו. ועיין מה שכתבנו בסימן ע"ב ס"ק (ד') [ל"ד].

(ו) **וישבע שבועת השומרין שמחמת מלאכה כחשה.** דעת הסמ"ע בסימן לש"ד [סעיף ב'] דעיקר שבועה הוא שלא יהא בכרשו שכל נאמנו מדין גנבו, וכיון שהפרה כמות שהיא מחזיר לו, מו ליכא שבועה שלינו בכרשו ולמה צריך ליכשע [שכחושה] שהיה ממת מלאכה. [עיין משה"א סק"ט].

וש"ז). **ואם כחש בשרה כחשא דלא הדר חייב לשלם מה שפחתה בדמיה ואם היה הכחש מחמת מלאכה פטור (ו)[ט]וישבע שבועת השומרים שמחמת מלאכה כחשה.**

ה יח**השואל פרה מחבירו ושלחה לו המשאיל ביד בנו או ביד עבדו אפילו שלחה לו ביד בנו או ביד עבדו או** [י]**(י)ביד שלוחו של שואל ומתה קודם שתכנס לרשות השואל הרי זה פטור** [יא]**ואם** (יא)**אמר לו השואל שלחה לי ביד בני או ביד עבדי או ביד שלוחי** או ביד בנך **או ביד עבדך העברי או ביד שלוחך או שאמר לו המשאיל הריני משלחה לך ביד בנך או עבדך או ביד שלוחך או ביד בני או ביד עבדי העברי או ביד שלוחי ואמר לו השואל שלח ושלחה ומתה בדרך הרי זה חייב.**

ו יט**שלחה לו המשאיל ביד עבדו הכנעני אף על פי שאמר ליה השואל שלח ומתה פטור שידו כיד רבו ועדיין לא יצאה מרשות המשאיל.**

ז **אמר לו השואל** [יב]**הכישה במקל והיא תבוא מאליה ועשה המשאיל כך אין השואל חייב בה עד שתכנס לרשותו.**

ציונים ומקורות ז. רמב"ם פ"ל מהלכה דין ד'. ח. טור סעיף ח' כדעת הר"י ב"מ צ"ש ע"א תוד"ה כך והרל"ם שם פ"ו סי' ט"ז ופ"ח סי' ט"ו. ט. סעיף ה'. י. סעיף ב'. יא. רמב"ם שם הלכות שלוחין ריש פ"ו. יב. רמב"ם שם.

נתיבות המשפט

משפט הכהנים - חידושים

(מ) **משעה שמשכה.** וה"ה דחייב באונסין. [ש"ך סק"ח]. ועיין ביאורים [סק"ח] דאם התחיל להשתמש, אפילו בלא משיכה ובלא סילוק שמירה נתחייב באונסין.

(ט) **מיד שנסתלקו.** והמוחזק יכול לומר קים לי כהרמב"ם. ש"ך [סק"ט].

(י) **ביד שלוחו של שואל.** היינו שכירו ולקיטו, ועיין ביאורים [סק"י].

(יא) **אמר לו השואל שלחה לי.** ואם היה השליח מי שאינו בר שליחות חש"ו או גרי, עיין ביאורים [סק"א]. וכן אם יכול לחזור בכה"ג, עיין ביאורים [שם].

משפט האורים - ביאורים

[ח] **משעה שמשכה.** ויש לעיין בשואל שלח ממך וגם לא היה סילוק שמירה וגמחם כה, כגון שמאל שפסל ליטב עליו בחזר המשאיל ואלל המשאיל או ספר ללמוד ממנו ולמד ממנו בלא הגבהה ומשיכה ונחנם מידו אם נתחייב. וגראה לפשו"ד דולמי חייב בזה, (ולפי) [ט]וראיה] מכ"מ דף ל"ט [ע"א] לחמר רב הונא השואל קרדום מחבירו ניקע בו קנמו, וכתב השיטה מקובצת שם [ד"ה אמר] מטעם הא דמשיכה מחייב נחונסין אף בלא סיקנו מחיכה בשומרין, מ"מ חייב נחונסין משום דקבלת הנאה של השואל הוי ככסף והכאה זו מחייב עלמו בחמריות, ולפ"ז לרב הונא בניקע בו חייב נחונסין אפילו בלא משיכה להא חיכא הנאת שימוש דהוי בקבלת כסף. ולפ"ז הכי דפליגי רב הונא ור"ל לחיקנו משיכה בשומרין ר"ל לאפילו משיכה קונה, אף שכבר שימש פטור מחונסין כגון שהוא גרשות השואל, אלא ולפי דבשמימש חייב בחונסין לכו"ע.

שואל מתחייב ע"י השתמשות אף שלא עשה קנין

ע"פ מהדורת תקצ"ו

מכל ולפי דס"ל דביקוע ג"כ קונה, בלא מיגו שחולקין בזה, ואפוקי פלוגתא לא משמיע. ועוד, בלא חיכמיע שום פוסק לומר לגפעמים שואל אף שכבר שימש פטור מחונסין כגון שהוא גרשות השואל, בלא ולפי דבשמימש חייב בחונסין לכו"ע.

מהו ע"קר שבועת השומרין

[ט] **וישבע שבועת השומרים שמחמת מלאכה.** [סק"ו] תמה, לכיון להמחבר [סימן רצ"ד סעיף ב'] ס"ל לעיקר שבועה הוא שלינו בכשומו כאן ל"ל ליטבע זה כיון שהוא נכחש בפניו, ע"ש. והנה לפי מה שכתבתי בסימן לש"ד [סק"ב] דשבועה (בלא) [דלא] פטע בשעת היזק היא עיקר שבועה לכו"ע, לא קשה כלל. וגם בלאו הכי לא קשה, דהא הטעם שכתבו הפוסקים לעיל [שם] דשלא פטע הוא רק גלגול הוא מטעם דמחזוקי מיגי בפוחעים לא ממזקין, ובשואל דחייב בחונסין והמשם הוא שמא נחנם, ולפי דשבועה שם ממה מחמת מלאכה היא עיקר שבועה.

[י] **ביד שלוחו של שואל.** מבואר בטור [סעיף ט'] להיינו שכירו ולקיטו. ונלים שעשאו בעדים מבואר בסימן קכ"ג [סעיף ב' ומשה"א שם סק"ד].

איך בעשה שלוחו של שואל מבלי שמיגהו

[יא] **ואם אמר לו השואל שלחה לי.** בשיטה מקובצת [ב"מ צ"ח ע"ב] הביא בשם הר"ן שהקשה היאך בעשו שלומיו של שואל, והלא השואל לא ליבר עמהם ושלומיו של משאיל הן ולא של שואל. ומילנו ב' מילושים, ל' דהוי כאילו אמר לו בשמי שיבילה לי, וכיון שאמר לו וקיבל על עלמו שלומו של שואל הוא בעשאו שלים ע"י בעל הפרה, והר"ן מילך דהכא בטעם ערב מיב, דהוי כאילו אמר לו תן מנה לפלוני ואתחייב לך, דכל מי שמוצים ממון מרשותו על פי חבירו נתחייב לו מבילו כדין ערב, ע"ש. ולכאורה קשה, דבשלמא בתן מנה לפלוני הוצים כל הממון מרשותו שעל פיו נתקלקל לו ממונו ולכך נתחייב לו, משא"כ הכא שאתה הנהתה ומלאך השות אתה לי הכא אם לי הסם ול"כ לא נתקלקל (השמעות) [הסמרן] על ידו. אך זה לא קשה, דהא לענין שמירה ודאי דאתחייב כיון שבילך שמירה על פיו, ואילו נאבדה ודאי דאתחייב, וכיון שיש עליו דין שומר אגס ממילא יכול לחייב עלמו ולהתנות שיהיה עליו דין שואל, דאתנה שומר אגס להיות כשואל. וא"א בין שני הטעמים, לטעם הרמצון שנעשה שלומו של שואל קני ליה השואל ג"כ ואין המשאיל יכול למחזר בו אחר שהגיע ליד השליח, וגם בעיון שיהיה בר שלימות אבל אם אמר שלא לי ע"י אגס או על ידי גוי לא נתחייב בחונסין, ולטעם השני דחייב מטעם ערב אפילו ע"י מי שהיו בר שלימות אינו בחונסין והמשאיל יכול למחזר בו אפילו שלמו ע"י בר שלימות.

למאן דבעי משיכה בשומרים אם יכול להתחייב בהכישה במקל

[יב] **הכישה במקל.** עיין ש"ך ס"ק י' שכתב לאחלן דס"ל דבעינן משיכה בשמירין דפטור בהכישה במקל. ומשממינו מיניה דבני הפוס' [ב"מ צ"ט ע"א] נד"ס כיון שינאת דמיבי בפימטע ומשיב משיכה, ע"ש. ועוד נראה, דלטעם הר"ן [שם צ"ח ע"ב ד"ה שלחה] דבשלמה חייב מטעם ערב, מחילה גם בהכישה במקל חייב למאן דס"ל דזחזוק מנה ליס חייב אפילו מימא דלא משיב משיכה, רק הג"י [שם נ"ז ע"א מדפי הרי"ף בשם הר"ן] כתב דיש לחלק כיון שיכול להחזיר לא הוי חזוק ליס.

In the laws of borrowing the Shulchan Aruch only cites the opinion of the Rambam that the borrower is not liable until there is an act of acquisition. Rema adds the opinion of the Rosh that liability begins when the owner removes his own guardianship. Shach writes that the possessor may claim "kim li" like the opinion of the Rambam and absolve himself.

Nesivos Hamishpat proves that a borrower becomes fully liable from the moment he makes use of the item, even if there was no act of acquisition and the owner has not removed his own guardianship.

שו"ע חושן משפט סימן שמ סעיף ד', נתה"מ חידושים סק"ט, ביאורים סק"ח

בהלכות שאלה סתם המחבר כדעת הרמב"ם שאינו מתחייב בלי קנין, והרמ"א הביא את דעת הרא"ש שמתחייב ע"י סילוק שמירת הבעלים. והש"ך כתב שהמוחזק יכול לומר קים לי כהרמב"ם. הנתיבות מחדש שלגבי שאלה השתמשות הוי כקנין אפילו אם לא היתה משיכה או סילוק שמירה.

מב. המפקיד פרק שלישי בבא מציעא

מתני' המפקיד מעות אצל חברו צררן והפשילן לאחוריו או שמסרם לבנו ולבתו הקטנים ונעל בפניהם שלא כראוי חייב שלא שימר כדרך השומרים ואם שימר כדרך השומרים פטור: גמ' בשלמא כולהו שלא שימר כדרך השומרים אלא צררן והפשילן לאחוריו מאי הוה ליה למיעבד אמר רבא א"ר יצחק אמר קרא וצרת הכסף בידך אע"פ שצרורין יהיו בידך וא"ר יצחק לעולם יהא כספו של אדם מצוי בידו שנאמר וצרת הכסף בידך וא"ר יצחק לעולם ישליש אדם את מעותיו שליש בקרקע ושליש בפרקמטיא ושליש תחת ידו וא"ר יצחק אין הברכה מצוייה אלא בדבר הסמוי מן העין שנאמר יצו ה' אתך את הברכה באסמיך תנא דבי רבי ישמעאל אין הברכה מצויה אלא בדבר שאין העין שולטת בו שנאמר יצו ה' אתך את הברכה באסמיך ת"ר ההולך למוד את גורנו אומר יהי רצון מלפניך ה' אלהינו שתשלח ברכה במעשה ידינו התחיל למוד אומר ברוך השולח ברכה בכרי הזה מדד ואח"כ בירך הרי זה תפילת שוא לפי שאין הברכה מצוייה לא בדבר השקול ולא בדבר המדוד ולא בדבר המנוי אלא בדבר הסמוי מן העין שנאמר יצו ה' אתך את הברכה באסמיך אמר שמואל כספים אין להם שמירה אלא בקרקע (אמר רבא ומודי שמואל בערב שבת בין השמשות דלא אטרחוהו רבנן ואי שהא למוצאי שבת שיעור למקברינהו ולא קברינהו מחייב ואי צורבא מרבנן הוא סבר דלמא מיבעי ליה זוזי לאבדלתא) והאידנא דשכיחי גשושאי אין להן שמירה אלא בשמי קורה והאידנא דשכיחי פרומאי אין להם שמירה אלא ביני אורבי אמר רבא ומודה שמואל בכותל (אי נמי בין הקרנות) והאידנא דשכיחי טפוחאי אין להן שמירה אלא בטפח הסמוך לקרקע או בטפח הסמוך לשמי קורה א"ל רב אחא בריה דרב יוסף לרב אשי התם תנן חמץ שנפלה עליו מפולת הרי הוא כמבוער רשב"ג אומר כל שאין הכלב יכול לחפש אחריו ותנא כמה חפישת הכלב ג' טפחים הכא מאי מי בעינן שלשה טפחים או לא אמר ליה התם משום ריחא בעינן ג' טפחים הכא משום איכסויי מעינא לא בעינן ג' טפחים וכמה אמר רפרם מסיכרא טפח ההוא גברא דאפקיד זוזי גבי חבריה אותבינהו בצריפא דאורבני איגנוב אמר רב יוסף אע"ג דלענין גנבי נטירותא היא לענין נורא פשיעותא היא הוה תחלתו בפשיעה וסופו באונס חייב ואיכא דאמרי אע"ג דלענין נורא פשיעותא היא לענין גנבי נטירותא היא ותחלתו בפשיעה וסופו באונס פטור והילכתא תחלתו בפשיעה וסופו באונס חייב ההוא גברא דאפקיד זוזי גבי חבריה א"ל הב לי זוזאי א"ל לא ידענא היכא אותבינהו אתא לקמיה דרבא א"ל כל לא ידענא פשיעותא היא זיל שלים ההוא גברא דאפקיד זוזי גבי חבריה אשלמינהו לאימיה ואותבינהו בקרטליתא ואיגנוב אמר רבא היכי נדיינו דייני להאי דינא נימא ליה לדידיה זיל שלים אמר כל

שומר חנם

חיוב שמירה, ואם פשע

גמרא בבא מציעא דף מב., תוספות ד"ה ה"ג

שומר חנם צריך לשמור כדרך השומרים בכל דבר כפי מה שהוא כדי לשומרו ממקרים שונים. ואם פשע לגבי מקרה אחד ועי"ז אירע מקרה אחר, חייב אף שלא פשע לגבי אותו הדבר. אבל אם אותו מקרה היה קורה אפילו אם שמרו כראוי, פטור, אף שפשע לגבי דבר אחר. ואם הטמין את החפץ ושכח את מקומו, הרי זה פשיעה וחייב.

An unpaid custodian must guard the item in the accepted fashion for that particular thing to protect it from mishaps. If he is negligent regarding one mishap, and this enables a different mishap to occur, he is liable even if he was not negligent regarding the mishap that ultimately occurred. However, if the mishap would have occurred even if he had guarded it properly, then he is not liable. If he placed the item somewhere for safekeeping and cannot recall where he placed it, this itself is negligence and he is liable.

הלכות פקדון סימן רצא

ח באו עליו גנבים וגנבו הפקדון ואלו צווח היו באים בני אדם להציל חייב דכיון שלא צווח פשע ואפילו אם באו אנסים צריך לצעוק ולבקש אנשים שיעזרוהו לעמוד כנגדם ואם היה אפשר לו לעשות כן ולא עשה חייב ודוקא בחנם אבל אם לא היה מוצא מי שיבא לעזרו [יז] אלא בשכר פטור.

ט פשע השומר ולא שמר הבהמה כראוי ויצאה לאגם [יח] ומתה שם כדרכה פטור אע״פ שתחילתו בפשיעה לענין זאבים וגנבים ואם טרפה זאב או נגנבה משם היה חייב עכשיו שמתה כדרכה פטור שלא גרמה לה יציאתה אבל [יט] אם גנבה גנב מהאגם ומתה כדרכה בבית הגנב הרי השומר חייב אע״פ שהוא שומר חנם שאפילו לא מתה הרי היא אבודה ביד הגנב ויציאתה גרמה לה להיגנב וכן כל כיוצא בזה.

י העלה הבהמה לראש ההר ונפלה ומתה הרי זה פשיעה מתה שם כדרכה פטור.

יא (טו) [כ] עלתה מאליה אפילו לא עלתה בעל כרחו אין זו פשיעה אלא דומה לגנבה ופטור שומר חנם.

יב שומר חנם שהניח הבהמה ונכנס לעיר ובא ארי ודרסה זאב וטרפה [כא] אם נכנס בשעה שדרך בני אדם ליכנס פטור אפילו אם היה יכול להציל אם היה שם ואם נכנס בשעה שאין דרך בני אדם ליכנס רואים אלו היה יכול להציל אם היה שם חייב [כב] ואם לאו פטור.

יג כיצד דרך השומרים הכל לפי הפקדון יש פקדון שדרך שמירתו להניחו בבית שער כגון הקורות והאבנים ויש פקדון שדרך שמירתו להניחו בחצר כגון חבילות פשתן הגדולים וכיוצא בהן ויש פקדון שדרך שמירתו להניחו בבית כגון שמלה וטלית ויש פקדון שדרך שמירתו להניחו בתיבה או בארגז ונועל עליו כגון בגדי משי [כג] וכלי כסף וכלי זהב וכיוצא בהם. הגה: יש מומרים דמתם [כד] מיפות מתורות מגל עכברים ולריך להשים נגדים וכדומה על נס ולפ להניח בתיפות (מרדכי פרק כילד הרגל והכל הוא לפי הענין (הגהות מלפסי המדפיס פרק המפקיד).

יד השומר שהניח הפקדון במקום שאינו ראוי לו ונגנב משם או אבד אפילו נאנס שם כגון שנפלה דליקה ושרף כל הבית הרי זה פושע וחייב לשלם ואע״פ שהניח הפקדון עם שלו אם ראוי לשמירה פטור ואם אין המקום ראוי לשמירה חייב בשלו הוא רשאי ואינו רשאי בשל אחרים.

טו הכספים והדינרים ולשונות של זהב ושל כסף ואבנים טובות [כה] אין להם שמירה אלא בקרקע ויתן עליהם טפח עפר או יטמינם בכותל בטפח התחתון הסמוך לקרקע או בטפח הסמוך לקורה אפילו לא יתנם באמצע עובי הכותל רק שיכניס טפח בתוכו אבל לא באמצע הכותל שמא יחפרו הגנבים ויגנבו אפילו נעל עליהם כראוי בתיבה או החביא אותם במקום שאין אדם מכירו ולא מרגיש בו הרי זה פושע וחייב לשלם.

טז המפקיד אצל חבירו כספים ערב שבת סמוך לבין השמשות אינו חייב לטרוח ולקבור אותם עד מוצאי שבת ואם נתאחר למוצאי שבת כדי לקברם ולא קברם ונגנבו או נאנסו חייב ואם תלמיד חכם הוא המפקיד אינו חייב עד שישהא אחר שיבדיל כדי לקברן (ויש מומרים דהוא הדין אם המפקד תלמיד חכם) (טור בשם הרא״ש ד).

יז התנה הנפקד על מנת שלא אטמנם בקרקע וכן כל דבר ודבר שיניחנו עם שלו הכל לפי תנאו.

יח במה דברים אמורים שכספים אין להם שמירה אלא בקרקע בשעה שגנבים מצוים ואנשים רמאים שמחפשים אחריהם אבל במקום דליכא כל הני אין צריך לכסותם בקרקע אלא מניחם במקום שמניח מעותיו ובמקום המשתמר כפי דרך המקום וכפי הזמן שהוא מפקיד (מרדכי פרק המקפיד וב״י).

יט אפילו בשעה שגנבים מצויים לא אמרו כספים אין להם שמירה אלא בקרקע אלא במפקיד סתם אצל חבירו לשמרם אבל מפקיד מעות אצל חבירו כדי להתעסק בהם וירויח פשיטא דהוי כמו אמר לו בפירוש שאינו מצריכו לקברן בקרקע.

כ המפקיד כספים אצל חבירו בדרך להוליכם לביתו או ששלח עמו מעות ממקום למקום צריכים שיהיו צרורים

נתיבות המשפט

משפט האורים – ביאורים

כגון אם ירך לאחרן לבית שמעון ויקח מעות של שמעון ויקברם בקרקע, ואף שיכיון לטובת שמעון כדי שלא יוגנב שלא נעשה עליו גזלן, ויבאם במיזה מקום קברו דולמי חייב לאחרן לשלם, לכיון שעשה מעשה באפן אחרו וע״י מעשיו ניזק אפן אחרו מזיק גמור הוא. וה״נ השומר הזה שלקח האפן ממקום המגולה והטמינו במקום

משפט האורים – חידושים

[יז] אלא בשכר פטור. ודוקא ש״ח אבל ש״ש חייב כמבואר בסי׳ ש״ג [סמ״ע סקי״ד]:

[יח] שמתה כדרכה פטור. דא״א לתלות המיתה מחמת הפשיעה דמ״ה מה לי הכא ומ״ל התם [סמ״ע סקט״ו]:

[יט] אם גנבה גנב. מפני שכבר נתחייב בעת שגנבה [סמ״ע סקט״ז]:

שו"ע חושן משפט סימן רצא סעיף יג – טו, יז – יח

דרך השומרים תליא בכל חפץ כפי מה שהוא והמקרים ששייכים לבא עליו כפי המקום וכפי הזמן. ואם לא עשה כן, חייב. אף שהניחו ביחד עם חפציו, אין זו טענה לפוטרו. אך אם התנה שלא יעשה כדרך השומרים, הכל לפי התנאי.

Proper guardianship of an item depends on the characteristics of the particular item and the different mishaps that are likely to occur, which may vary in each time and place. One who does not take the accepted precautions for the item he is entrusted with, is liable for any mishaps that occur thereby. Even if he does not take those precautions with his own items, he is still liable for others' items entrusted to him. However, if he stipulated beforehand that he would not take such precautions, he would not be liable.

שמעון לשלם שיתן לו החותן נדוניא אחרת כו', והובא לעיל סימן ע' סעיף ה' ס"ק ג': סעיף כ' ז. **צרורים ומונחים בידו.** עיין בתשובת מהרי"ט חלק חו"מ סי' קט"ו שכתב, ונראה בעיני כי בדוכתא דשכיחי אנשי החיל ששומטים מיד בני אדם, פשיעה היא להוליך בידו כסף או זהב, כי אם עבר ורמס וטרף ואין מציל. וזה הוא דרכן של בני אדם בעלי דעה לצרור ולהניח בחיקו, ולתוספת שמירה שלא יפול מחיקו קושר ראש הסדין באזורו, נמצא שמור מגניבה ושמור מאבידה כו', ע"ש: ח. **ומונחים בידו.** עיין באר היטב [סקכ"ח]. ועיין בתשובת חתם סופר חלק חו"מ סי' קס"ח

בלשון השאלה שם [ויובא לקמן סימן שמ"ו סק"א] במעשה שבן השותף שהיה בידו צרור השותפות בנסעו למקום מלאכת השותפות, ושמו בחפיסה שלו עם מעותיו של עצמו והניחו בכיס התפור בבתי שוקיים ובדרך אבדו כל המעות, וכתב דזה הוי כעין פשיעה שדרך לצרור מעות בכיס התפור בבגד שעל החזה כו', ע"ש. ולכאורה לפי מה דמשמע קצת מלשון השאלה שם שמה שהניחו בכיס התפור בבתי שוקיים היה זה במעמד השותפים, א"כ י"ל דבכה"ג הרי ראו ונתרצו על שמירה פחותה כזו. וסברא זו כתב מהרש"ך ח"ב סי' קס"ט הובא בכנה"ג סימן ע"ב בהגב"י אות י"ט שכתב וז"ל, אפילו למ"ד דמלוה על המשכון ש"ש הוי וחייב בגניבה ואבידה, אם הראה המלוה ללוה מקום השמירה ונתרצה ה"ל כאילו התנה בפירוש שנפטר בשמירה זו, עכ"ל. וכפי הנראה האי ונתרצה לאו שאמר מרוצה אני בזה, דאי הכי מאי למימרא, אלא ששתק [דוגמת מ"ש הרמ"א לקמן סעיף כ"ו מיהו שומר כו' עד ולא מיחה פטור], וצ"ל דהכא היה זה שלא במעמד השותפים, ומה שהיה בפני בן השותף השני אינו מועיל כלום, וצ"ע. ועיין עוד מה שכתבתי לעיל סימן קע"ו סעיף ח' ס"ק י':

סעיף כ"א ט. **הוא מפקיד.** עיין באר היטב [סקכ"ט] שכתב, כתב מהרי"ק כו', עד דה"ל להניח תחת מראשותיו כו'. ומזה מבואר דאילו באמת הניחו תחת

לילך אחר שמורה, ונמן לו מעותיו והניחן אצל מעות שלו, ודרך שכך נהגו וננהג ממנו, ופסק דשמעון מייב לשלם דהוי פשיעה שהניח הכיס בחדר, דה"ל להניחו תחת מראשותיו או לקשרו תחת זרועותיו כו', ע"ש ד"מ י"ח. ודוקא זה שנהגו נשעת שינה בלילה הדין כן, אבל אם נתנדו המעות בדרך הולכה [פטור], עיין לקמן סימן רל"ג סעיף י' בהג"ה, עכ"ל הסמ"ע [סקל"א]. וכתב הש"ך [סקכ"ז] דנשמשונת ר"י נבית לוי סי' ל"ה תמה על רש"ך קפר ב' סי' פ"ה שכתב נפשיטות להיינו דוקא נש"ת, שהרי כתב הנ"י נשם רבינו ירוחם שממהו רוב הפוסקים על הרמנ"ם, דמאחר שרגילין הנעלים להפקיד על דעת לשמו כו' אפילו ממעט נשמירתו פטור, ע"ש ובמשונת ר"מ (אלשקר) סי' ל"ט: ל. **פטור.** וים מולקין וכמ"ש נסימן ע"ג סעיף ל"ו ע"ש. ש"ך [סקכ"ח]: לא. **לעבדיו.** פירוש כנעניס, דקממן גולנין הן, משא"כ עבדים עבריים הוי דומיא דבני ביתו, וכן הוא נמרדכי שם נהדיא ע"ש, כ"כ הסמ"ע [סקל"ג]. ועיין נמשונת רש"ך הנ"ל ובמשונת רשד"ם סי' רכ"ב. [ש"ך סקכ"ט]: לב. **שלא פשע.** פירוש, מסתלה, דאל"כ אף שהיה חונס נסופו מייב כנ"ל. [סמ"ע סקל"ד]. ועיין לקמן סעיף כ"ו. [ש"ך סק"ל]:

פתחי תשובה חו"מ סימן רצא סק"ח
החתם סופר חייב שומר שנתן מעות בכיס של מכנסיו, דהו"ל להניחו בכיס שעל החזה שכן הדרך. מיהו כתב הפתחי תשובה שאם בעל הפקדון ראה את המקום שה־ניחו בו ולא מיחה בו, הרי"ז כאילו התנה בפירוש שלא יצטרך לעשות יותר ופטור.

Chasam Sofer held a *Shomer* liable for placing money into his pants pocket instead of his breast pocket, as was the custom. Pischai Teshuva adds however, that had the owner of the money seen where the *Shomer* placed the money and did not object, this would be akin to a stipulation that the *Shomer* is not required to do more than that.

חושן משפט סימן רצא

ו יאם פשע בו ולא שמרו כראוי לענין אחד אף על פי [יג](יג)שלבסוף נאבד באונס בענין אחר חשיב פושע וחייב לשלם מעשה באחד שהפקיד מעות אצל חבירו והניחם במחיצה של קנים והיו (יד)טמונות בעובי המחיצה ונגנבו משם ואמרו חכמים אף על פי שזו שמירה מעולה לענין גניבה אינה שמירה כראוי לענין האש ומאחר שלא טמנו בקרקע או בכותל בנין פושע הוא וכל שתחלתו בפשיעה וסופו באונס חייב וכן כל כיוצא בזה.

ז יהמפקיד אצל חבירו בין כלים בין מעות ואמר תן לי פקדוני ואמר לו השומר איני [יד](טו)יודע אנה הנחתי פקדון זה או באיזה מקום קברתי הכספים יזהמתן לי עד שאבקש ואמצא ואחזיר לך הרי זה פושע וחייב (טז)לשלם מיד.

ח באו עליו גנבים וגנבו הפקדון ואילו צוח היו באים בני אדם להציל חייב דכיון שלא צוח פשע ואפילו אם באו אנסים צריך לצעוק ולבקש אנשים שיעזרוהו לעמוד כנגדם ואם היה אפשר לו לעשות כן ולא עשה חייב ודוקא בחנם אבל אם לא היה מוצא מי שיבוא לעזרו (יז)אלא בשכר פטור.

נתיבות המשפט

משפט הכהנים - חידושים

((יג)) (יג) **שלבסוף נאבד באונס.** ואפילו באונס דלא שכיח כלל רק שנוכל לתלות דאם לא היתה הפשיעה לא נעשה האונס. [סמ"ע סק"ס]. ולענין יוקרא וזולא עיין ביאורים [סקי"ג].

((יג)) (יד) **טמונות בעובי המחיצה.** ואף דבכותל בנין יכול להטמין, הוא משום דאינו עלול לישרף כ"כ, ואף אם יאחז האש יכול להציל, משא"כ במחיצה של קנים. [סמ"ע סקי"א].

((יד)) (טו) **אנה הנחתי.** ועיין ביאורים [סקי"ד] דחייב מטעם מזיק, ואפילו בבעלים חייב.

((טו)) (טז) **לשלם מיד.** וא"צ להמתין עד שיבקש. ושומר שאינו יודע אם נגנב בפשיעה או באונס, מתוך שאינו יכול לישבע משלם, וה"ה בטוען שהבין מלשון השטר שנתן לו רשות לעשות כן, באופן שלא פשע במה ששינה, חייב. ולא דמי דנשבע שאינו יודע, דשם [סלד]לקמן בסימן רצ"ח [סעיף ב' בהג"ה] ממהדורת תרי"ט אינו יודע כלל אם נגנב אצלו שום דבר, ואין זה בכלל שבועת שומרים. [ש"ך סקט"ו-ט"ז].

((טז)) (יז) **אלא בשכר פטור.** ודוקא שומר חנם, אבל שומר שכר חייב כמבואר בסימן ש"ג [סעיף ח'. סמ"ע סקי"ד].

((יז)) (יח) **שמתה כדרכה פטור.** דאי אפשר לתלות המיתה מחמת הפשיעה, דמלאך המות מה לי הכא ומה לי התם. [סמ"ע סקט"ז].

((יח)) (יט) **אם גנבה גנב.** מפני שכבר נתחייב בעת שגנבה. [סמ"ע סקט"ז].

((יט)) (כ) **עלתה מאליה.** מירי שהשומר הוא עמה באגם, אבל יצאה באגם ע"י פשיעה חייב. [סמ"ע סקי"ח].

((כ)) (כא) **אם נכנס בשעה שדרך.** ושומר שכר חייב בכל ענין. [ש"ך סקי"ז].

((כא)) (כב) **ואם לאו פטור.** והראב"ד חולק, וס"ל דמחשב אונס הבא מחמת הפשיעה, דאמרינן אילו היה שם היה מקוים ומוראכם וחתכם וגו' [בראשית ט' ב'], לכן הוי ספיקא דדינא והמוציא מחבירו עליו הראיה. ש"ך [סקי"ח].

משפט האורים - ביאורים

[ע"א] שהקשה נתי"ם מהא דנמנה לספר, ומוכח בהמג"ס (פ"י) [פ"ו] מהלכות מעילה [ה"י] דנקנה מטלטלין לא מעל כיון שמיגו קונה מדרבנן ונמנה לומן פסק שם [ה"ט] דמעל, משמע דקונה אפילו מדרבנן דלא שייך גביה התם דנשרפו מיניך בעלייה, ומה לי שנכרו לעשות מלאכה או שכרו לשמור לו, ולפ"ז שנכרו לומן ופועל יכול לחזור בו, מ"מ כל זמן שלא חזר בו קנוי הוא לבעלים, וכי חזר בו מילתא אחריתי הוא כמבואר בח"מ סי' [ע"א] ע"ח, וכיון דכסף הוא קנין לגביה הוי כשכיר.

ועיין קלוה"ם [סקי"ה] שהקשה למה לי קרא למעט שטרות הא ליכא קנין כשטרות דבעי כתיבה ומסירה. ולפי מה שכתבתי לעיל בסימן ס"ו [סקי"א] בשם התוס' בכתובות פ"ה [ע"ב] ד"ה המוכר שטר, לענין שיחזיק השט"מ למוכרו לגוה או למלוה יש בו מכר מדאורייתא ומהני מסיכה, מ"מ כ"ש כשמוסק להתחייב בשמירתן כפי שויון למכור, לזה ולמי נמסיכה בעלמא סגי.

[יג] **שלבסוף נאבד באונס.** ולענין יוקרא וזולא, חייב לשלם כשעת הוצאה מן העוסס ולא כשעת הפשיעה, ופשוט.

מי שאינו יודע אנה הניח חפץ חבירו אם חייב מדין מזיק

[יד] **אנה הנחתי.** לפי מ"ש המחבר הטעם דהוי פשיעה, מ"מ אם היה נבעלים פטור דפשיעה נבעלים פטור. ממנה לפענ"ד נראה דפשיעה זו מטעם מזיק היא דאפילו נבעלים חייב, ודמי להא דמבואר בסימן ש' [סעיף א'] גבי מי שהפקידו אצלו בשתי כריכות זה מתחייב וזה מנה, דחייב ג"כ דהוי פושע, וחייב אפילו נבעלים. ולפי"ז לזה, דלמ"ה כשטוען מיני יודע אם החזרתי בפקדון, ליפטר כשהיה הפקדון נבעלים, דהא ע"כ טוען שמינו יודע אם החזיר אם לא החזיר והוא בניתו ומינו יודע היכן הוא, ואם נאמר דכשטוען שמינו יודע היכן הוא מינו חייב רק משום פושע, הא פשיעה נבעלים פטור, אלא ודאי דפשיעה זו מטעם מזיק היא דאפילו נבעלים חייב. והטעם נראה, דאפילו מי שמינו שומר כלל חייב בכה"ג, כגון אם ילך לחוץ לביתו שמעון ויקח מעות של שמעון ויקנרס בקרקע, ואף שיכון לטובת שמעון כדי שלא יגנב שלא נעשה עליו גזלן, ואשכח בחיזה מקום קבורו, דודאי חייב לחזור לשלם, דכיון שעשה מעשה בחפץ חבירו וע"י מעשיו ניזק חפץ חבירו, מזיק גמור הוא, וה"ג השומר הזה שלקח החפץ ממקום המגולה והטמינו במקום שמי שחפשר להמצא וניזק ע"י מעשיו, חייב לשלם.

[טו] **עלתה מאליה.** תמוה לי, כיון שכתב דעלתה מאליה דהוי רק כנגיבה ולא כפשיעה, מ"כ הקשה הא דפסק בסימן ס"ג סעיף י"ד נעלמה מאליה ותקפתו ונפלה לחייב, הא כל שתחילתו בגניבה וסופו בחוסק פטור כמ"ש הסמ"ע שם בסקי"ב ע"ס, ושם [סקי"א] יבואר מי"ש.

שו"ע חושן משפט סימן רצא סעיף ז', נתיבות סקי"ד

שומר שהניח הפקדון באיזה מקום ושכח איפה הניחו, חייב לשלם לבעלים מיד ואינו יכול לומר שימתין לו עד שימצאנו. וע' בנתה"מ שחידש שחיובו הוא מטעם מזיק ולא מטעם שומה, כיון שלקח ממון חבירו ממקום המשומר והניחו במקום שיאבד, ע"כ חייב אפילו היה בעליו עמו (דבעלמא פטור).

A guardian who stowed an item and then forgot where he put it, is liable to pay for it immediately and may not delay the owner until he finds it. The Nesivos explains that his liability is as a damager, not merely as a *Shomer*, because he took an item that was protected and personally placed it in a place where it would be lost to the owner. Consequently, he is liable even if it was a situation of b'alav imo (in which case he would usually be exempt).

ובמקום שמשיכה קונה. והיינו כשמשך למלוה או נתנו על גבי שלחנו, וכמו שכתבו הטור והמחבר לעיל סימן קל"ז [טור סעיף ח' ומחבר סעיף ב']: **סעיף ו' יש אף על פי שבספוק נאבד באונס בענין אחר כו'.** עיין פרישה ודרישה [סעיף ז'], שכתבו דהיינו דוקא כשנוכל לומר ולומר שם לא היתה הפשיעה מתחילה לא הוה נעשה המזיק, ומזה לפי שהתליה בהמזיק הוה ענין רחוק, תלינן בו ופייב, משא"כ שם מתה, כמ"ש המחבר בסעיף ט' ע"ש, ודוק: יא והיו טמונות בעובי המחיצה. פירוש, לפי שכבה"ג שם היו טמונות בכותל בנין שפילו הוא של עניים היה פטור מגניבה וכמ"ש (הטור) [המחבר] בסמוך סוף סעיף זה בקרקע או בכותל בנין, גם בסעיף ט"ו כתב ז"ל, או יטמינם בכותל בטפח כו', והוא מגמרא [ב"מ מ"ב ע"א] דתמרו הפעם לתיבת טפומי כו'. ולפי דכתבו הרי"ף והרמ"ם שם [הרי"ף כ"ד ע"א מדפי הרי"ף, והרא"ש פ"ג סי' כ"א] ז"ל, ונריך להעמיקו כדי שיהא עליהם עפר טפח, משמע דכותלי מבנים מירי, מ"מ משמע בגמרא דלפי כותל של עניים דינא הכי וכמ"ש בדרישה [סעיף ז']. שמני כותל בנין בקורות דמיון עלול להשרף כ"כ מהר, ולפי שם יתחז בו השם יכול להציל הפקדון שבתוכו, משא"כ בתחילה של קניס, משו"ה משבר לפשיעה. ובגמרא [דף מ"ב ע"ב] לא מזכר שהיה הפקדון טמון בעובי המחיצה לדריפה דתורבני גלא מותבינהו בגריפה דתורבני, ופירש רש"י [שם ד"ה אע"ג] לענין גנבי ונירותא היה אפילו גלא קבורה שהין הגנבים הולכים לגנוב במקום שהין מלוי שם, אבל בגמרא"ס [המובא בציונים אות י"ב] כתוב כמ"ם המחבר, ע"ש. ולפשר דגם דעת רש"י כן, מדכתב אפילו גלא קבורה, ול"ל גלא קבורת קרקע, אבל מירי דטמנם בעובי המחיצות, ולפ"ה מיבווהו משום דתחילתו בפשיעה הוה וכמ"ש:

שלא משך [יג]ויש מי שאומר שאינו חייב עד שימשוך [יד]ובמקום שמשיכה קונה [4]ועיין לקמן סימן ש"ג.

ו [טו]אם פשע בו ולא שמרו כראוי לענין אחד [טז]אף על פי שלבסוף נאבד באונס בענין אחר חשיב פושע וחייב לשלם [יז]מעשה באחד שהפקיד מעות אצל חבירו והניחם במחיצה של קנים [יח]והיו טמונות בעובי המחיצה ונגנבו משם [ט]ואמרו חכמים אף על פי שזו שמירה מעולה לענין גניבה אינה שמירה כראוי לענין האש* ומאחר שלא טמנו בקרקע או בכותל בנין פושע הוא וכל שתחלתו בפשיעה [יט]וסופו באונס חייב וכן כל כיוצא בזה.

ש"ך כת"י: עיין בפתוחים מהרמד"ס [הור"ם] סוף סי' מ"ד ומי' ת"ל [קש"כ]

שעהמ"ש סק"ב

בכת"י נרשם זה כהוספה לציוני הסמ"ע ציונים אות י'

ציונים ומקורות י) טור שם בשם הרמב"ם פ"ב משכירות ה"ח ומנוקי יוסף ב"מ נ' ע"ב מדפי הרי"ף. יא) רמב"ם פ"ד מהלכה דין ג' ודין ו'.
4) תוספת מהדורת הסמ"ע.

באר הגולה

ט. שם [בטור] בשם הרמב"ם בפ"ג מהלכות שכירות דין מ'. וכתב הרב המגיד, מימרא דר' אלעזר בפ"ת דב"מ [דף נ"ט ע"ב], ופירוש, שאם היה משמיל שוב אינו יכול לחזור וכו', וכן שמתמיד השומר משעת מסירה ולפ קודם. והא דמתניתין נשומר הגת לפני, כתב הרב המגיד שם בשם הרשב"ם, ירלה לי להיות לפניו בסימטא ובתוך מרבע חמותיו, ופ"י בגמרא ובשמר לו הכיסה במקל והיא תבוע וכו' [ומבואר בסימן ש"מ סעיף ז'], בשם הרמב"ד ז"ל, ע"כ. ופירוש, וכל שכן שם היה זה בירשות השומר שמתחייב בכך. **סעיף ו' מ.** שם [בטור] סעיף ז', וכ"כ הרמב"ם בפ"ד מהלכות שלוה ופקדון דין ג', ומבואר בסעיף שלמריו*. **י.** לשון הרמב"ם שם דין ו'. עובדא לקמיה דרב יוסף פ"ג דב"מ דף מ"ב ע"ב.

אולי כוונתו לנאמר אחרי זה בסעיף זה "מעשה וכו'" וכביהגר"א סקט"ו

באר היטב

יב. שימשוך. וכ"כ רש"י פרק מרובה דף ע"ט ע"ב והרמב"ם בפירוש המשנה שם והרב המגיד (פ"ב) [פ"ב] מסכירות וי"י פרק המומנין, וכן נראה עיקר בש"ם פרק מרובה ע"ש, ודוק. עיין בתוספת מבי"ט (ס"ג) [ח"א] סי' שמ"ג. שם [ש"ך סק"ג]: יג. ובמקום. היינו כשמשך למלוה או נתנו על גבי שלחנו או לפיסעתו, וכמ"ש הטור והמחבר בסימן (קל"ו) [קצ"ז]. סמ"ע [סק"ט]: **סעיף ו' יד.** בענין אחר. והיינו דוקא כשנוכל לתלות ולומר שם לא פשע ממחילה לא כח לידי חומס, ואז אף שהלבר רמוך לתלות בחומס אפ"ה מייב, משא"כ שם מתה, כמ"ש הטור והמחבר [הטור בסעיף ט' והמחבר] בסעיף ט' ע"ש. שם [סמ"ע סק"י]: **טו. וסופו באונס.** בתשובת רש"ך כתב דאפשר כו' עד ואינו נ"ל. ועיין בזה בשיטה מקובצת ב"ק דף נ"ב ע"ב סוף ד"ה ושכיחי גמלים, עש"ה:

פתחי תשובה

סעיף ו' ג. וסופו באונס. עיין באר היטב [סקט"י] שכתב, בתשובת רש"ך כתב דאפשר כו' עד ואינו נ"ל. ועיין בזה בשיטה מקובצת ב"ק דף נ"ב ע"ב סוף ד"ה ושכיחי גמלים, עש"ה:

חידושי רעק"א

יתר עיין

סעיף ו'. וכל שתחלתו בפשיעה. נ"ב, עיין בד"מ שכתב בשם נ"י ריש פרק כילד [ב"ק ס' ע"ב מדפי הרי"ף] דלוקח בפשיעה גמורה אינו לא בשינוי כל דהוא. ועיין בנ"י פרק המומנים [ב"מ ס"ח ע"ב מדפי הרי"ף ה]בשמ"ע סימן ש"ט ס"ק ד': ש"ך ס"ק י"ד. ראינו נ"ל. נ"ב, עיין מ"ש בגליון לקמן סימן מ"י ס"ק ו'*, וכן במוהריק"ש [שרד לחם] סי' נדצ"ל: **סעיף כ"ך** וראה בכתב

באר הגולה

יד. ויש כו'. וכן פירש רש"י בב"ק ע"ט ע' [ד"ה תיקנו] וכן משמע פשטע דגמ' שם, אלא שמוסיף פירושו שם [ד"ה תיקנו] כשיטתם, ועיין באר הגולה [אות ל'], וכ"כ ני' [ב"מ נ' ע"ב מדפי הרי"ף]: **סעיף ו' טו. אם כו'.** במש"ו מעשה כו':

ביאור הגר"א

יג) **ויש מי שאומר כו'.** *וכ"כ רש"י פרק מרובה [ב"ק] דף ע"ט ע"ש [ד"ה תיקנו] ורמב"ם בפירוש המשנה שם [פ"ז מ"ו] ומ"מ פ"ג מהלכות שכירות [ה"ח] וני" פרק המומנין [ב"מ נ' ע"ב מדפי הרי"ף], וכן נראה עיקר בש"ם פרק מרובה ע"ש, ודוק. עיין בתוספת מבי"ט (ס"ג) [ח"א] סי' שמ"ג [קש"כ]: **סעיף ו' יד) וסופו באונס כו'.** עיין בתוספת ר"ש כהן ספר ג' סוף סי' ק"י, כתב לתפסר דבתוהם דלא שכיח כלל לא תמרינן תחילתו בפשיעה וסופו בתוהם תייב כו' [קש"כ]*. ומינו נ"ל כלל, ודוק:

יד) ועיין לקמן סימן ש"ג.

טו) **אם פשע בו ולא שמרו כראוי לענין אחד** ואף על פי שלבסוף נאבד באונס בענין אחר חשיב פושע וחייב לשלם. מעשה באחד שהפקיד מעות אצל חבירו והניחם במחיצה של קנים והיו טמונות בעובי המחיצה ונגנבו משם ואמרו חכמים אף על פי שזו שמירה מעולה לענין גניבה אינה שמירה כראוי לענין האש* ומאחר שלא טמנו בקרקע או בכותל בנין פושע הוא וכל שתחלתו בפשיעה וסופו באונס חייב וכן כל כיוצא בזה. ואפילו הכי, מדכתב אפילו גלא קבורת קרקע, אבל מירי דטמנם בעובי המחיצות, ולפ"ה מיבווהו משום דתחילתו בפשיעה הוה וכמ"ש.

טז) רמב"ם שם [בטור] בשם הרמב"ם פ"ב משכירות ה"ח ומנוקי יוסף ב"מ נ' ע"ב מדפי הרי"ף. יז) רמב"ם פ"ד מהלכות דין ג' ודין ו'.

יח) תוספת מהדורת הסמ"ע.

יט) **וסופו באונס חייב וכן כל כיוצא בזה.** שו"ע חושן משפט סימן רצא סעיף ו'

שומר שפשע בחפץ בענין אחד, ואירע בו מקרה אחר שאפשר לתלות שאם לא פשע לא היה נפסד, אף שהיא תליה בענין רחוק, הוי תחילתו בפשיעה וסופו באונס וחייב. ובש"ך הביא דעה שבאונס דלא שכיח כלל פטור, אבל לא נראה כן לדינא.

A *Shomer* that was negligent regarding one potential mishap, and a different one occurred that may not have happened had he watched it properly, even if that connection is only a tenuous one, the *Shomer* is liable. The Shach cites one opinion that if a very unlikely mishap occurs, the negligent *Shomer* is not liable, but Shach rejects this opinion.

וכעין מה שכתב בחירצ"ל שם סקי"ב משומר שמירתן עם פירותיו דהו"ל ככו"ל למידע ותכי' נפק"מ דלפי"ז התפטרופום דל"ש משחיל"מ פטור ולמ"ש יכי' חייב לשיטת התוס' בדף מב: שחייב על הפשיעה) וכיון דמחניתין מוכח זה ל"ש הוא לפילו למ"ד תחלתו בפשיעה וסופו בתום פטור.

והנה שם נאמר דכשומר שכר משעת פשיעה הוא דמתחייב והיינו נמי טעמא דתחלתו בפשיעה וסופו בתום חייב כדמוכח מהתום' דף נב: דמש"כ בגו"ע תחלתו בפשיעה וסופו בתום פטור תיקשי עוד מהי דמדמינן בב"ק דף כח: ודף נו: תחלתו בפשיעה וסופו בתום בשור המזיק לתחלתו בפשיעה וסופו בתום בשומר כרי יש לחלק דבשומר כ"ע דסופו בתום חייב משום שמתחייב משעת פשיעה בחשלומי הפקדון שכבר נו לגבי בתום כבר מחמת פשיעה לגו כהיזק של פשיעה הוא ואם כן בשור המזיק שכבר נו ומדיין ליכא ניזק כרי לן שיך כלל שיתחייב בחשלומי שום ניזק קודם שכוחק ומנלן לדמות דבזה נמי סופו בתום חייב ועוד דלפי"מ שכתבנו לעיל הכא לחייב לפילו בתום שלא מחמת פשיעה ל"ש שלא מעשה דמשכח בפשיעה עלמה מחייבתו בחשלומין ומהתום' בב"ק דף נב: וכן מהטושו"ע סי' שלו משמע שאם היינו מחייבים בשומר שלא מחמת פשיעה יש לחייב גם בשור המזיק בבב"ג וזה קשה דבשור המזיק הרי ל"ש חיוב תשלומין קודם שהזיק.

ג) **ונראה** לתרץ זה ועוד דחיברא דהפשיעה שבתורה היינו משכח הפשיעה שפשע זה שחייב בשמירה שלא שמרו ולא כיוץ שבא ע"י הפשיעה אבל הפשיעה שבתורה היא מחייבתו מיד בחשלומי החפץ שלא שהפשיעה מחייבתו בחשלומי נזקיו אם יוזק וכעין מה שמחייב שומר בשוכחו כפושע נחייב בחשלומי נזקיו, שלא שבשומר קיי"ל דמשעת תוכסין לחייב בתום' ובפושע מוכח מכח דעבמוה ומכלה לכתום' אם שבשוכח נמחבדו נכסיו למפרע וכ"מ לקמן לפי ג. טא כרי"ף דמחייב לפילו בתום שלא בו מחמת כפשיעה דבכל חשלומי נזקיו חייב ופדיפא כח משומר דזה ל"ש פטור דמחמת מחמת מלאכה וחייב בכל נזקיו והכא חיוב כזה שייך גם בפשיעה דשור המזיק דכל כפושע בממונו ולא שמרו חייבתו תורה בכל נזקיו שיוכל לפילו בתום ולפילו בתום שלא מחמת כפשיעה.

ולפי"ז י"ל שגם למ"ד תחלתו בפשיעה וסופו בתום פטור וגם למאי דקיי"ל לתום שבא שלא מחמת כפשיעה פטר נמי ליתא לכאי סברת שכפושע בשמירה חייבתו תורה בכל נזקיו אלא דס"ל דכשמתום אח"כ בעלה לה פשיעתו וכגון בגנבי וגורע דבשעה שניזוקה ע"י גנבי שהוא תום בעלה לה בפשיעה דלגבי גורע דפשיעה היא מה שעלולה ליזוק ע"י בפשיעה ובשעה שניזוקה ע"י גנבי ל"ש שתיזוק ע"י גורע וכן כשמתה ע"י מה"מ ל"ש דעלולה ליזוק ע"י זאבים וגנבים וכיון שבעלה פשיעתו תו לא מיתחייב על נזקיו דבשלמא אם כי' מעשה בפשיעה מחייבתו בחשלומין י"ל דאפילו בעלה פשיעתו לא בעל חיוב ממונו אבל כיון שאי"ז אלא חיוב להתחייב בנזקיו כיון שבעלה פשיעתו תו אינו חייב בנזקיו. ולפי"ז כ"ע ד מ"ד תחלתו בפשיעה וסופו בתום בפטור משום דס"ל דבכל תום בעלה פשיעתו [2]) ולמאי דקיי"ל דתחלתו בפשיעה וסופו בתום חייב כ"ע משום דס"ל דדוקא בתום אלא בא מחמת כפשיעה הוא דבעלה פשיעתו אבל אם כפשיעה גרמה להתום לא מיקרי דבעלה פשיעתו ומשו"כ הוא דחייב בתום בבא מחמת כפשיעה, אבל במקום דבעינן כיזק בבא ע"י פשיעה אי"ז אלא בפשיעה שפשע בהיזק זה ולא בתום בבא מחמת כפשיעה ובשחת ניחא מש"כ התום' בדף נב: דתחלתו בפשיעה וסופו בתום אינו חייב אלא בפשיעה גמורה שמשה כפשיעה חייבתו בחשלומי כל נזקיו ובתום בבא מחמת כפשיעה לא בעלה פשיעתו אבל כשמרו כדרך כשומרים אלא שלא שמרו כחיוב דשומר שכר שאה אינו חייב אלא על היזק שע"י כפשיעה קלת שבגניבה ואבידה אה תום מאפ"י שבא מחמת פשיעה לגו פשיעה מיקרי אלא תום.

וניחא נמי מאי דמוכח מפירצ"י ובשיעה שבשט"מ דף לו דמשום ספק בבלה דאגמא מוקמינן לה לאחזקתי' דחזקת כפשיעה שילחת לתגס וכן בהתום' דף נב: גבי סיגפה וכיינו משום דכפשיעה הוא ודאי שחייבתו בכל נזקיו וכרי כוחקה לפינו ומ"ש יש לנו חיוב ודאי על זה כהיזק ואין בספק לנו אלא שאם כוחקה אח"כ בתום בעלה כפשיעה שחייבתו וזה מוקמינן לה לאחזקתי' דחזקת כפשיעה לומר אלא בעלה פשיעתו ולא פטרינן לי' מספק. וכיינו נמי מש"כ הרי"ז בשם הרמ"ה דכו"ל כמ"י אם פרשתיך כיון שכי' כאן חזקת חיוב ודאי אם יוזק וכרי כוחק לפינו וכספק הוא אם בעל דין כחיוב כזה כו"ל כמ"י אם פרשתיך. ומה שכוונית

---

2) ועיין בשיטה שהניח השט"מ גבי הבלה דאגמא קטלי' שכשנרור לנו שסופו בתום נחור הרי יצא מן הפשיעה נודאי ופטור עי"ש.

יתר עיון

Shomrim Part I

BECOMING A GUARDIAN

By Rabbi Chaim Weg - Rosh Kollel Zichron Gershon L'Dayanus

A TRANSCRIPTION OF THE YORUCHA CURRICULUM WEEKLY SHIUR VIDEO

In Parshas Mishpatim, the Torah describes four types of guardians who have someone else's property in their possession and accept various levels of responsibility.

1. *Shomer Chinam*: A guardian who is unpaid to watch someone else's item.

2. *Shomer Sachar*: A guardian who is paid to watch an object.

3. *Shoel*: A person who borrows an object for his personal use.

4. *Socher*: A person who rents an object.

The first two types of *shomrim* – *Shomer Chinam* and *Shomer Sachar* – have no right to use the item in their care. The last two - *Shoel* and *Socher* – primarily have the item for their own use, but become responsible to watch it because it is in their possession.

The Torah discusses which types of losses each particular *Shomer* is responsible to pay for. The Ketzos Hachoshen explains that the Torah delved into a person's psyche and deduced what type of responsibility would be reasonably expected from a person based on how much he is gaining form having the object in his possession. A *Shomer Chinam*, who gains nothing from watching the item, is only liable for *peshia*, negligence. A *Shomer Sachar*, who is paid to guard the object, has a higher level of responsibility and, in addition to *peshia*, is also liable for *geneivah v'aveidah*, theft or loss. However, he is not liable for *oness*, unavoidable occurrences. A *Shoel* has an even higher level of responsibility because he gets to use the item for free. He is liable even for an *oness*. To some extent, he is considered like "the owner" of the object while it is in his possession and he bears responsibility even for unavoidable occurrences that damage it. A *Socher* is benefitting from the fact that he is allowed to use the object, but he also has to pay rent. Therefore, he is exempt from liability for an *oness*, but there is a *machlokes Tannaim* regarding whether or not he is liable for *geneivah* and *aveidah*.

HOW DOES A SHOMER PROVE HIS INNOCENCE?

If a *Shomer* claims that the item in his possession was damaged or lost in a way that he is not liable – for example, if a *Shomer Chinam* says that the object was stolen – the Torah says that the way he establishes his innocence is by making a *shavuah*. He makes a vow that what he is saying is true, and the owner receives no further compensation. Today, we do not make vows. Since the *Shomer* owes the *shavuah* to the owner and is not exempt from payment until he makes it, some sort of compromise would have to be reached in place of the *shavuah*.

THE DIFFERENCE BETWEEN A SHOMER AND OTHERS:

It is important to understand that every *Shomer* – even a *Shomer Chinam* – has more responsibility on an item than other people. A regular person is only obligated to pay for damages he causes to someone else's property if he is a *mazik* who damages it directly. While there are some indirect damages that a regular person is responsible for – such as the case of "*garmi*", wherein a person indirectly causes a damage to definitely happen and "*grama*", where the damage is less direct and the liability is only in *dinei Shomayim* – the basic rule is that one is only liable if he damages something himself. If he is merely negligent and thereby causes damage indirectly, he is not liable. All *Shomrim*, however, are liable to pay for damages caused by their negligence. Even a *Shomer Chinam*, who has no benefit from the item he is watching, accepts some responsibility to protect the object. If he fails to guard it properly, according to the level of protection he is expected to provide when he accepted the task, he is liable for the damages.

WHAT IS BEING WATCHED?

When the Torah speaks about a *Shomer Chinam*, it says that he is watching "*kessef* or *keilim*", money or vessels. Such objects do not require much work to watch; therefore, a person normally watches them for free. When the Torah speaks about a *Shomer Sachar*, it says that he is watching animals. Animals require more work to watch; therefore, one is usually paid to watch them. While the Torah lists the items with the type of *Shomer* that would usually watch such things, these things are not exclusive to the *Shomer* they are listed with. If someone would be paid to watch *keilim*, he would be a *Shomer Sachar*, and if someone would watch an animal for free, he would be a *Shomer Chinam*.

HOW DOES ONE BECOME A SHOMER?

Tosafos in Bava Kama, as well as the Ramban in his Milchamos, say that one only assumes the responsibilities and liabilities of a *Shomer* if he makes an explicit *Kabbalas Shemirah*, acceptance to watch the item. If the owner of an object would ask his friend to watch his item, and even deposit it in his house but without receiving a verbal commitment that the friend will watch it, the friend does not become a *Shomer*. Only if the friend replies, "Put it down and leave it here", that is sufficient to be considered a *Kabbalas Shemirah*.

Furthermore, the owner must walk away before the responsibilities of the *Shomer* go into effect. Even if someone agrees to watch an object, it is not considered to have been handed over to him and his responsibility does not go into effect until the owner removes his own guardianship.

A classic case where someone does not become a *Shomer* would be if someone is in an airport and tells another Yid that he is putting his bag down next to him while he goes to the restroom. If the other Yid does not accept responsibility, he never became a *Shomer* and is not liable for anything that happens to the bag. Similarly, there was a story cited by the Nesivos, that at a time of civil unrest, Reuven was concerned about his money so he asked Shimon if he could put it in his safe. Shimon allowed him to do so but never said that he accepted to watch it. Therefore, the Poskim ruled that he did not

become a *Shomer* and was not liable when due to his negligence the money was stolen from the safe.

The Teshuvos HaRosh discusses a case where somebody wanted to transport a pair of shoes to another city. He found a caravan headed to that city and received permission to put the shoes on one man's donkey, who agreed to take them for him. Although the man never explicitly accepted to watch the shoes, the Rosh ruled that he does become a *Shomer* because the circumstances prove that he did accept this responsibility. He saw the man put the shoes down on his donkey and walk away, knowing that he would not be accompanying him on the trip. This clearly showed that he accepted responsibility for the shoes. Thus, the Rosh ruled that the circumstances made it perfectly clear that the donkey's owner did have a *Kabbalas Shemirah*.

IS A KINYAN NEEDED?

Tosafos and the Rosh say that one does not have to make a *kinyan* to become a *Shomer*. The Magid Mishnah understands the opinion of the Rambam otherwise, saying that a person does not become a *Shomer* until he makes a *kinyan*. When speaking about *Shomer Chinam*, the Shulchan Aruch cites two opinions, one of which holds that a *kinyan* is needed to become a *Shomer*, with the other saying that one is not needed. When speaking about *Socher*, however, he only cites the opinion that a *kinyan* is needed.

The Shach by the halacha of *Shomer Chinam* seems to say that we *pasken* that a *kinyan* is needed; however, the Nesivos Hamishpat cites the Shach as saying that because it is a *machlokes*, the *muchzik* will have the upper hand. Thus, the halacha would be that if a *Shomer* does not make a *kinyan*, the owner would be unable to extract any payments from him as a *Shomer* because he is the *muchzik*.

A SHOMER CHINAM'S RESPONSIBILITY:

Obviously, every *Shomer* has an obligation to watch the item in his care. Exactly how far does this obligation extend?

Regarding a *Shomer Chinam*, the Shulchan Aruch says that he must watch the object "*k'derech hashomrim*", the way that a *Shomer* would normally watch it. He adds that the exact parameters depend on the item. Something very big, such as construction beams or rocks, can be left outside because this is a normal way to watch them. Small or more valuable things have to brought inside because that is the normal way to watch those things. Thus, the general rule today is that one should watch whatever item he is given by using the same precautions that people normally take for that item.

It is important to point out that people often take risks with their own possessions. A person may leave his own bicycle outside, even though he knows that he is taking somewhat of a risk. He knows that there is a small chance that his bike will be stolen, but he is willing to take that risk, rather than make the effort to secure his bike. Even though many people do this, that does not make it *k'derech hashomrim*. The normal way to watch a bike is to put it away, not to leave it outside. Therefore, a *Shomer* must watch a bike in the accepted way that protects it, not in the way of someone who takes risk with his own possessions.

The Pischei Teshuva cites a *teshuva* of the Chasam Sofer, discussing a story where someone was holding money that belonged to him and a partner by storing it in his pants pocket. In those days, this was not considered the proper way to watch money, as pants pockets were not very secure. The good way to protect money would be to put it in a pouch underneath the shirt. This person was too lazy to do this, so he just stuffed it in his unsecure pants pocket. Even though he did the same thing with his share of the money, that would not make it *k'derech hashomrim*. However, in this particular story, the partner saw him placing the money in his pants pocket and did not object. Thus, it was evident that he agreed to allow him to store it there, so the ruling was that the *Shomer* was not liable.

We once had a situation where the father of a kallah gave his friend an envelope full of cash to pay the caterer at the wedding. The friend put the money in his shirt pocket and it got lost. This would seem not to be *k'derech hashomrim*, as in such a situation the money would be more secure in the pants pocket. Thus, it would be categorized as *peshia* and the friend would be liable.

TECHILASO B'PESHIA V'SOFO B'ONESS:

"Techilaso b'peshia v'sofo b'oness" refers to a case where a *Shomer* is negligent with an object in his care and the item ends up getting damaged or lost through an unforeseeable *oness* that happened as a result of the negligence. Even *Shomrim* who are not liable for *oness* would be responsible for this loss because they should not have been negligent in the first place.

The Gemara illustrates with a case of an unpaid *Shomer* who put money he was watching in a very flammable hut. These types of huts are usually not likely to be robbed, as thieves do not assume they will find money in them. In this story, however, robbers did take the money from the hut. Although an unpaid guardian is not liable for theft, in this case the *Shomer* is still liable because he was negligent for putting the money in a place that was susceptible to fire and it would not have been stolen had he not placed it there.

MAZIK:

Returning to the story of the donkey and the shoes, we said that the Rosh holds that the donkey driver becomes a *Shomer* because he accepted responsibility for the shoes when he allowed the owner to place them on his animal and walk away. The Shulchan Aruch *paskens* like the Rosh. However, as we said previously, the Shulchan Aruch also rules that a *kinyan* is necessary for someone to become a *Shomer*. If so, we may ask how the donkey driver could become a *Shomer* if he never made a *kinyan*.

The Nesivos answers that the man is, in fact, not a *Shomer*. However, he is still liable because he is a *mazik*. He explains that if someone puts another's item in a dangerous place and it gets damaged as a result of being there, even though the man did not damage the item himself he is still liable as a *mazik*. So too, if the donkey driver leaves the item in a position where it is in danger, he is liable as a *mazik*, even if he is not a *Shomer*.

A common application of this rule would be if someone is given an item to watch and he hid it so well that he doesn't remember where he put it. The Gemara speaks about such a case and says that a *Shomer* who doesn't know where he put the item he was watching is considered negligent. The Nesivos explains that he is actually liable as a *mazik*. Even though he hid the item and protected it well, he is still a *mazik* because the item is lost to the owner as a result of his actions.

To watch the video or listen to the shiur given by the Dayan, visit: www.baishavaad.org/yorucha-topics
Or signup to receive them via whatsapp: 732.232.1412

על פי התורה אשר יורוך

Yorucha

IN-DEPTH BUSINESS HALACHA CURRICULUM

MISSION *To facilitate and provide a framework for the frum businessman to gain the in-depth halachic knowledge he needs for contemporary business dealings.*

VISION *Through increased knowledge and guidance, Yorucha will elevate the frum public's adherence to halacha as it pertains to choshen mishpat and standard business practices.*

What

This ambitious project will harness the collective expertise of a team comprised of advanced talmidei chachamim, experienced, seasoned Dayanim, that are well versed in corporate practice and common business norms. Collaborating with a talented group of editors and writers, they have created a syllabus and curriculum of study, with accompanying shiurim and personal guidance.

How

The core curriculum is segmented in modules, and can be learned as an individual self paced; or, participants can join chaburos coordinated by the Bais HaVaad for those that desire group study. Page by page, step by step, the learning will be facilitated with a daily audio "Blatt shiur" guiding the participant through the sources as well as a weekly video shiur presented on each topic by Dayanim that will share fundamental and practical applications of the sugya covered.

Daily practical Q&A applications of the subject matter will be offered alongside through the Business Halacha Daily series.

Why

As participants amass a broad and deep knowledge on an academic level directly from the source — coupled with real life scenarios presented by experienced Dayanim — they will acquire the clarity to determine not only what is a שאלה, but, more important - why.

Only through עמלות בתורה — understanding the fundamentals of the subject — can one truly appreciate and internalize what defines right and wrong.

Similar to a sofer who, with his intensive knowledge of hilchos safrus, is confident and secure in the propriety of his profession; so, too, businessmen will gain the peace of mind knowing with conviction that they ply their trade *be'emunah uveyosher*.

Summer Break 5781 (Special Edition)

- Tzedaka and Maaser - 8

Tishrei 5782 (Expanded Yom Tov Edition)

- Pruzbul and other Shemitah Topics

Winter 5782 - 1st Semester

- Loans and Guarantees - 2
- Collections and Bankruptcy- 2
- Ribbis Fundamentals - 3
- Heter Iska - 1
- Ribbis by way of Commerce -4

Winter 5782 - 2nd Semester

- Gerama, *Garmi*, Professional Advice & Malpractice- 4
- Brokerage - 2
- Lashon Harah in Business - 2
- Yichud and Gender Related Practices in the Marketplace -4

Nissan 5782 (Expanded Yom Tov Edition)

- Avoda Zara & Commerce - 4

Summer 5782 - When Things Don't Go As Expected:

- Bais Din - 4
- Peshara and Lifnim Mishuras Hadin - 2
- Arka'os - 2
- Partnership Dissolution - 1
- Employment Termination - 3
- Shabbos & Commerce - 4

PART IV

Industry-Specific & In-Depth Supplemental Tracks

Choshen Mishpat Supplemental Track

- *Shomrim* and Fiduciaries - 4
- Shluchim and Agents - 4
  - Harsha'a and Power of Attorney
- *Mazik*, - 4
  - Adam Ha*mazik*
  - Gerama and *Garmi*
  - Nizkei Bor
  - Mammon Ha*mazik*
- Nizkei Shcheinim - 4
- Hashavas Aveida - 8
- Yerusha - 4
  - Wills and Trusts
  - Trustees and Executors
- Matana -4
  - al mnas lhachzir
  - Aino Mesuyam
  - Matana Temirta
  - Acharecha
- Arvus - 4
- Moda'ah and Lo Sachmod - 4
- Choshen Mishpat Concepts - 8
  - Shibuda D'Reb Nosson
  - Maamid Shloshton
  - Hefker
  - Nehne and Yored
  - Kofin al Midas Sedom

Real Estate Track:

- General Real Estate
- Bar Metzra
- Acquisitions and Ani Hamehapech
- Lo Sachmod
- Brokerage
- Landlord/Tenant
- Zoning Laws
- Rent Control and Evictions
- Fix and Flip
- Administrations and Boards

HealthCare Track:

- Shabbos and Yom Tov
- The Kosher Kitchen and Lifnei Iver
- Foodservice Arrangements
- Partnerships and Ownership Structure
- Ancillary Businesses
- Finance and Ribbis
- Nursing and Housekeeping
- The Halachic Home; Eruv, Mezuza, Tevilas Keilim, and Medication
- Compliance and Fiduciary
- Hiring and Poaching
- Avodah Zara and Chukas Hagoyim Issues
- End of Life and Other Medical Matters

Finance and Ribbis Track:

- Introduction: Understanding Ribbis
- Ribbis of Non Jews and Mumar
- Foreign Currencies & Commodities: Se'ah Bese'ah Applications
- Corporate Lending & Borrowing
- Credit Unions - Ownership in Ribbis Entities
- Credit Unions: Paying Ribbis by Court Order
- Pesika:Deposits & Price Guarantees
- Tarsha- Paying for Credit & Early Bird Specials
- Arvus & Ribbis: Cosigning on a Non Jew's Loan
- Arvus & Ribbis: Cosigning on a Ribbis Loan
- Differentiating Between Expenses & Interest: Defining the Two
- Ribbis in Partnerships
- Ribbis in Contracts - Capital Calls and Late Fees
- Deal Syndication & the Real Estate Process From Negotiation to Closing
- Ribbis as a Knas: Fines & Penalties
- Purchasing Tax Liens and Mortgage Bundles
- Using a Purchased Item When the Sale was Reversed
- Selling Conditional on Reversing the Sale
- Ribbis Responsibilities of Lawyers, Brokers, and Witnesses
- Review of Ribbis Fundamentals
- Hard Money Loans & Heter Iska - Kulo Pikadon; Chatzi Milve
- Heter Iska- The Approach of Reb Moshe Feinstein
- Heter Iska Klali and Loans Specified to be Al Pi Heter Iska
- Ribbis Mukdemes - Ribbis MeUcheres
- Ribbis Devarim
- Defining Ribbis: Gifts, Favours and Charitable Donations

Core Curriculum

(subject to change)

PART I
Business Halacha Fundamentals

Elul 5780

- Dina D'malchusa Dina- 2*
  - Obligation to Adhere to Civil Law
  - How Civil Law Impacts Agreements Between Two Parties
- Common Business Practice & Minhag Mevatel Halacha - 2
  - What Constitutes a Minhag
  - How Minhag Impacts Employment, Tenancy, Partnerships and Real Estate Deals etc.

Tishrei 5781 (Expanded Yom Tov Edition)

- Business and Employment on Chol Hamoed

PART II
Setting Up A Kosher Business

Winter 5781

- Introduction to Choshen Mishpat & Business Halacha -1
- Gezel - 3
- Gezel Akum, Ta'os and Mate' Akum -2
- Geneivas Da'as - 1
- Acceptable Marketing - 1
- Halachic Considerations of Corporate Gifting - 1
- Halachos of Employment -4
  - Backing Out
  - Where Backing Out Causes a Loss
  - Working Pro Bono and Hiring Jewish
  - Obligations of Employer and Employee
- Halachic Deals and Documents - 4
  - Understanding Asmachta
  - Agreements and Kinyan Devarim
  - The Halachic "Agreement Validation" Clause
  - Non-Competes and Non-Circumvent Agreements
- Partnerships & Corporations - 4
  - Structuring
  - Legal Entities and Trusts
  - Management
  - Divisions of Profits and Losses

Nissan 5781 (Expanded Yom Tov Edition)

- Corporate Chametz - The Issues and the Solutions
- Isurei Hana'ah

PART III
Maintaining A Kosher Business

Summer 5781 - Commitments & Kinyanim

- Hasagas Gevul & Competition - 4
  - Ani Hamehapech
  - Ma'arufiya
- Kinyanim Expounded - 4
  - Mechusar Amana
  - Mi Shepara
  - Situmta and Kinyanim of the Marketplace
- Ona'ah - 2
- Mekach Ta'os- 3

* Number of weeks for this topic

WEEKLY DEDICATIONS & SAREI ELEF

Mr. & Mrs. Michael Abramson - Los Angeles, CA

R' & Mrs. Chaim Gross - Lakewood, NJ

R' & Mrs. Saadia Zakarin – Monsey, NY

R' & Mrs. Yudi Hertzberg - Monsey, NY

R' & Mrs. Avrohom Kohn - Jackson, NJ

Rav & Mrs. Yechiel Becher - Monsey, NY

R' & Mrs. Yossi Wexler - Lido Beach, NY

R' & Mrs. Michael Reiser - Brooklyn, NY

Mr. & Mrs. David Yitzchaki – W. Hempstead, NY

R' & Mrs. Ephraim Ostreicher - Far Rockaway, NY

R' & Mrs. Yaakov Klein – St. Louis, MO

R' & Mrs. Ari Schwartz - Monsey, NY

Mr. & Mrs. Tzvi Meltzer - Kew Gardens, NY

R' & Mrs. Refoel Rockowsky - Monsey, NY

R' & Mrs. Yossi Bauman - Lido Beach, NY

Mr. & Mrs. Steve Milstein - Lido Beach, NY

R' & Mrs. Shimshon Bienstock - Los Angeles, CA

R' & Mrs. Dovid Bloom - Far Rockaway, NY

לזכות זיווג הגון בקרוב
אסתר שיינדל בת שולמית | ברכה אסתר בת דינה

R' & Mrs. Tzvi Rieder - Monsey, NY

R' & Mrs. Ahron Wolfson - Monsey, NY

R' & Mrs. Shumy Reichman, Brooklyn, NY

R' & Mrs. Avi Steinberg - Lido Beach, NY

Mr. & Mrs. Alex Berkovitch - Lido Beach, NY

SPONSOR YORUCHA

& help disseminate this relevant and engaging platfom ***for free***

TO THOUSANDS WORLDWIDE!

- ☐ Become a Yorucha Founder $25,000
- ☐ Dedicate a Month of Yorucha $18,000
- ☐ Dedicate a Ma'areh Mekomos Booklet $12,000
- ☐ Yorucha Corporate Sponsorship $10,000
- ☐ Ma'areh Mekomos Booklet Distribution $5,000
- ☐ Single Topic Corporate Sponsorship $2,500
- ☐ Sponsor a Week of Yorucha $1,800
- ☐ Sarei Elef $1,000

Donations can be made payable and sent to:
Bais HaVaad Halacha Center 105 River Ave. Suite 301 Lakewood NJ 08701
501c3 Tax EIN# 26-3711474

To become a Yorucha Sponsor or for other donation opportunities please contact
The Yorucha Office 732.276.1344 ext. #302 | yorucha@baishavaad.org | www.baishavaad.org/donations/support-yorucha/

CURRENT YORUCHA CHABUROS

ACCRA, GHANA
Rabbi Chaim Muskat

ATLANTA
Yeshiva Ohr Yisroel
Rabbi Chaim Friedman

BAL HARBOUR, FL
R' Yakov Tzvi Blejer
Rabbi Zelig Privalsky

BALTIMORE
Khal Ahavas Yisroel Tzemach Tzedek
Rabbi Dovid Heber
Rabbi Mordechai Shuchatowitz
Rabbi Shaul Elchonon Sofer

Baltimore Community Kollel
Rabbi Ahron Muller

BELLE HARBOR, NY
Congregation Bais Yehuda
R' *Dovid Semel*

BOSTON
Congregation Chai Odom
Rav Dovid Moskovitz

BROOKLYN
Bais Aharon (Felder's)
Rabbi Heshy Wolf

Beis Hamedrash Of Flatbush
Rabbi Tzvi Yaakov Zolty
Rabbi Moshe Arieff

Flatbush Park Jewish Center
Rabbi Eli Moskovitz
Rabbi Yisroel Perelson

Magen Avraham
Rabbi Duvi Bensoussan
Rabbi Eliezer Elbaz

Yad Yosef Torah Center
Rabbi Eddie Kassin

CATSKILL REGION
Tamarack Hills - Ellenville
Rav Dovid Grossman

CHICAGO
Agudas Yisroel of
West Rogers Park
Rabbi Moshe Scheinberg

Bais Medrash Mikor Hachaim
Rabbi Mordechai Raizman

Shaarei Tzedek Mishkan Yair *Rabbi*
Reuven Gross
Rabbi Yishai Broner

CINCINNATI
Cincinnati Community Kollel
Rav Meir Minster

CLEVELAND
Beis Doniel
Rabbi Dovid Aron Gross

DALLAS
Congregation Toras Chaim
Rabbi Yaakov Rich

DETROIT
Lakewood Kollel
Rabbi Boruch Miller
R' Eli Blumenkehl

FAIRLAWN
Rabbi David Pardo

FAR ROCKAWAY
Khal Zichron Moshe Dov
Rabbi Ahron Stein

Sulitzer Bais Medrash
Rabbi Avrohom Hartman

Cong Kneseth Isreal, (White Shul)
Rabbi Motti Neuburger
R' Ahron Richman

GATESHEAD, UK
Rabbi Dov Oppenheimer

GIBRALTAR
Massias Hall
Rabbi Rafi Bitan

JACKSON
Khal East Veterans
Rabbi Baruch Issac

HOUSTON
Meyerland Minyan
Rabbi Menachem Bressler
Rabbi Shea Lazenga

LAKEWOOD
Bais HaVaad
Rav Dovid Grossman

Bais Medrash Ohev Yisroel
Dayan Shmuel Honigwachs
Reb Shaya Ellinson

Bais Medrash of Chestnut
Rabbi Yosef Greenfeld

Bernath and Rosenberg
Rav Baruch Fried
R' Yossi Schuck

Bitbean
Rabbi Aryeh Caplan
R' Ephraim Arnstein

Clearstream Chabura
Rabbi Yosef Fund
R' Yitzy Rosenbaum

Kehal Nachlas Yaakov
Rabbi Mayer Boruch Turin

Kehilas Heartstone
Rabbi Zecharia Wiesenfeld
Rabbi Avrohom Ellman

Madison Executive Offices
Rabbi Doniel Dombroff

Minyan Avreichim Sefaradi
Rav Ariel Ovadia

The Shul at The Woods
Rabbi Chaim Yehoshua Schorr

Yeshiva Heichal Hatalmud
Rabbi Mordechai Horowitz
Rabbi Zvi Basch

LAWRENCE
Greater Five Towns
Chaburah *(In Formation)*

Yeshiva Gedolah Ateres Yaakov
Rabbi Yisroel Gold

LOS ANGELES
Bait Aaron Torah
Outreach Center
Rabbi Moshe Nourollah
R' Avraham Hirshberg

Kollel of LA
Rabbi Zalmen Frager

LIDO BEACH
Lido Beach Synagogue
Reb Yakov Lowinger

MARGATE
Young Isreal of Margate NJ
Rabbi Yankey Orimland

MINNEAPOLIS
Minneapolis Kollel
Rabbi Maeier Kutoff
Rabbi Binyomin Stoll

Yeshiva of Minneapolis
Rabbi Binyomin Stoll

MONSEY
Brisker Kollel
Rabbi Michoel Illes

Congregation Torah Utfila
Rabbi Moshe Langer

Haverstraw Community Chabura
Rabbi Tzvi Rubin

Khal Chaye Avraham
Rav Yecheskel Spitzer
Rabbi Eli Moskovitz

Monsey Night Kollel
Rabbi Yisroel Sapirstein
Reb Shimon Marlin

Zichron Yakov
Rabbi Yehuda Russack
R' Simcha Levi

NEW HAVEN
Kollel of New Haven
Rabbi Menachem Prescott

PHILADELPHIA
Philadelphia Community Kollel
Rabbi Yosef Prupas
Rabbi Yaakov Baum

QUEENS
Congregation Ohr
Bechor Halevi
Rabbi Chaim Schwartz

House of Torah
Rabbi Yosef Mosheyev
Rabbi Abo Zavulunov

RIVERDALE
Riverdale Kollel
Rabbi Michoel Ghermezian

SAN FRANCISCO
San Francisco Chabura
Rabbi Dan Tobali

SOUTH BEND
Midwest Torah Center
Rabbi Doron Lazarus
R' Simon Springer

ST. LOUIS
St. Louis Chabura
Rabbi Eliyahu Chaim Goldstone
Reb Yaakov Klein

STATEN ISLAND
Kehilas Niles
Rabbi Dovid Waldman

TORONTO
Kollel Ohel Yom Tov
Rabbi Chesky Weiss

THORNHILL
Ateres Mordechai
Thornhill Kollel
Rabbi Yosef Rothbart

Kollel Ohr Yosef
Rabbi Eli Kohananoo

WATERBURY
Yeshiva Ateres Shmuel
Rabbi Bernstein

WEST HEMPSTEAD
Beis Medrash of
West Hempstead
Rabbi Dov Greer

Young Israel of W. Hempstead
Reb David Felt
Reb Aaron Gershonowitz

WOODMERE
Aish Kodesh
Rabbi Yoni Levin

Kehillas Bnai Hayeshivos
Rabbi Shmuel Witkin

TO CREATE OR JOIN CHABURA CONTACT US

732.232.1412 888.485.VAAD(8223) #302 yorucha@baishavaad.org baishavaad.org/yorucha

JOIN THE YORUCHA INITIATIVE!

888.485.VAAD(8223) #303
yorucha@baishavaad.org
baishavaad.org/yorucha

3 WAYS TO JOIN:

AS AN INDIVIDUAL

Join the national Yorucha chabura together!

Tap into the physical or digital resources via hard copies, web, email and/or whatsapp.

Connect with Bais HaVaad Dayanim and Poskim for any questions you may have, as well as arranging study sessions with a Dayan, setting up a chavrusa, and more.

AS A COMMUNITY

Set up or join a community or shul chabura

Reach out to organize a choshen mishpat chabura in your own shul.

AS A BUSINESS

Set up a Board Room Bais Medrash in your business

Mincha Learning In just 5 minutes a day, before or after Mincha, you can learn short, practical and insightful Business Halachos.

Weekly Lunch & Learn Join a deeper dive into the background of the halachos by understanding the sugya behind the halachos as well.

CURRENT CHABUROS

Baltimore • Belle Harbor • Boston • Brooklyn • Catskills • Chicago • Cincinnati • Cleveland • Dallas • Detroit • Fairlawn • Far Rockaway
Gateshead, UK • Ghana • Gibraltar • Houston • Jackson • Lakewood • Lawrence • Los Angeles • Lido Beach • Margate • Minneapolis •
Monsey Passaic • Philadelphia • Queens • Riverdale • St. Louis • Staten Island • Toronto • Waterbury • W. Hempstead • Woodmere